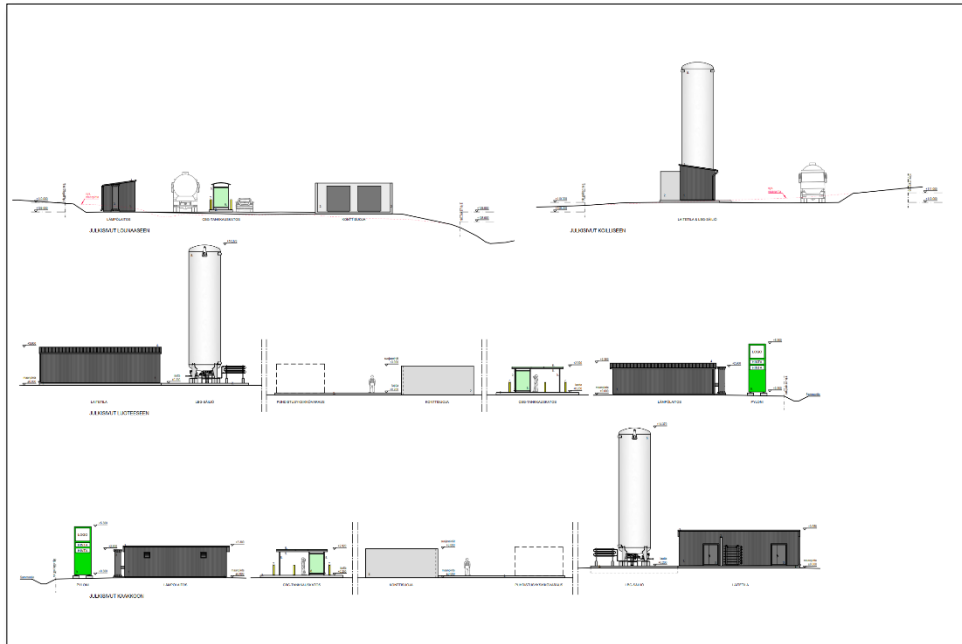

TALOUSARVIO 2023

TALOUSSUUNNITELMA 2023–2025

Kunnanhallitus 12.12.2022 § 263

Valtuusto 19.12.2022 § 71

Sisällysluettelo

Kunnanjohtajan katsaus	3
1. TALOUSSUUNNITELMAN LÄHTÖKOHDAT	4
1.1 Yleinen taloudellinen tilanne	4
1.2 Alueen taloudellinen tilanne	5
1.3 Kuntatalouden tilanne ja näkymät	7
1.4 Vieremän toimintaympäristö	9
1.5 Vieremän kunnan strategia	11
1.6 Vieremän kunnan elinkeino-ohjelma	16
1.7 Vieremän kunnan hyvinvointisuunnitelmat.....	18
1.8. Vieremän kunnan talouden toimenpidesuunnitelma 2020–2024	20
2. TALOUSARVION JA TALOUSSUUNNITELMAN PERUSTELUT.....	21
2.1 Toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset	21
2.2 Taloussuunnitelman laadinta	23
2.2.1 Vieremän kunnan tilinpäätösennuste vuodelle 2022	24
2.2.2 Taloussuunnitelma vuosille 2023–2025.....	25
2.3 Henkilöstö	25
2.4 Toimintatuotot.....	28
2.5 Toimintakulut	29
2.6 Verotulot	31
2.7 Valtionosuudet	33
2.8 Rahoitustuotot ja -kulut	34
2.9 Poistot	35
2.10 Investoinnit.....	35
2.11 Kunnan rahoitustarpeet ja lainanotto	36
2.12 Vieremän kunnan taloudellinen tilanne	36
3. ARVIO VIEREMÄN KUNNAN MERKITTÄVIMMISTÄ RISKEISTÄ JA EPÄVARMUUSTEKIJÖISTÄ SEKÄ MUISTA TOIMINNAN KEHITTÄMISEEN VAIKUTTAVISTA SEIKOISTA.....	37
4. TALOUSSUUNNITTELU.....	51
4.1 Taloussuunnittelua koskevat säännökset.....	51
4.2 Talousarvion ja -suunnitelman rakenne ja sisältö	52
4.3 Taloussuunnittelun laadintaperiaatteet.....	53
4.4 Talousarvion sitovuus	54
4.5 Tilivelvollisuus	55
4.6 Talouden tasapainottamista koskeva säätely	58
5. VIEREMÄN KUNNAN KONSERNI JA KONSERNIYHTIÖT	59

5.1 Kunnan organisaatio	59
5.2 Kuntakonserni.....	59
5.3 Tärkeimpien konserniyhtiöiden tavoitteet.....	60
6. KÄYTTÖTALOUSOSA	66
Toimintakate/käyttötalous netto €	67
7. INVESTOINTIOSA	153
Investointiohjelma vuosille 2023 – 2025.....	153
8. TULOSLASKELMAOSA.....	156
9. RAHOITUSOSA.....	158
10. LIITTEET	160
Henkilöstösuunnitelma	161
Poistosuunnitelma	165
Oppilasennusteet	166
Organisaatiokaavio	168
Konsernirakenne	169

Kunnanjohtajan katsaus

Turvallisuustilanteen muutokset Euroopan rajoilla pantiin merkille loppuvuodesta 2021. Keväällä 2022 Venäjä hyökkäsi Ukrainaan, joka taisteli urheasti vastaan onnistuen torjumaan maan pääkaupunkiin suuntautuneen hyökkäyksen. Venäjän karkea epäonnistuminen maaoperaatioissa on ajanut sen tuhoamaan Ukrainan yhteiskunnallisesti tärkeää infrastruktuuria. Raakalaismainen tavoite on saada Ukrainan kansa pakkasen armoille ja vaikuttaa näin valtiojohdon päätöksentekoon. Ukrainan alistumisesta ei kuitenkaan ole merkkejä. Maa ja sen kansa näyttävät olevan valmiita periksiantamattomaan taisteluun. Sota järjyttää maailman poliittista ja taloudellista järjestystä. Epävarmuus ja pakotteet ovat nostaneet energian hintaa, mikä vaikuttaa suoraan yritysten, yhteisöjen, julkisen sektorin ja yksityistalouksien tilanteeseen sekä turvallisuuden tunteeseen. Maailman logistiseen järjestelmään on jouduttu etsimään uusia reittejä. Koronan kurittama raaka-aineiden, varaosien ja komponenttien toimitusketju ei ollut ehtinyt vielä toipua koronan vaikutuksista uuden häiriötilan alkaessa.

100-vuotiaan Vieremän työpaikkaomavaraisuus on yli 140 prosenttia. Luku on Suomen kärkeä antaen Vieremälle aidon mahdollisuuden kasvattaa väkilukuaan. Vieremä muodostaa merkittävän työssäkäyntialueen Pohjois-Savossa. Uusien asuntojen rakentamista ja tonttien kaavoittamista tarvitaan edelleen. Vieremän elinkeinorakenne on vahva. Alkutuotannon osuus työpaikoista on 19 ja jalostuksen peräti 53 prosenttia. Palveluissa Vieremän työpaikoista on 28 prosenttia. Kunnassa on yli tuhat teollista työpaikkaa. Työntekijöistä noin kolmannes on vieremäläisiä, joten teollisuuden menestys on seutukunnan rajat ylittävä positiivinen talouden veturi. Epävakaa kansainvälinen turvallisuustilanne on lisännyt kotimaisen ruoan arvostusta, mutta maatalouden toimintaedellytyksiin tarvitaan panostuksia. Vieremän kunta tuo oman panoksensa satsaamalla voimakkaasti biokaasukulttuurin luomiseen Vieremälle.

Palvelut ovat hyvällä tasolla. Kunnasta löytyy myös pienempiä erikoisliikkeitä. Vieremällä toimii aktiivisesti yritysten ja kunnan yhteinen palvelu- ja markkinointiryhmä, jonka yhteistoiminnalla yritysten ja kunnan markkinointia voidaan parantaa. Kylä- ja yhdistysparlamentin vakiintunut toiminta edistää kuntalaisten osallisuutta ja kylien elinvoimaa. Vieremällä halutaan kunnan kaikkien yritysten työntekijöineen voivan hyvin. Vuonna 2021 kunnassa alkanut *HYVÄ hanke – hyvinvoiva Vieremä* on onnistunut aktivoimaan työikäisiä ihmisiä hyvin. Hankkeessa on löydetty toimivia ennaltaehkäisevän hyvinvointityön elementtejä, jotka vakioidaan kunnan perustoiminnaksi hyvinvointityöntekijän rekrytoinnin myötä. Vieremän kunta on taloudellisesti ja toiminnallisesti valmis 2023 alkavaan hyvinvointialueiden aikaan. Vieremällä hyvinvointialue nähdään kumppanina, jonka kanssa yhdessä turvataan erinomaiset lähipalvelut kuntalaisille. Vieremän teollisuuden ja maatalouden panos Pohjois-Savon vientiin on erittäin merkittävä. Tämä on otettava yhtenä tekijänä huomioon, kun tulevaisuuden palveluverkkoja suunnitellaan. Toimivat lähipalvelut ovat edellytys alueen työvoiman saatavuudelle ja pysyvyydelle.

Vuoden 2022 tilinpäätöksen arvioidaan tämän hetken tiedon mukaan olevan reilusti ylijäämäinen. Kunnan taseessa on ylijäämää ja kassatilanne on hyvä. Vuoden 2023 talousarviossa ja suunnittelukaudella pyritään ylijäämään. Onnistumisen edellytyksenä on, että verotulot ja valtionosuudet toteutuvat vähintään ennusteiden mukaisesti. Vuoden 2023 talousarvion ja vuosien 2024–2025 taloussuunnitelman valmistelun lähtökohtia ja linjauksia käytiin läpi valtuustoseminaareissa. Yhteistyö ja tiedonvaihto päättäjien, viranhaltijoiden, tytäryhtiöiden ja yhteistyökumppaneiden kesken on ollut erinomaista, mistä haluan lausua lämpimän kiitokseni.

Vieremällä 29.11.2022

Kunnanjohtaja Mika Suomalainen

1. TALOUSSUUNNITELMAN LÄHTÖKOHDAT

1.1 Yleinen taloudellinen tilanne

Alkuvuosi 2022 on ollut taloudessa, tuotannossa ja työllisyydessä selvästi odotettua vahvempi. Kotitaloudet ovat kuluttaneet ja käyttäneet palveluita, joita eivät voineet käyttää covid-19-epidemian vuoksi säädettyjen rajoitusten aikana. Ennusteen mukaan talouden kasvu hidastuu merkittävästi vuoteen 2023. Edessä on seisahtuvan kasvun vaihe, eikä talouden ajautumista taantumaan voi sulkea pois. Epävarmuus, pula energiasta, nopea inflaatio, rapautuva ostovoima ja nousevat korot leikkaavat kulutuksen ja investointien kasvua kaikkialla.

Kuluttajahintoja nostaa pula energian tarjonnasta. Lisäksi ylivirittyneillä markkinoilla pienetkin muutokset energian tarjonnassa tai kysynnässä näkyvät suurina muutoksina energian hinnassa. Kallistunut energia on jo nostanut esimerkiksi ruuan hintaa.

Nopea työllisyyden ja kulutuksen kasvu ovat kasvattaneet verotuloja ja vahvistaneet julkista taloutta vuosina 2021 - 2022. Kun talouden kasvu hidastuu ja velanhoitomenot kasvavat, julkisen talouden alijäämät ja velka alkavat kasvaa uudelleen. Myös hyvinvointialueiden aloitukseen liittyvät kustannukset, päätökset tukea turvallisuutta, huoltovarmuutta, tutkimusta, tuotekehitystä ja talouden vihreää rakennemuutosta, toimet sähkön hinnan kohtuuttoman nousun kompensoimiseksi kotitalouksille sekä väestön ikääntymisestä aiheutuvat jatkuvasti kasvavat menot kasvattavat alijäämää.

Bruttokansantuotteen (BKT) arvioidaan kasvavan Suomessa 1,7 % vuonna 2022. Alkuvuonna talouden tuotanto on kehittynyt suotuisasti ja työllisyys on jatkanut nopeaa kasvua. Talouskasvun ennustetaan hidastuvan loppuvuonna enemmän kuin vielä kesällä ennakoitiin. BKT:n kasvu hidastuu 0,5 prosenttiin vuonna 2023. Myös hyödykkeiden ja energian hintojen nousu on jatkunut kesällä arvioitua nopeampana. Kuluttajahintojen nousu leikkaa kotitalouksien ostovoimaa, kulutusta ja talouden kasvua selvästi loppuvuodesta ja vuoden 2023 alkupuolella. Vuosina 2024 - 2026 BKT:n kasvun arvioidaan olevan talouden potentiaalista kasvua nopeampaa, noin 1,4 % vuosittain.

Ulkomaankaupan näkymiä varjostaa erityisesti Venäjän kanssa käytävän kaupan merkittävä supistuminen, vaikkakin vienti Venäjälle jatkuu osin edelleen. Euroopan talouskehityksen näkymät ovat synkentyneet kesästä, joten viennin kasvu jää lähivuosina vaisuksi. Valtiovarainministeriön ennusteessa oletetaan, että elokuun alussa vuonna 2022 voimassa olevat Venäjään kohdistetut pakotteet jäävät voimaan koko ennustejaksolle. Rajoitteiden suoraa vaikutuksia suurempia ovat kuitenkin epäsuorat vaikutukset, kuten energia-markkinoiden laaja häiriö ja hintojen nousu.

Maailmantalouden näkymät ovat synkentyneet nopean inflaation, Euroopan energiakriisin sekä Venäjän hyökkäyssodan jatkumisen takia. Geopoliittiset jännitteet suurvaltojen välillä ovat kasvaneet ja kehittyviä maita uhkaa edelleen ruokapula. Maailmantalouden kasvu hidastuu viime vuoden nopean kasvun jälkeen 2,7 prosenttiin kuluvana vuonna ja edelleen 2,5 prosenttiin v. 2023.

(VM: Taloudellinen katsaus, syksy 2022.)

1.2 Alueen taloudellinen tilanne

Koronapandemia ja sen jälkeen Ukrainan kriisi ovat luoneet paljon epävarmuutta talouteen. Alkuvuoden 2022 luvut kuitenkin osoittavat vahvaa kasvua ja luvut viittaavat siihen, että Pohjois-Savossa on onnistuttu löytämään korvaavia markkinoita. Toki vaikutukset voivat näkyä vasta vuoden 2022 loppupuoliskolla ja vuonna 2023. Eri ennusteet vuodelle 2023 ennakoivat nollakasvua.

Kaikkien toimialojen liikevaihto kasvoi Pohjois-Savossa tammi-kesäkuussa 14,2 % ja koko maassa 17,2 %. Voimakkain liikevaihdon kasvu Pohjois-Savossa oli metsä- ja puutuoteteollisuudessa (31,3 %). Taustalla tulee kuitenkin huomioida se, että talouspudotus oli vuonna 2020 toimialoista suurin, jota selittävät osaltaan alkuvuoden 2020 lakot. Teollisuudessa liikevaihdon kasvu oli tammi-kesäkuussa Pohjois-Savossa yhtä nopeaa kuin koko maassa. Teollisuuden liikevaihto kasvoi alkuvuonna Pohjois-Savossa 25,4 % ja koko maassa 25,2 %. Metalliteollisuuden liikevaihdossa korona näkyi voimakkaimmin vuonna 2021, jolloin kasvu pysähtyi. Tammi-kesäkuussa 2022 kasvua kertyi jo 14,0 %. Koko maassa alan liikevaihto kasvoi 19,8 %. Kaupan ja majoitus- ja ravitsemisalojen yhteenlaskettu liikevaihto kehittyi myös vahvasti: Pohjois-Savossa liikevaihto kasvoi 7,0 %

ja koko maassa 10,5 %. Liikevaihdon kehitys oli alkuvuonna 2022 vahvaa etenkin Sisä-Savossa (27,9 %), mikä jatkoi vuoden 2021 kasvua. Kasvun veturina toimii puuteollisuus. Kuopion ja Ylä-Savon seutu palasivat kasvu-uralle vuonna 2021 ja sama kehitys näyttää jatkuvan alkuvuonna 2022.

Vienti piristyi vauhdilla

Alkuvuonna vienti kasvoi sekä Pohjois-Savossa että koko maassa yllättävän paljon ottaen huomioon oletukset siitä, miten Ukrainan sota vaikuttaa talouteen. Yritykset ovat onnistuneet löytämään korvaavia vientimarkkinoita. Pohjois-Savossa kaikkien toimialojen yhteenlaskettu vienti kasvoi 30,8 % ja koko maassa 29,0 %. Viennin kehitys oli vahvaa jo vuonna 2021 pl. metalliteollisuus, jonka vienti laski. Vuoden 2022 alkupuoliskolla myös metalliteollisuus on palannut kasvu-uralle. Koko teollisuuden vienti kehittyi tammi-kesäkuussa vahvasti niin Pohjois-Savossa kuin koko maassa. Pohjois-Savossa vienti kasvoi 32,8 % ja koko maassa 28,7 %. Viennin kohdalla kannattaa lisäksi huomioida, että puolivuosi muutokset voivat vaihdella voimakkaasti riippuen siitä, miten suurimpien yritysten isot tilaukset kirjautuvat. Vienti kasvoi tammi-kesäkuussa voimakkaasti Sisä-Savon ja Kuopion, seuduilla. Sisä-Savon seutu ylsi 64,0 %:n ja Kuopion seutu 42,1 %:n kasvuun. Ylä-Savossakin viennin kehitys oli hyvällä tasolla (18,4 %) ja on palattu kasvu-uralle heikon 2020 vuoden jälkeen.

Työttömyys laskusuunnassa

Pohjois-Savon työllisyysaste on tasaisesti vuosittain noussut vuodesta 2016 alkaen, lukuun ottamatta vuotta 2020, jolloin työllisyysaste pysyi edellisen vuoden tasolla. Työllisyysaste vuonna 2021 oli 70,9 % koko maan keskiarvon ollessa 72,3 % (vuosikeskiarvo). Pohjois-Savossa oli syyskuun lopussa työttömänä 9 760 henkilöä, mistä lomautettujen osuus oli 370. Työttömien osuus työvoimasta on 8,7 %, mikä on alin luku sitten vuoden 2008 ja 0,8 prosenttiyksikköä viime vuotta alhaisempi. Työttömien määrä maakunnassa on laskenut koko kuluvan vuoden ajan ja pysytellyt koronaa edeltävän vuoden 2019 alapuolella. Pitkäaikaistyöttömiä Pohjois-Savossa on 3 900. Pitkäaikaistyöttömien määrä kääntyi loivaan laskuun jo noin vuosi sitten. Nyt pitkäaikaistyöttömiä on 12 % vähemmän kuin vuosi sitten. Yli vuoden yhtäjaksoisesti työttömänä olleista miehiä on 68 % ja naisia 32 %. Kuitenkin

nuorten pitkäaikaistyöttömien määrä on kasvanut viimeisten vuosien aikana. Alle 25 -vuotiaita pitkäaikaistyöttömiä oli syyskuun lopussa 261, mikä on 66 % enemmän kuin vuonna 2019. Työttömien nuorten määrät sitä vastoin ovat laskeneet jopa muuta työttömyyttä nopeammin. Nuoria alle 25-vuotiaita oli syyskuun lopussa työttömänä 1 200, mikä on 12 % vähemmän kuin vuosi sitten. Vieraskielisten työttömien työnhakijoiden määrä on lisääntynyt viimeisen vuoden aikana 22 %.

(Pohjois-Savon liitto, Pohjois-Savon aluetalouuskatsaus, syksy 2022).

1.3 Kuntatalouden tilanne ja näkymät

Kuntataloudessa koettiin vuonna 2021 toinen peräkkäinen vahva vuosi. Sekä kuntien että kuntayhtymien toimintamenot kasvoivat nopeasti vuoden 2020 hitaan kasvun jälkeen, mutta toimintatuottojen kasvu oli suhteellisesti vieläkin voimakkaampaa. Toimintatuottojen kasvua kiihdyttivät kuntayhtymien hyvä myyntitulojen kasvu sekä se, että valtion koronatuojien kohdentamisen painopiste muuttui valtionosuuksista valtionavustuksiin.

Valtion toimenpiteiden yhteisvaikutus kuntatalouteen vuonna 2023 verrattuna vuoden 2022 varsinaiseen talousarvioon on lähellä neutraalia. Hallitusohjelman mukaiset tehtävien ja velvoitteiden lisäykset on tehty pääosin jo aikaisempina vuosina ja osa määräaikaista lisäyksistä valtionavustuksiin päättyy vuoden 2022 lopussa.

Hyvinvointialueuudistuksen voimaantulo tekee vuodesta historiallisen. Uudistuksen yhteydessä sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen järjestämistä vastuu siirtyy kunnilta hyvinvointialueille ja siirtyviä kustannuksia vastaava määrä kuntien tuloja siirretään valtiolle hyvinvointialueiden rahoittamiseksi.

Tämän hetken arviolaskelman mukaan siirtyvien kustannusten yhteismäärä on noin 2,12 mrd. euroa. Tuloista siirtyy eniten kunnallisveroa, noin 13,11 mrd. euroa, mikä toteutetaan alentamalla kaikkien kuntien kunnallisveroprosentteja tasasuuruudesta 12,64 prosentiksi. Yhteisöveroa siirretään kolmasosa kuntien ryhmäosuudesta eli noin 0,82 mrd. euroa. Kuntien peruspalvelujen valtionosuudesta siirtyy yhteensä 5,36 mrd. euroa ja veromenetysten korvauksista yhteensä 1,94 mrd. euroa.

Kuntatalouden vuosi 2022 näyttää talouden tunnuslukujen perusteella hyvältä. Ennusteen mukaan verotulojen hyvä kasvu pitää vuosikatteen likimain viime vuoden tasolla ja toiminnan ja investointien rahavirta kääntyy positiivisesti. Taustalla vaikuttaa kuitenkin Helsingin kaupungin liikennelaitoksen (HKL) yhtiöittäminen, joka vahvistaa toiminnan ja investointien rahavirtaa kertaluontoisesti lähes 700 milj. eurolla. Hyvinvointialueuudistus muuttaa kuntatalouden tunnuslukuja voimakkaasti, kun sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen kustannukset ja niitä vastaava rahoitus poistuvat.

Vuonna 2023 talouslukujen suurten prosenttimuutosten taakse kätkeytyy muun muassa kustannusten ripeä kasvu. Kuntien kustannuskehitystä kuvaava peruspalvelujen hintaindeksin muutos on 3,8 prosenttia vuonna 2023. Painoarvoltaan merkittävin kustannuskehitykseen vaikuttava tekijä on kunta-alan ansiokehitys, jota kasvattaa kesäkuun alussa saavutettu kunta-alan sopimusratkaisu.

Kuntatalouteen luettavat tehtävät painottuvat hyvinvointialueuudistuksen jälkeen entistä vahvemmin varhaiskasvatukseen ja koulutukseen, joiden yhteenlaskettu palveluntarve on laskeva koko 2010-luvun jatkuneen syntyvyyden alenemisen vuoksi. Vuosi 2023 on kuntatalouden kehitysarvioissa jopa ennätysellisen vahva hyvinvointialueuudistukseen liittyvien aloitustekijöiden vuoksi.

Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen nettokustannukset siirtyvät pois kuntien vastuulta vuosien 2023 alusta alkaen, mutta uudistuksen kuntien verotuloja leikkaava vaikutus ei näy vielä vuonna 2023 täysimääräisesti kunnallis- ja yhteisöverotuloissa. Osa aiempien vuosien kunnallis- ja yhteisöverotuloista tilittyy vuodelle 2023 vanhojen kunnallisveroprosenttien ja yhteisöverotulojen jako-osuuksien mukaisesti.

Kuntatalouden tilanne helpottuu hyvinvointialueuudistuksen myötä, kun nopeimmin kasvavat menot siirtyvät pois kuntien vastuulta. Kuntatalouteen jää kuitenkin hyvinvointialueuudistuksen jälkeen menojen ja tulojen välinen rakenteellinen epätasapaino ja kokonaismenot pysyvät vuosina 2024 - 2026 hieman tuloja suurempina.

Lisäksi sote- ja pelastuspalveluiden siirtyessä hyvinvointialueille kuntien mahdollisuuden tasapainottaa talouttaan menoja sopeuttamalla kaventuvat. Samanaikaisesti investointitarpeet pysyvät mittavina muun muassa rakennuskannan iän, muuttoliikkeen ja toimintaympäristön muutosten vuoksi. Tuottavuutta ja tehokkuutta lisäävien rakenteellisten uudistusten tarve säilyy siten hyvinvointialueuudistuksen jälkeenkin. (VM: Kuntatalousohjelma vuodelle 2023, syksy 2022)

1.4 Vieremän toimintaympäristö

Alla olevissa taulukoissa on esitetty väkiluvun kehitystä, väestön ikärakennetta ja taloudellista huoltosuhdetta. Huoltosuhde mittaa sitä, kuinka monta työvoiman ulkopuolella olevaa ja työtöntä on sataa työllistä kohti.

Väkiluku vuosina 2020 - 2022			
Alue	2020	2021	2022 (30.9)
Vieremä	3 522	3 490	3 453
Ylä-Savo	52 175	51 595	51 025
Pohjois-Savo	248 265	248 363	247 960
Koko maa	5 533 793	5 548 241	5 559 198

Lähde: Tilastokeskus

Väestöennuste 2023 - 2026				
	2023	2024	2025	2026
Vieremä	3 388	3 346	3 309	3 271

Lähde: Tilastokeskus

Väestön ikärakenne 31.12.2021 (%)			
Alue	0 - 14 v.	15 - 64 v.	65 v -
Vieremä	14,5	57,6	27,9
Ylä-Savo	14,0	55,2	30,8
Pohjois-Savo	14,2	59,4	26,4
Koko maa	15,4	61,6	23,1

Lähde: Tilastokeskus

Taloudellinen huoltosuhde		
	2019	2020
Vieremä	135	152,7
Ylä-Savo	163,1	175,2
Pohjois-Savo	148,5	156
Koko maa	132,8	142,2

Lähde: Tilastokeskus

Vieremän työpaikat vuonna 2016–2020

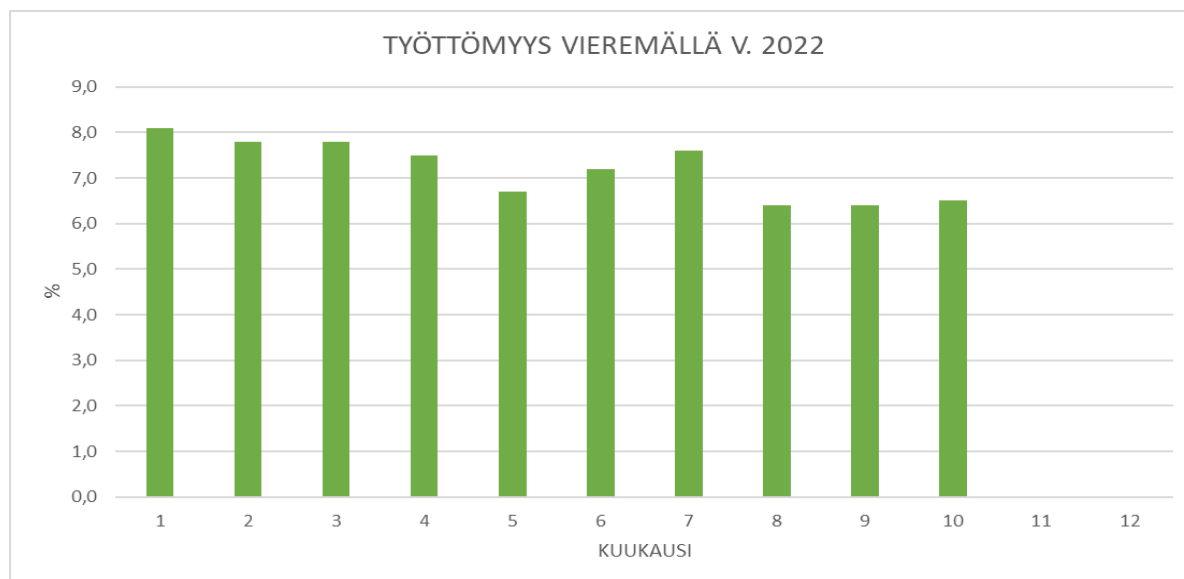
Työpaikat	2016	2017	2018	2019	2020
Vieremä	1 970	2 052	2 056	2 158	1 777

Lähde: Tilastokeskus

Vieremän työpaikoista hieman vajaa puolet (48,3 %) oli jalostuksessa vuonna 2020. Alkutuotannossa oli 20,3 % työpaikoista ja palvelualoilla 30,6 % työpaikoista. (Lähde: Tilastokeskus)

Työpaikkaomavaraisuus ilmaisee alueella työssäkäyvien ja alueella asuvan työllisen työvoiman määrän välisen suhteen. Jos työpaikkaomavaraisuus on yli 100, on alueen työpaikkojen lukumäärä suurempi kuin alueella asuvan työllisen työvoiman lukumäärä. Vieremän työpaikkaomavaraisuus oli 127,5 vuonna 2020. (Lähde: Tilastokeskus)

Vuonna 2022 työttömyys on pysynyt lokakuun loppuun mennessä suhteellisen maltillisella tasolla. Lokakuun loppuun mennessä työttömyysprosentti oli alimmillaan elo- ja syyskuussa ollen 6,4. Korkeimmillaan työttömyysprosentti oli tammikuussa (8,1). Marras- ja joulukuun luvut eivät ole vielä tiedossa.

Työttömyysaste kuukausittain vuonna 2022 Vieremällä

Maitoa tuotettiin Ylä-Savon maaseutupalveluiden alueella vuonna 2021 yhteensä 110,9 milj. litraa, josta Vieremän osuus oli 31,7 milj. litraa (noin 29 %).

Maitotilayritykset	2017			2018			2019			2020			2021			Muutos 2017-2021				
	Sijaintikunta	Tilat kpl	Maito, litraa	Maitoa litraa/tila	Tilat kpl	Maito, litraa	Maitoa litraa/tila	Tilat kpl	Maito, litraa	Maitoa litraa/tila	Tilat kpl	Maito, litraa	Maitoa litraa/tila	Maito, litraa	%	Tilat kpl	%	Maitoa litraa/tila	%	
IISALMI	63	18 548 580	294 422	57	18 928 823	52	18 662 340	52	19 580 443	49	20 342 802	415 159	1 794 222	9,7	-14	22,2	120 737	41,0		
LAPINLAHTI	107	34 476 005	322 206	90	35 392 039	83	36 143 834	79	37 206 015	74	38 059 578	514 319	3 583 573	10,4	-33	30,8	192 113	59,6		
SONKAJÄRVI	66	23 346 157	353 730	57	22 958 526	53	22 704 797	51	22 328 668	45	20 838 632	463 081	- 2 507 525	- 10,7	-21	31,8	109 351	30,9		
VIEREMÄ	100	37 457 142	374 571	90	36 985 805	79	35 162 051	73	33 969 774	69	31 692 511	459 312	- 5 764 631	- 15,4	-31	31,0	84 740	22,6		
Ylä-Savon maaseutupalvelut	336	113 827 884	338 773	294	114 265 193	267	112 673 022	255	113 084 900	237	110 933 523	468 074	- 2 894 361	- 2,5	- 81	- 29,5	129 300	38,2		

Lähde: Luonnonvarakeskus maataloustilastot (<http://stat.luke.fi/maatalous>)

1.5 Vieremän kunnan strategia

Johdanto

Kuntastrategiassa esitetään Vieremän kunnan tavoitteet strategiakaudelle 2022–2025. Kunnan toimintaa ohjaavat yhteiset arvot; yhteistyökykyisyys ja avoimuus, yritysystävällisyys, asukaslähtöisyys, itsenäisyys, tasapuolisuus ja oikeudenmukaisuus. Kuntastrategian tavoitteet tarkennetaan vuosittain arvioitaviksi toimenpiteiksi kunnan talousarviossa.

Vieremän kunnan vahvuuksia ovat metalli- ja teknologiateollisuus, vahva maatalous, kattavat peruspalvelut ja työpaikkaomavaraisuus. Haasteena on työvoiman riittävyys kehittyvän elinkeinoelämän tarpeisiin.

Vieremä haluaa profiloitua metalli- ja teknologiateollisuuden ja maatalouden vireänä keskittymänä. Uusia työpaikkoja voidaan luoda vain tukemalla ja kehittämällä elinkeinoelämää, mikä mahdollistaa palveluiden ylläpidon ja kehittämisen. Kunnan houkuttelevuuden kannalta keskeistä on hyvät lähipalvelut, markkinointiyhteistyö yritysten kanssa, hyvät harrastusmahdollisuudet sekä riittävä asunto- ja tonttitarjonta.

Hyvinvointialueiden toimeenpanon myötä kunnan tehtävä painottuu entistä enemmän kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen. Tämä edellyttää erityisesti sitä, että kuntalaiset kokevat olonsa Vieremällä turvalliseksi ja viihtyisäksi. Sosiaali- ja terveystalouden järjestämistä vastaavien siirtyessä maakunnalliselle toimijalle, on kunnan panostettava erityisesti ennaltaehkäisevään työhön. Tämä edellyttää muun muassa ihmisen elinkaaren kattavien liikunta- ja kulttuuripalveluiden turvaamista. Varhaiskasvatuksen sekä perus- ja lukio-opetuksen on oltava edelleen laadukasta ja ajanmukaista.

Arvot

Yhteistyökykyisyys ja avoimuus

Vieremä on luotettava kumppani ja haluttu yhteistyötaho. Ylä-Savon seutukunta on Vieremälle merkittävä yhteistyöalue.

Päätöksenteko on perusteltua ja johdonmukaista ja siitä viestitään avoimesti. Kunnan toiminnassa noudatetaan hyvää hallintotapaa sekä edistetään tasapuolisuuden, oikeudenmukaisuuden sekä tasa-arvon toteutumista.

Pohjois-Savon hyvinvointialue on keskeinen yhteistyökumppani kuntalaisten sosiaali- ja terveystalouden saatavuuden turvaamisessa.

Asukaslähtöisyys

Kuntalaisia kuullaan ja heidän näkökantansa huomioidaan päätöksenteossa. Kuntalaisia kannustetaan osallistumaan oman elinympäristönsä kehittämiseen ja yhteisöllisyyden lisäämiseen. Osallistuvaa budjetointia hyödynnetään kuntalaisten osallistamisen työkaluna.

Yritysyystävällisyys

Kunta luo edellytyksiä yritystoiminnan menestymiseen ja kehittymiseen Vieremällä. Vieremä haluaa profiloitua erityisesti metalli- ja teknologiateollisuuden ja maatalouden keskittymänä. Vieremällä on tilaa ja mahdollisuuksia niin pienille kuin suurillekin yrityksille. Palveluyritysten kanssa tehtävää yritysyhteistyötä ylläpidetään ja parannetaan yhteisen palvelu- ja markkinointiryhmän kautta. Kunnan biokaasuhankkeen avulla luodaan edellytyksiä maatalouden ympäristöystävällisyyden ja tuottavuuden lisäämiselle.

Päätöksenteossa arvioidaan yritysvaikutukset ja huomioidaan yrittäjien tarpeet. Kunnan konserniyhtiöiden toiminnalla ei aiheuteta tarpeetonta kilpailua paikalliselle yritystoiminnalle.

Itsenäisyys

Vieremän kunta tunnistaa vahvuutensa ja hyödyntää niitä kuntakuvan sekä elinkeinoelämän kehittämiseen. Oma identiteettiä ja perinteitä arvostetaan ja niitä vaalitaan positiivisella tavalla.

Tasapuolisuus ja oikeudenmukaisuus

Vieremän kunta on toiminnassaan tasapuolinen ja oikeudenmukainen.

Visio

Vieremä on Pohjois-Savon maakunnan metalli- ja teknologiateollisuuden keskus, jossa on erinomaiset mahdollisuudet hyvinvointiin, asumiseen ja yrittämiseen.

Vieremä on maatalouden ja siihen liittyvän biotalouden innovatiivinen edelläkävijä.

Vieremä on aktiivinen toimija ja vaikuttaja Ylä-Savon seutukunnassa ja Pohjois-Savon maakunnassa.

Tavoitteet

Vieremän kunnan tavoitteet ovat:

Vahva elinkeinoelämä

1. Metalli- ja teknologiateollisuuden yritysten toiminnan laajentuminen on kunnan keskeinen elinkeinoelämän tavoite. Olemassa olevien sekä syntyvien yritysten toimintamahdollisuuksia tuetaan siten, että yrittämisen edellytykset ovat hyvät Vieremällä.
2. Maatalouselinkeinon tunnettavuuteen, ympäristöystävällisyyteen, tuottavuuden parantamiseen, toimintaedellytysten tukemiseen ja alan koulutuksen turvaamiseen Ylä-Savossa panostetaan.
3. Palveluyritykset ovat tärkeä osa kunnan elinkeinorakennetta. Niin julkisten kuin yksityistenkin lähipalveluiden toimivuus ja saatavuus varmistetaan. Palveluyritysten kanssa tehtävää yritysysteistyötä ja markkinointia kehitetään.
4. Juna- ja maantieyhteyksien seudullinen kehittäminen ja oman tieverkon kunnan ja kattavuuden turvaaminen on välttämätöntä kilpailukykyisen toimintaympäristön turvaamiseksi.
5. Työvoiman saatavuuteen ja osaamisen kehittämiseen panostetaan yhdessä yritysten, oppilaitosten ja Ylä-Savon kuntien kanssa.

Elinvoimainen kunta

1. Vieremän taajaman ja kylien yleisilme on siisti ja viihtyisä.
2. Kunnasta löytyy tontteja ja hyväkuntoisia asuntoja eri elämänvaiheissa oleville ihmisille.
3. Yritysten kanssa tehdään rekrytointiyhteistyötä, johon yhdistyy myös kunnan markkinointi.
4. Varhaiskasvatus sekä esi-, perus- ja lukio-opetus pidetään korkeatasoisena ja nykyaikaisena.
5. Vieremä tukee paikallisia tapahtumia ja hyödyntää niitä markkinoinnissaan.
6. Vieremä edistää sähköisten palveluiden ja tiedottamisen käyttöönottoa sekä monipaikkaisen- ja paikkariippumattoman työn edellytyksiä kunnassa.

Hyvinvoiva kuntalainen

1. Päivittäisen elämisen palvelut ovat korkeatasoisia ja kätevästi kaikkien saavutettavissa.
2. Liikuntapaikat ovat ajanmukaisia ja hyvässä kunnossa.
3. Luontoon pääsemistä ja siellä tapahtuvaa turvallista liikkumista edistetään.
4. Vieremän kunnan ilmasto-ohjelmassa esitetään kunnan ilmastotavoitteet ja niiden mittaaminen selkeästi. Ilmasto-ohjelmalla mahdollistetaan ilmastotavoitteiden ja elinkeinoelämän tarpeiden kestävä yhteensovittaminen.
5. Kulttuuripalvelut ovat asukaslähtöisiä, monipuolisia ja kaikkien saatavilla.
6. Kuntalaisilla on mielekäästä tekemistä ja mahdollisuus kokoontua turvallisessa ympäristössä vapaa-aikanaan.
7. Uudet kuntalaiset otetaan ystävällisesti vastaan ja heidän kotoutumisestaan huolehditaan tarpeen mukaan yhdessä yritysten, oppilaitosten, yhdistysten ja seutukunnallisen maahanmuuttopalvelun kanssa.

Ammattitaitoinen ja motivoitunut henkilöstö

1. Vieremän kuntakonsernin tärkein voimavara on ammattitaitoinen ja motivoitunut henkilöstö. Henkilöstöjohtamisen toiminta-ajatus on: *Tyytyväinen työntekijä on tehokkain.*
2. Henkilöstön kehittymistä ja viihtymistä tuetaan asettamalla yhdessä realistisia tavoitteita ja luomalla edellytykset tavoitteisiin pääsemiseksi. Osaaminen varmistetaan henkilöstön täsmäkoulutuksella.
3. Vieremän kunnassa saa tuoda esille omat mielipiteensä ja yhteisiin sovittuihin tavoitteisiin pitää sitoutua tinkimättömästi.
4. Rekrytoinnissa kiinnitetään huomiota ihmissuhde- ja työyhteisötaitoihin muun osaamisen rinnalla. Rekrytointeja tarkastellaan pitkäjänteisinä investointeina tulevaisuuteen. Vieremän kunnassa palkkaus ja työskentelyolosuhteet ovat kilpailukykyisiä.

Tasapainoinen kuntatalous

Kunnan investoinnit ovat tarkoituksenmukaisia ja talous pidetään tasapainossa.

1.6 Vieremän kunnan elinkeino-ohjelma

Alueellinen kehittämistyö

Vieremä on jäsenenä maaseudun kehittämissyhdistys Ylä-Savon Veturi ry:ssä. Veturin kautta saadaan asiantuntija-apua ja rahoitusta kyläyhdistysten ja muiden toimijoiden hankkeisiin. Vieremän kunta sitoutuu Ylä-Savon Veturi ry:n paikallisen kehittämisen strategian toteuttamiseen ohjelmakaudella 3,0 eurolla/asukas.

Yleisvastuu elinkeinojen kehittämisestä kunnassa on kunnanhallituksella ja kunnanjohtajalla. Elinkeinojen kehittämisen ja yritysneuvonnan palveluja tuottaa kunnanjohtaja, joka voi tarvittaessa hyödyntää yksityisiä ja julkisia neuvontapalveluja.

Valtuusto hyväksyi 23.3.2015 § 17 yhteistoimintasopimuksen koskien seudullista kehittämistoimintaa. Yhteistyösopimuksen osapuolia ovat Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä, Iisalmen ja Kiuruveden kaupungit sekä Lapinlahden, Sonkajärven ja Vieremän kunnat. Palvelujen järjestäjänä toimii Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä.

Yhteistoiminnan tavoitteita ovat:

- alueen elinkeinoelämän vahvistaminen ja kasvu
- yritystoiminnan aktivointi erityisesti valituilla kärkitoimialoilla
- aluekehityksen vahvistaminen ja seudullinen yhteistyö

Sopimuksen mukaan kunnat varaavat vuosittain seudullisen kehittämistoiminnan käyttöön aluekehitysrahaa. Johtokunta päättää kuntien myöntämän aluekehitysrahan jakamisesta erillisille hankkeille, joihin tarvitaan kuntarahaosuuksia.

Teknologia-alan kehittämiseksi on tehty yhteistoimintasopimus Iisalmen Teollisuuskylä Oy:n, Iisalmen kaupungin sekä Lapinlahden ja Vieremän kuntien kesken. Tämän toiminnan tavoitteita ovat:

- alueen teknologiateollisuuden vahvistaminen ja kasvu
- yritysten kehitystoiminnan aktivointi erityisesti valitulla kärkitoimialalla
- yritysten tukeminen kehityshankkeiden suunnittelussa ja toteutuksessa (maksullinen palvelu)
- aluekehityksen vahvistaminen ja seudullinen yhteistyö

Vuonna 2022 teknologia- ja energia-alan yritysten yhteistyön, uudistumisen ja kilpailukyvyn vahvistamisen eteen tekee töitä TechnoGrowth/ New Tech -hanke.

Vieremän kunta on sitoutunut seudulliseen Iisalmi ja tienoot markkinointiyhteistyöhön vuosille 2019–2023 (0,5 euroa/asukas/vuosi).

Vuonna 2021 kunnassa on alkanut HYVÄ hanke – hyvinvoiva Vieremä hanke, joka tähtää kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden ennakoivaan parantamiseen. Euroopan sosiaalirahastosta rahoitettava hanke on kolmivuotinen. Hankkeessa työskentelee kokopäiväinen työntekijä, joka yhdessä liikuntasihteerin kanssa laatii ja toteuttaa Vieremän hyvinvoinnin ja liikunnan viikko-ohjelman, josta löytyy jokaiselle jotakin. Seurat, yhdistykset ja yritykset otetaan suunnitteluun ja toteutukseen mukaan. Lisäksi kunnassa toteutetaan koronakriisistä nousevien yritysten kehittämiseen tähtäävä veturihanke, joka on suunniteltu yhdessä yritysten kanssa.

Vuonna 2023 seudullisessa yhteistyössä panostetaan erityisesti alueellisen osaamisen kehittämisen mallin luomiseen. Mallissa yritysten, oppilaitosten ja kuntien yhteistyötä pyritään vakiomaan ja parantamaan toimintaa ohjaavan tilannekuvan kattavuutta. Toiminnan koordinoinnista vastaa YSAO. Mallin toimeenpanoa tuetaan 1 euro/asukas/vuosi.

1.7 Vieremän kunnan hyvinvointisuunnitelmat

Laaja hyvinvointikertomus 2022 - 2025

Kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen on kunnan perustehtävä. Vuonna 2011 voimaan tullut terveydenhuoltolaki velvoittaa kuntia raportoimaan valtuustolle vuosittain kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä. Sen lisäksi valtuustolle on kerran valtuustokaudessa valmistettava laajempi hyvinvointikertomus. Kunnan on strategisessa suunnittelussa asetettava paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin perustuvat terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen tavoitteet ja määriteltävä niitä tukevat toimenpiteet. Hyvinvointikertomuksen painopisteenä niin strategisella kuin toiminnallisella tasolla on hyvinvointitiedon tuottaminen, analysointi ja kehittäminen. Hyvinvointikertomuksessa tarkastellaan kunnan rakenteita, eri-ikäisten kuntalaisten terveyttä ja toimintakykyä, turvallisuutta, tasa-arvoa ja oikeudenmukaisuutta, asumista ja ympäristöä, toimeentuloa, kuntalaisten palveluita sekä lasten, nuorten ja ikäihmisten hyvinvointia.

Vieremän kunnan laaja hyvinvointikertomus valtuustokaudelle 2022–2025 hyväksyttiin valtuustossa 6.6.2022 (§ 33). Hyvinvointikertomuksessa esitetyt tavoitteet, toimenpiteet, vastuutahot, resurssit ja arviointimittarit löytyvät osoitteesta: www.hyvinvointikertomus.fi. Kunnan hyvinvointityöryhmä valmistelee hyvinvointiraportin väestön hyvinvoinnin tilasta valtuustolle vuosittain.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2022 - 2025

Lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelman laatiminen perustuu 1.1.2008 voimaan tulleen Lastensuojelulain (417/2007) 12 pykälään, jossa kunnat veloitetaan laatimaan suunnitelma lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi sekä lastensuojelun järjestämiseksi ja kehittämiseksi.

Suunnitelma vuosille 2022–2025 on valmisteltu yhteistyössä Ylä-Savon Sote kuntayhtymän, Iisalmen, Kiuruveden ja Sonkajärven kuntien kesken. Ylä-Savon yhtymävaltuusto on hyväksynyt suunnitelman ja se on tulossa Vieremän kunnanvaltuuston hyväksyttäväksi joulukuussa 2022.

Suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi 2022 - 2025

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvveluista (980/2012) on tullut voimaan 1.7.2013. Lain 5 §:n mukaan kunnan on laadittava suunnitelma toimenpiteistään ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi sekä iäkkäiden henkilöiden tarvitsemien palvelujen ja omaishoidon järjestämiseksi ja kehittämiseksi. Suunnittelussa on painotettava kotona asumista ja kuntoutumista edistäviä toimenpiteitä. Suunnitelma on osa kunnan strategista suunnittelua.

Valtuusto hyväksyi (7.2.2022 § 7) Vieremän kunnan osalta suunnitelman ikääntyneen väestön tukemiseksi vuosille 2022–2025. Suunnitelma oli laadittu yhteistyössä kuntien edustajien, vanhusneuvostojen ja kuntayhtymän eri toimialojen kanssa. Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä oli koordinoanut suunnitelman valmistelua.

1.8. Vieremän kunnan talouden toimenpidesuunnitelma 2020–2024

Vieremän kunnanvaltuusto päätti kokouksessaan 31.8.2020 § 35 talouden toimenpidesuunnitelman 2020–2024 suunnitteluperiaatteet:

I Tulopohjan vahvistaminen

- Tulevaisuuden kunta, elinvoima, hyvinvointi ja sivistys
- HYVÄ-hanke, työurien pidentäminen ja yritysten tuottavuuden lisääminen työssä olevien ja työmarkkinoille pyrkivien henkilöiden työkyvyn kehittämisen kautta. ESR-hanke, 200 000 €, 3 vuotta, tukiosuus 80 %. Hanke alkaa elokuussa 2020.
- Koronakriisistä nousevien yritysten kehittämien, Veturihanke n. 35 000 €, 2 vuotta, tukiosuus 80 %. Hanke alkaa elokuussa 2020.
- Kumppanuusyrityskylän maltillinen kehittäminen
- Innovatiivinen ja kannustava yritysneuvonta
- Elinkeino- ja asuinympäristön esilletuominen ja kehittäminen (mm. Sotkanhelmen tontin käyttö ja opiskelijoiden asumismahdollisuudet)
- YSAO:n ja muiden oppilaitosten toimintaedellytysten varmistaminen Vieremällä
- Metall- ja teknologia-alan, maatalousalan ja hyvinvointi- sekä terveysalan koulutuksen turvaaminen alueella
- Investointien houkuttelu Vieremälle
 - Toimitilainvestointien uudet ratkaisut
 - Asumiseen ja hyvinvointiin liittyvät yksityiset investoinnit
- Etätyön ja paikkariippumattoman työn edellytysten kehittäminen

II Elvyttävä investointiohjelma

- Asuntojen ja infran rakentaminen

III Talouden toimenpiteet

- Omaisuuden hallinta sekä toiminnan ja talouden optimointi
- Sote kuntayhtymän toiminnan ja talouden arviointi
- Onnistuminen Sote-uudistuksessa Vieremän kunnan osalta (lähipalvelut ja kulurakenne)

- Kunnan ja tytäryhtiöiden toimintojen optimointi
- Omaisuuden analysointi
- Henkilöstökulurakenteen analysointi
- Kiinteistöjen tarpeen arviointi
- Veroprosentin ja taksojen tarkastelu tarvittaessa (yhden prosenttiyksikön muutos on noin 500 000 euroa)
- Henkilöstökulurakenteen arviointi toteutetaan vuoden 2021 tammikuun loppuun mennessä. Samalla selvitetään vapaa-aikapalveluiden siirtyminen Kirkonkylän koulukeskukselle.

2. TALOUSARVION JA TALOUSSUUNNITELMAN PERUSTELUT

2.1 Toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset

Hyvinvointialueuudistus

Hyvinvointialueet vastaavat sosiaali- ja terveystoimen palveluista sekä pelastustoimen palveluista 1.1.2023 alkaen. Uusia hyvinvointialueita on uudistuksen jälkeen 21. Lisäksi palveluja järjestää Helsingin kaupunki. Vieremän kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelujen järjestämistä vastuu siirtyy Pohjois-Savon hyvinvointialueelle.

Hyvinvointialueuudistuksen tavoitteena on turvata yhdenvertaiset ja laadukkaat sosiaali- ja terveystoimen palvelut kaikille suomalaisille, parantaa palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta, kaventaa hyvinvointi- ja terveyseroja, turvata ammattitaitoisen työvoiman saanti sosiaali- ja terveystoimen palveluihin, vastata ikääntymisen ja syntyvyyden laskun aiheuttamiin haasteisiin sekä hillitä kustannusten kasvua.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen jää uudistuksessa edelleen kuntien tehtäväksi, mutta edistämistyötä tehdään yhteistyössä hyvinvointialueiden kanssa. Ympäristönsuojelun ja ympäristöterveydenhuollon palvelut (ml. eläinlääkintähuolto) pysyvät edelleen kuntien tehtävänä. Vieremän kunta on sopinut kyseisten palveluiden järjestämisestä yhteistyössä Sonkajärven kunnan ja Iisalmen sekä Kiuruveden kaupunkien kanssa vastuukuntamallin mukaisesti.

Uudistus vaikuttaa merkittävästi kuntiin ja kuntatalouteen. Se vaikuttaa muun muassa kuntien tehtäviin ja niitä koskevaan rahoitukseen, verotusoikeuteen ja valtionosuusjärjestelmään, omaisuuteen, velkoihin ja sopimuksiin sekä henkilöstöön.

Ylä-Savon Sote kuntayhtymän jatkotoimenpiteet

Hyvinvointialueuudistuksesta johtuen Ylä-Savon Sote kuntayhtymän sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuu päättyy 31.12.2022. Ylä-Savon Sote kuntayhtymän palveluista ympäristönsuojelun ja ympäristöterveydenhuollon palvelujen järjestämisvastuu siirtyy vastuukuntamallilla lisälmen kaupungille.

Ylä-Savon Sote kuntayhtymän omistajakunnat ovat valmistelleet kuntayhtymän jatkotoimenpiteitä vuoden 2022 aikana. Neuvotteluissa on päästy ratkaisuun, jonka mukaisesti lisälmen kaupunki lunastaa kuntayhtymän kiinteistöt ja lunastuksen myötä kuntayhtymä puretaan. Purkamisvalmistelut ovat käynnissä ja päätös kuntayhtymän purkamisesta tuodaan kuntien käsittelyyn alkuvuodesta 2023. Tavoitteena on, että Ylä-Savon Sote kuntayhtymän omistajakunnat ovat käsitelleet kuntayhtymän loppuselvityksen valtuustoissa 30.6.2023 mennessä.

TE-palvelut 2024 -uudistus

Pääministeri Sanna Marinin hallitus linjasi kevään 2021 puoliväliriihessä TE-palveluiden siirrosta paikallistasolle. Linjaus liittyy hallitusohjelman työllisyystavoitteeseen ja kuntien vastuun vahvistamiseen työllisyyspalveluissa. Uudistuksen tavoitteena on palvelurakenne, joka edistää parhaalla mahdollisella tavalla työntekijöiden nopeaa työllistymistä ja lisää työ- ja elinkeinopalvelujen tuottavuutta, saatavuutta, vaikuttavuutta ja monipuolisuutta.

Julkisten työvoimapalvelujen järjestämisvastuu siirrettäisiin työ- ja elinkeinotoimistoilta kunnille. Kunnille siirtyisivät myös elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten julkisiin työvoimapalveluihin liittyvät hankintatehtävät ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskuksen julkisiin työvoimapalveluihin liittyvät maksatustehtävät. Nykyiset työ- ja elinkeinotoimistot lakkautettaisiin. Siirtyviä tehtäviä valtiolla hoitava henkilöstö siirtyisi liikkeenluovutuksella kuntiin tai kuntayhtymiin.

TE-palvelujen siirto kunnille tuo palvelut lähemmäksi asiakkaita. Kun työllisyyspalvelut, kunnan koulutuspalvelut sekä elinkeinopalvelut ovat saman järjestäjän vastuulla tukevat palvelut nopeamman työllistymisen tavoitetta. Kunnilla on hyvät lähtökohdat tarjota asiakkaille kohdennettuja ja paikallisten työmarkkinoiden tarpeisiin sopivia palveluja.

Siirron yhteydessä kunnille luodaan kannustava rahoitusmalli, joka kannustaa niitä kehittämään toimintaansa työllisyyttä edistäväksi siten, että uudistuksella saavutetaan 7 000–10 000 lisätyöllistä. Työttömyysjaksoja lyhentävä kunta hyötyy taloudellisesti, kun kuntalainen työllistyy. Työttömyysturvan rahoitusvastuun siirto toteutettaisiin kunta-valtiosuhteessa kustannusneutraalisti.

Kunta voisi järjestää työvoimapalvelut itsenäisesti, jos kunnan työvoiman määrä on vähintään 20 000 henkilöä. Muutoin kuntien tulisi muodostaa palveluiden järjestämiseksi työllisyysalue, jonka työvoiman määrä on vähintään 20 000 henkilöä. Lisäksi alueen tulisi olla maantieteellisesti yhtenäinen ja työmarkkinoiden kannalta toimiva. Kysymys olisi kuntien lakisääteisestä yhteistoiminnasta. Työllisyysalueen kuntien tulisi siirtää järjestämisvastuu joko vastuukunnalle tai kuntayhtymälle. Valtioneuvostolla olisi viimekätinen toimivalta päättää työllisyysalueista, jos kunnat itse eivät pääse sopimukseen edellytykset täyttävistä alueista.

TE-palvelujen siirtoa koskeva hallituksen esitys annettiin eduskunnalle 6.10.2022. Kunnille palveluiden järjestämisvastuu siirtyisi 1.1.2025.

2.2 Taloussuunnitelman laadinta

Valtuustoseminaarissa 28.9.2022 tavoitteeksi otettiin talousarvion rakentaminen siten, että vuodelle 2023 ei kerry alijäämää. Seminaarissa esitetyt laskelmat perustuivat elokuussa annettuun vero- ja valtionosuusennusteeseen. Toimialakohtaiset raamit rakennettiin niin, että hyvinvointialueuudistuksesta johtuvien muutosten lisäksi huomioon otettiin kunta-alan palkankorotukset sekä yleinen kustannustason nousu erityisesti energianhintojen ja kuljetuskustannusten osalta. Valtionosuus- ja veroennusteet päivittyivät marraskuussa ja ne otettiin huomioon lopulliseen talousarvioon.

Kaikki kunnan toimialat/lautakunnat pääsivät annettuun raamiin. Hallituksen talousarviopäivillä 21-22.11.2022 käytiin läpi talousarvio lautakunnittain, investoinnit sekä tytäryhtiöiden talousarviot. Hallituksen päätöksellä tehtiin pieniä lisäyksiä ja täsmennyksiä investointiohjelmaan ja vahvistettiin tytäryhtiöiden tavoitteet vuodelle 2023 (sis. osinkotavoitteet).

Talousarviovuoden merkittävimmät investoinnit ovat Kirkkotien ja kevyen liikenteen väylän saneeraus ja pinnoitus, biokaasuputkiston runkoinfran rakentaminen haja-alueelle, koulukeskuksen varavoiman suunnittelu ja toteuttaminen, Kumppanuuskylän esirakentaminen sekä Huitulanharjun sprinkleri ja muut muutostyöt. Investointiohjelmaan on myös varattu rahaa Vieremä- lialmi kevyen liikenteen väylän suunnitteluun ja kunnan strategiseen maanhankintaan. Investointien rahoittamiseksi kunta varautuu käyttämään myös pitkäaikaista lainaa.

Suunnitelmavuosien 2024–2025 ennustaminen on vielä hyvin vaikeaa. Kyseisten vuosien laskelmiin sisältyy vielä tässä vaiheessa paljon epävarmuutta ja niitä tarkennetaan vuoden 2023 aikana. Hyvinvointialueuudistuksen ja epävakaa maailman talouden tilanteen lisäksi suunnitelmakauden haasteita ja epävarmuustekijöitä on yleinen kustannustason nousu, voimakas ikärakenteen muutos sekä valtionosuusjärjestelmän uudistus.

2.2.1 Vieremän kunnan tilinpäätösennuste vuodelle 2022

Kuluvan vuoden 2022 talousarviossa verotuloja arvioitiin kertyvän noin 14,7 miljoonaa euroa. Kuntaliiton veroennuste parani koko vuoden 2022 ajan ja oli marraskuussa jo noin 16,6 milj. euroa. Valtionosuuksia odotettiin talousarviossa 11,2 milj. euroa ja niitä tulee valtiovarainministeriön päätöksen mukaisesti vuonna 2022 11,4 milj. euroa.

Verotulot ja valtionosuudet sekä toimialojen muutokset vuoden 2022 talousarvion osalta päivitetään kunnanhallituksessa 12.12.2022 ja valtuustossa 19.12.2022. Esitettyjen talousarviomuutosten (+2 068 872 euroa) jälkeen tilinpäätösennusteen vuosikate on noin 3,08 milj. euroa. Poistojen määrän arvioidaan olevan alkuperäisen talousarvion mukainen (1 milj. euroa) ja tämän myötä tilikauden tulos olisi noin 2 036 000 euroa ja tilikauden ylijäämä noin 2 209 000 euroa.

Tilinpäätösennuste vuodelle 2022 on esitetty tuloslaskelmaosassa vuoden 2023 talousarvion ja vuosien 2024–2025 taloussuunnitelman yhteydessä.

2.2.2 Taloussuunnitelma vuosille 2023–2025

Talousarvio 2023

Vuoden 2023 talousarvioesitys osoittaa vuosikatetta noin 1 741 351 euroa, tilikauden tulosta noin 543 963 euroa ja tilikauden ylijäämää noin 722 963 euroa.

Kuntalain mukaan talousarvion on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen enintään neljän vuoden pituisena suunnittelukautena. Taloussuunnitelman mukaan tilikausien ylijäämän on arvioitu muodostuvan kaudella 2023–2025 seuraavaksi:

Vuosi	Tilikauden ylijäämä (euroina)
2023	722 963
2024	182 000
2025	202 562

Näin ollen kunnan taloussuunnitelma 2023–2025 on tasapainossa, yhteenlaskettu tilikausien ylijäämä on 1 107 525 euroa.

2.3 Henkilöstö

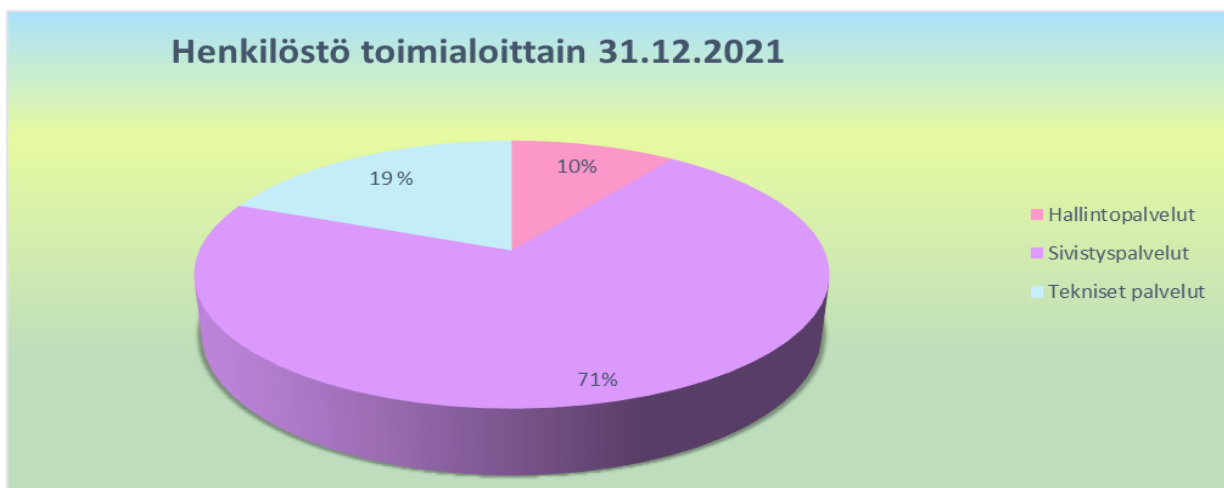
Vieremän kunnassa oli palvelussuhteessa 31.12.2021 yhteensä 138 henkilöä (vakinaisessa tai määräaikaisessa työsuhteessa tai työllistettynä). Henkilöstön määrä laski edelliseen vuoteen verrattuna viidellä (5) henkilöllä. Henkilöstö väheni eniten sivistyspalveluissa.

Vakinaista henkilöstöä oli vuodenvaihteessa 110 henkilöä, määräaikaista henkilöstöä 27 henkilöä ja työllistettyjä 1 henkilö. Vakinaisen henkilökunnan suhteellinen osuus nousi hieman edelliseen vuoteen verrattuna. Vuoden 2021 lopussa vakinaisia eli toistaiseksi voimassa olevassa palvelussuhteessa olevia oli 79,71 % (v. 2020 78,32 %), määräaikaisia 19,57 (15,38 %) ja työllistettyjä 0,72 % (2,80 %).

Osasto	Vakinaiset			Määräaikaiset			Työllistetyt			Yhteensä		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Hallintopalvelut	11	10	11	1	1	2	7	4	1	19	15	14
Sivistyspalvelut	84	81	78	23	22	20	0	0	0	107	103	98
Tekniset palvelut	21	21	21	6	4	5	0	0	0	27	25	26
Yhteensä	116	112	110	30	27	27	7	4	1	153	143	138

Taulukko: Vieremän kunnan henkilöstö 31.12.2021

Yli puolet Vieremän kunnan henkilöstöstä työskentelee sivistyspalveluissa. Sivistyspalveluihin sisältyy opetus-, kulttuuri-, varhaiskasvatus-, vapaa-aika ja kansalaisopiston palvelut.

(Lähde: ePopulus)

Kunta-alan sopimukset

Kunta-alalla on viisi sopimusala:

- kunnallinen yleinen virka- ja työehtosopimus (KVTES)
- opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimus (OVTES)
- teknisen henkilöstön virka- ja työehtosopimus (TS)
- tuntipalkkaisen henkilöstön työehtosopimus (TTES)
- lääkärin virkaehtosopimus (LS)

Kunta-alan työ- ja virkaehtosopimukset ovat voimassa 1.5.2022 - 30.4.2025. Palkankorotuksiin on varauduttu vuonna 2023 3,34 %:n suuruisella korotuksella.

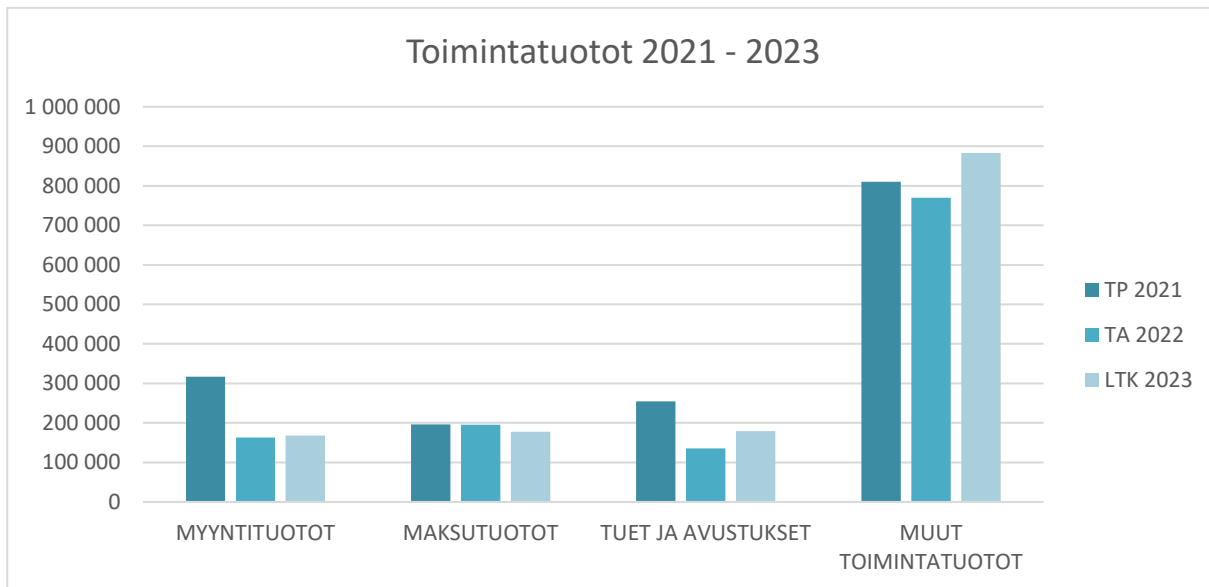
Henkilöstösivukulut on laskettu talousarvioon seuraavasti:

KuEL-maksu, palkkaperusteinen eläkemaksu	17,18 %
(sis. eläkemaksun ja työkyvyttömyyseläkemaksun)	
Kansaneläke- ja sairausvakuutusmaksu	1,56 %
Työttömyysvakuutusmaksut	2,05 %
Tapaturmavakuutusmaksut	1,02 %
Taloudellinen tuki	0,033 %
yhteensä	21,84 %
VaEL-maksut (opettajat)	16,63 %

Kunnat ja hyvinvointialueet maksavat tasausmaksua vuoden 2023 alusta alkaen, kun eläkemenoperusteinen maksu poistuu.

2.4 Toimintatuotot

Toimintatuottoja arvioidaan kertyvän vuonna 2023 yhteensä 1,41 milj. euroa, vuoden 2022 talousarviossa toimintatuotot ovat 1,26 milj. euroa.

Kaavio: Käyttötalouden ulkoiset tulot: tilinpäätös 2021, talousarvio 2022 ja talousarvio 2023.

Myyntituotot

Myyntituottoja ovat tulot tavaroiden ja palvelujen myynnistä, jotka on tarkoitettu myytäväksi pääsääntöisesti tuotantokustannukset peittävään hintaan. Myyntituottoja arvioidaan kertyvän 2023 talousarviovuonna 167 700 euroa (162 800 euroa TA22).

Maksutuotot

Maksutuottoja ovat asiakasmaksut ja muut maksut niistä tavaroista ja palveluksista, joiden hinnoittelun tarkoituksena ei ole kattaa tuotantokustannuksia kokonaisuudessaan ja joiden hinnat määritellään asiakkaan maksukyvyn mukaan. Maksutuotot ovat tulevana vuonna 2023 noin 177 460 euroa (195 460 euroa TA22). Ne koostuvat suurimmalta osin päivähoitomaksuista.

Tuet ja avustukset

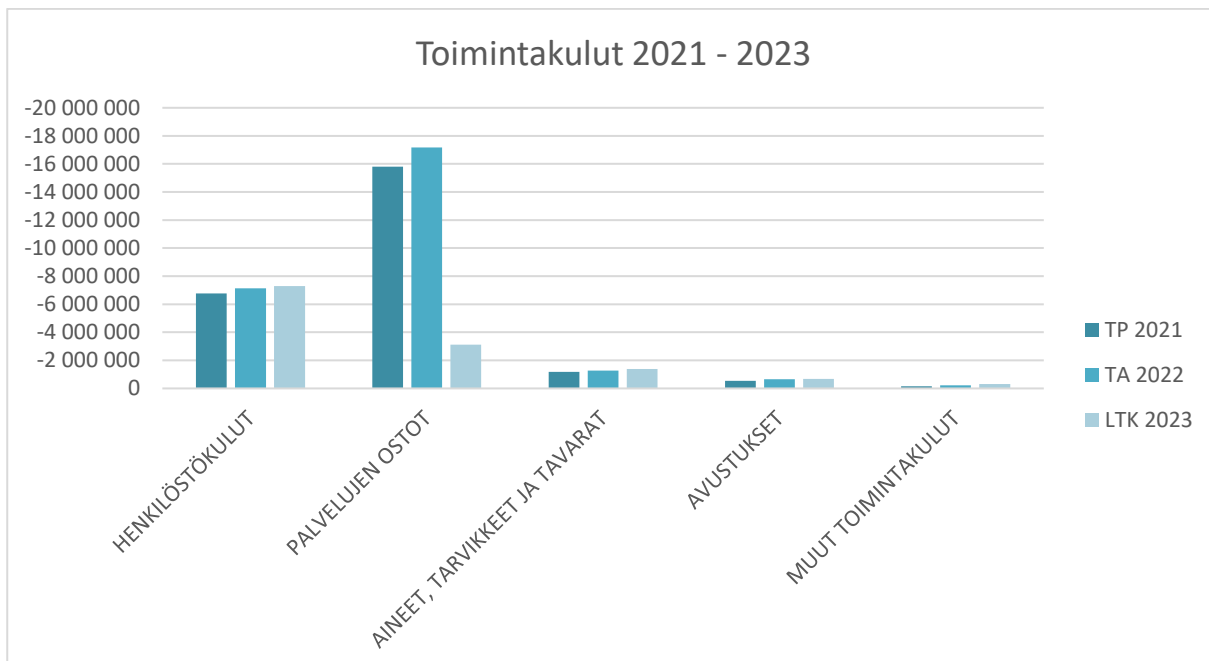
Tuloslaskelmaan merkitään omaksi ryhmäkseen tuet, avustukset ja muut tulonsiirrot valtiolta, EU:lta ja muilta yhteisöiltä silloin, kun tuki tai avustus ei ole kunnan suoritteidensa perusteella saatu korvaus eikä investoinnin rahoitusosuus. Tukiin ja avustuksiin sisältyy mm. kunnallinen työllistämistuki, Oph:n rahoitustuki sekä muut tuet ja avustukset valtiolta/muilta. Tuot ja avustukset ovat tulevana vuonna 2023 yhteensä 178 786 euroa (135 157 euroa TA22).

Muut toimintatuotot

Toimintatuotoista suurin osa 63 % koostuu muista toimintatuotoista. Muut toimintatuotot koostuvat pääasiassa kiinteistöjen vuokratuloista, joita arvioidaan kertyvän 781 100 euroa. Vuonna 2023 muut toimintatuotot ovat 883 500 euroa (769 450 euroa TA22).

2.5 Toimintakulut

Toimintakuluja arvioidaan kertyvän vuonna 2023 **yhteensä** 12,8 milj. euroa (26,44 milj. euroa TA22).

Kaavio: Käyttötalouden ulkoiset kulut: tilinpäätös 2021, talousarvio 2022 ja talousarvio 2023.

Henkilöstökulut

Toimintakulujen toiseksi suurin erä muodostuu henkilöstökuluista 7,3 milj. euroa (7,127 milj. euroa TA22), joiden osuus käyttömenoista on 57,05 % (26,95 % TA22). Henkilöstökuluihin sisältyy palkat sosiaalikuluneen vähennettynä kunnan saamalla henkilöstökorvauksilla (esim. Kela). Henkilöstökuluihin sisältyy myös työllistämiseen varatut määrärahat sekä luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden kokouspalkkiot, ansiomenetykset yms. Henkilöstösuunnitelma on liiteosassa.

Palvelujen ostot

Palvelujen ostoja ovat suoraan kuntalaisille ostetut lopputuotepalvelut ja palvelut, joita kunta käyttää omassa palvelutuotannossaan. Vuoden 2023 talousarviossa kunta ostaa palveluja 3,1 milj. eurolla (17,2 milj. euroa TA22). Palvelujen ostoissa suurin menoerä on asiakaspalveluostot kunnilta 704 485 euroa.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat

Kulueraan aineet, tarvikkeet ja tavarat sisällytetään näiden hyödykkeiden tilikauden aikaiset suoriteperusteiset ostot. Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostot ovat yhteensä 1,386 milj. euroa (1,273 milj. euroa TA22), josta merkittävimmät erät ovat elintarvikkeet sekä lämpö ja sähkö.

Avustukset

Avustukset sisältävät sekä kotitalouksille että yhteisöille myönnettyt avustukset ja tuet.

Avustuksia jaetaan:

- kunnanhallituksen kautta 451 400 euroa, summa sisältää työmarkkinatuen kuntaosuuden 225 000 euroa sekä tuetun maksullisen lomituksen tuen 15 000 euroa (421 900 euroa TA22)
- sivistyslautakunnan kautta 137 000 euroa, summa sisältää kotihoidontuen 110 000 euroa (146 700 euroa TA22),
- teknisen lautakunnan kautta 90 000 euroa (80 000 euroa TA22).

Avustukset ovat yhteensä 678 400 euroa (648 600 euroa TA22).

Muut toimintakulut

Muihin kuluihin sisältyvät mm. vuokratulot, kunnan maksamat välittömät ja välilliset verot. Muihin kuluihin kirjataan myös tilikauden aikaiset luottotappiot ja olennaiset käyttöomaisuuden myyntitappiot.

Muut toimintakulut ovat yhteensä 319 202 euroa (227 767 euroa TA22).

2.6 Verotulot

Hyvinvointialueuudistuksen vuoksi kuntien tuloja siirretään valtiolle, joka rahoittaa hyvinvointialueiden toimintaa. Merkittävä osa tulojen siirtoa tehdään kunnallisveron kautta. Ansiotuloverotukseen tehtävät muutokset toteutetaan niin, että niillä on mahdollisimman vähän vaikutusta verovelvollisten verotuksen tasoon. Näin ollen kaikkien Manner-Suomen kuntien tuloveroprosentteja alennetaan yhtä paljon: 12,64 prosenttiyksikköä. Kunnanvaltuuston oli siten määrättävä vuoden 2023 tuloveroprosentiksi vuoden 2022 tuloveroprosentti vähennettynä 12,64 prosenttiyksiköllä (Vieremä 8,36 %). Hyvinvointialueuudistuksella ei ole vaikutusta kiinteistöveroprosentteihin, joista kunta määrää lain rajoitusten mukaisesti.

Valtuusto vahvisti kokouksessaan 14.11.2022 vuodelle 2023 tulo- ja kiinteistöveroprosentit seuraavasti:

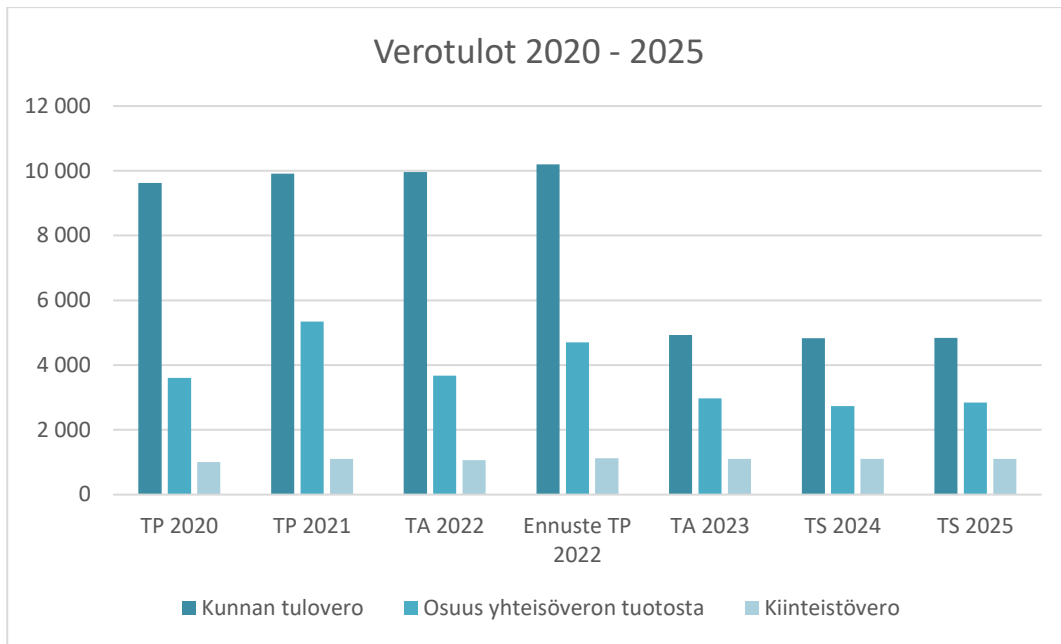
Tuloveroprosentti	8,36
Yleinen kiinteistöveroprosentti	0,93
Vakituisten asuinrakennusten veroprosentti	0,45
Rakentamattoman rakennuspaikan veroprosentti	Ei määrätty
Muiden asuinrakennusten (loma-asunnot) veroprosentti	1,00
Yleishyödyllisen yhteisön veroprosentti	0,00
Voimalaitosten kiinteistöveroprosentti	Ei määrätty

Verotulokohtaan kirjataan kunnan tulovero, kunnan osuus yhteisöveron tuotosta ja kiinteistövero. Kunnan verotulot kirjataan tilinpäätöksessä veronkantajan tilitysten suoritusajankohdan mukaan ao. tilikauden verotuloksi kuitenkin siten, että tilinpäätöksen laatimisaikana verohallinnon ilmoittamien kuukausittaisten jako-osuuksien muutoksista aiheutuvat ja aikaisemmille tilikausille kohdistuvat oikaisut otetaan huomioon. Yhteisöveron tuottoon vaikuttavat yritysten tuloskehitys, yhteisöverokanta sekä kuntien jako-osuus ja niiden muutokset.

Verotulot talousarviossa ja taloussuunnitelmassa on arvioitu siten, että arvioissa on otettu huomioon vuoden 2021 valmistuneen verotuksen tiedot, vuoden 2022 jo tilitettyjen verojen määrät sekä Kuntaliiton valtakunnalliset ja kuntakohtaiset veroennustekehikon ennusteet. Kuntaliiton ennuste Vieremän kunnan vuoden 2022 kokonaisverotuloiksi on 9 144 000 euroa, mutta talousarvioon kirjataan hieman maltillisempi ennuste 9 000 000 euroa.

Verotuloarvio vuosina 2023–2025 perustuu tuloveroprosentin tasoon 8,36 % eli veroprosenttien korotusta ei ole suunnitelmavuosille tehty. Verotulojen arvioidaan vähenevän vuodesta 2023 vuoteen 2024. Tämä johtuu siitä, että osa aiempien vuosien kunnallis- ja yhteisöverotuloista tilittyy vuodelle 2023 vanhojen kunnallisveroprosenttien ja yhteisöverotulojen jako-osuuksien mukaisesti. Verotulosennusteisiin vuosille 2024-2025 sisältyy runsaasti epävarmuutta, joka johtuu yleisen talouskehityksen ennustamisen vaikeudesta sekä verotulo- ja valtionosuusjärjestelmän uudistamisesta hyvinvointialueuudistuksen seurauksena.

	TP 2020	TP 2021	TA 2022	Ennuste TP 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Kunnan tulovero	9 621	9 913	9 962	10 200	4 926	4 829	4 842
Muutos, %	-6	3	0	3	-51	-2	0
Muutos, 1000 €	-668	292	49	287	-5 036	-97	13
Osuus yhteisöveron tuotosta	3 609	5 340	3 671	4 700	2 974	2 738	2 841
Muutos, %	6	48	-31	-12	-19	-8	4
Muutos, 1000 €	209	1 731	-1 669	-640	-697	-236	103
Kiinteistövero	1 006	1 105	1 067	1 120	1 100	1 100	1 100
Verotilitykset yhteensä	14 235	16 358	14 700	16 020	9 000	8 667	8 783
Muutos, %	-2	15	-10	-2	-39	-4	1
Muutos, 1000 €	-350	2 123	-1 658	-338	-5 700	-333	116

Kaavio: Verotulot vuosina 2020 – 2025. Vuodet 2020–2021 tilinpäätöstietoja, vuodet 2022 – 2025 arvioita.

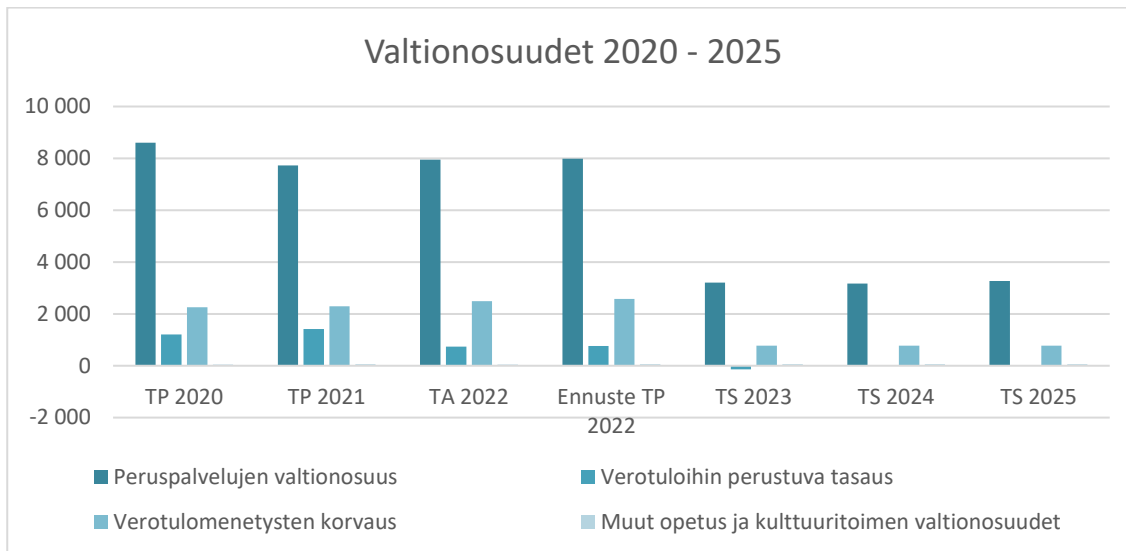
2.7 Valtionosuudet

Valtionosuudet muuttuvat huomattavasti hyvinvointialueuudistuksen yhteydessä. Kuntien valtionosuuksista vähennettävä rahoitus siirretään uudessa järjestelmässä hyvinvointialueille. Uudessa valtionosuusjärjestelmässä pääpaino kunnissa on nuoremmassa ikäluokissa.

Kuntaliiton ennusteiden mukaan Vieremän valtionosuudet vuonna 2023 ovat 4 079 174 euroa, mutta talousarvioon kirjataan 3 900 000 euroa. Vuosien 2024–2025 valtionosuudet on arvioitu valtionvarainministeriön ennusteiden pohjalta. Hyvinvointialueuudistus muuttaa rahoituspohjaa ja valtionosuusjärjestelmää ja tästä syystä tarkkoja laskelmia vuosien 2024–2025 valtionosuuksista on vielä haasteellista tehdä.

	1 000 €	TP 2020	TP 2021	TA 2022	Ennuste TP 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Peruspalvelujen valtionosuus		8 609	7 725	7 950	7 989	3 203	3 167	3 267
Verotuloihin perustuva tasaus		1 209	1 412	740	767	-136	0	
Verotulomenetyksen korvaus		2 254	2 288	2 490	2 573	772	772	772
Muut opetus ja kulttuuritoimen valtionosuudet		45	59	50	61	61	61	61
Yhteensä		12 117	11 484	11 230	11 390	3 900	4 000	4 100
Muutos, %		-9,22	-5	-2	-1	-65	3	3
Muutos, 1000 €		1 588	-633	-254	-94	-7 330	100	100

Taulukko: Vieremän kunnan valtionosuuden vuosina 2020–2021 ja arvio v. 2022–2025

Kaavio: Valtionosuudet vuosina 2020–2025. Vuodet 2020–2021 tilinpäätöstietoja, vuodet 2022–2025 arvioita

2.8 Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot ja -kulut muodostuvat korkotuotoista, muista rahoitustuotoista, korkokuluista ja muista rahoituskuluista. Kokonaisuutena rahoitustuottoihin ja -kuluihin on arvioitu ensi vuodelle noin 230 000 euroa. Korkotuottoja tulee antolainoista liikelaitoksille, arvio ensi vuodelle 9 000 euroa. Muita rahoitustuottoja ovat osinkotuotot ja osuuspääomien korot, korvaus peruspääomasta liikelaitoksilta sekä muut rahoitustuotot. Edellä mainittujen arvio tulevalle vuodelle on yhteensä noin 312 500 euroa. Korkokulut muodostuvat lainoista maksettavista korkokuluista, joihin arvioidaan ensi vuodelle 80 300 euroa. Muihin rahoituskuluihin on arvioitu yhteensä 11 200 euroa.

2.9 Poistot

Poistoina ilmoitetaan poistot käyttöomaisuudesta ja muista pitkävaikutteisista menoista. Poistosuunnitelma on liiteosassa.

Kunnan suunnitelman mukaiset poistot arvioidaan vuonna 2023 olevan yhteensä 1 197 388 euroa. Suunnitelman mukaiset poistot on arvioitu jakaantuvan poistokohteisiin seuraavasti:

Muut pitkävaikutteiset menot	8 150 €
Rakennukset	678 599 €
Kiinteät rakenteet ja laitteet	307 034 €
Koneet ja kalusto	188 105 €
Aineettomista oikeuksista	15 500 €

Poistosuunnitelman pienhankintaraja on 10 000 euroa. Siten yksittäiselle hankkeelle, jonka kustannusarvio on 10 000 euroa tai alle, esitetään määräraha talousarvion käyttötalousosassa.

2.10 Investoinnit

Investointimenoihin on vuonna 2023 varattu yhteensä nettona 2 325 000 euroa (2 030 000 euroa TA22). Investoinnit jakautuvat siten, että kunnanhallituksen osuus on 350 000 euroa, teknisen lautakunnan osuus on 1 860 000 euroa ja sivistyslautakunnan osuus 115 000 euroa.

Merkittävimmät investointikohteet v. 2023:

- Kirkkotien saneeraus ja kevyen liikenteen väylän pinnoitus välillä Petterintie-Malilantie 520 000 euroa
- Biokaasuputkiston runkoinfra haja-alueelle 250 000 euroa
- Maa-alueiden hankinta/myynti 250 000 euroa
- Huitulanharjun sprinkleri ja pienet muutostyöt 150 000 euroa
- Kumppanuuskylän esirakentaminen 150 000 euroa

- Koulukeskuksen varavoiman suunnittelu ja toteuttaminen 150 000 euroa
- Vieremä- lisalmi kevyen liikenteen väylän suunnittelu 150 000 euroa

Investoinneista on yhteenveto investointiosassa, jossa osoitetaan hankekohtaiset määrärahat.

2.11 Kunnan rahoitustarpeet ja lainanotto

Antolainauksen muutokset

Kunnan antolainat vähenevät nettomääräisesti 45 000 euroa.

Lainakannan muutokset

Vuonna 2023 kunta varautuu ottamaan uutta pitkäaikaista talousarviolainaa 2 000 000 euroa ja maksaa takaisin talousarviolainoja noin 500 000 euroa. Lisäksi kunta turvaa maksuvalmiuttaan ottamalla lyhytaikaista lainaa siten, että lyhytaikaisen lainan maksimimäärä on 5 000 000 euroa. Lyhytaikaisen lainan nostovaltuutus on 5 000 000 euroa.

Pitkäaikaisia lainoja arvioidaan olevan vuoden 2023 lopussa noin 7,363 milj. euroa, mikäli pitkäaikaista lainaa nostetaan 2 milj. euroa. Vuonna 2022 pitkäaikaista lainaa ei ole nostettu. (ks. rahoitusosa ja sen tunnusluvut).

2.12 Vieremän kunnan taloudellinen tilanne

Kunnan taseessa on 31.12.2021 tilanteessa ylijäämää 9 449 561 euroa. Vuodelle 2022 alkuperäinen talousarvio on 140 264 euroa ylijäämäinen.

Kunnanhallitus käsittelee kokouksessaan 12.12.2022 talousarviomuutoksia, joita esittää valtuustolle. Valtuusto päättää talousarviomuutoksista 19.12.2022 kokouksessaan. Talousarviomuutosten jälkeen tilinpäätösennusteen vuosikate on noin 3 077 000 euroa. Poistojen määrä on talousarviossa ennustetun mukainen (1 041 000 euroa) ja tämän myötä tilikauden tulos olisi noin 2 036 000 euroa ja tilikauden ylijäämä noin 2 209 000 euroa.

Kunnan omavaraisuusaste v. 2021 oli 77,9 % (v. 2020 73,8 %), kunnan suhteellinen velkaantuneisuus 27,3 % (30 %). Lainakanta asukasta kohti oli vuoden 2021 lopussa 1 823 euroa (1 972 euroa).

Koko maassa kuntien omavaraisuusaste oli vuonna 2021 keskimäärin 58,8 %, suhteellinen velkaantuneisuus 57,7 % ja lainakanta 3 465 euroa/asukas. Kertynyttä ylijäämää oli keskimäärin 2 519 euroa/asukas.

3. ARVIO VIEREMÄN KUNNAN MERKITTÄVIMMISTÄ RISKEISTÄ JA EPÄVARMUUSTEKIJÖISTÄ SEKÄ MUISTA TOIMINNAN KEHITTÄMISEEN VAIKUTTAVISTA SEIKOISTA

Riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa toteutetaan osana kunnan tavanomaista johtamis-, suunnittelu- ja ohjauk käytäntöjä. Kunnanhallitus on velvollinen huolehtimaan Kuntalain mukaan kaupungin sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukainen järjestäminen koskee koko kuntakonsernia, siihen kuuluvia toimielimiä ja tilivelvollista johtoa sekä esimiehiä.

Valtuusto on hyväksynyt (28.8.2017 § 79) Vieremän kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet, joiden tavoitteena on vahvistaa ja yhdenmukaistaa kunnan hyvää hallintoa ja johtamista. Lisäksi valtuusto on hyväksynyt (6.11.2017 § 98) Vieremän kunnan sisäisen valvonnan yleisohjeen. Ohjeessa kuvataan kunnan valvontajärjestelmä ja kerrotaan, mitä sisäinen valvonta on, miten se liittyy viranhaltijoiden, työntekijöiden ja luottamushenkilöiden tehtäviin sekä mitkä ovat heidän vastuunsa sisäisen valvonnan järjestämisessä ja toteuttamisessa. Riskienhallinta vuorostaan tarkoittaa niitä järjestelmällisiä menettelytapoja, joilla tunnistetaan kunnan toimintaan liittyviä riskejä sekä pyritään varautumaan niihin. Riskienhallinta on sisäisen valvonnan erottamaton osa.

Tärkeimmät riskit ja niihin liittyvät nykyiset ja uudet riskienhallintatehtävät otetaan huomioon myös talousarvion ja merkittävien päätösten valmistelun yhteydessä. Kunnan eri toimielinten ja konserniyhteisöjen tulee talousarvion laadinnan yhteydessä analysoida toimintaympäristön muutoksia, tunnistaa tavoitteita uhkaavia riskejä, arvioida niiden

vaikutuksia ja toteutumisen todennäköisyyttä sekä laatia tarvittavat suunnitelmat ja toimenpiteet riskien hallitsemiseksi.

Vieremän kunnan riskit jaetaan neljään riskialueeseen:

- Strategiset riskit, jotka liittyvät usein ulkoisten tapahtumien muutoksiin, pitkän aikavälin suunnitelmiin, strategiaan tavoitteisiin tai sidosryhmäyhteistyöhön
- Toiminnalliset riskit, jotka liittyvät päivittäiseen toimintaan
- Taloudelliset riskit, jotka liittyvät taloudellisiin ja rahoituskellisiin tekijöihin
- Henkilö/vahinkoriskit, jotka aiheutuvat odottamattomista ja äkillisistä tapahtumista

Vieremän kunnan riskeistä voidaan todeta seuraavaa:

Strategiset riskit

Strategiset riskit uhkaavat kuntastrategiassa asetettujen tavoitteiden toteutumista. Strategisia riskejä ovat väestö- ja työpaikkamuutokset, toimintaympäristön muutoksista aiheutuvat riskit, palvelujen järjestämistapoihin liittyvät riskit, lainsäädäntömuutokset sekä laajavaikuttavat ilmasto- ja ympäristömuutokset.

Maailmanlaajuisesti merkittävin strateginen riski on Ukrainan sota ja sen aiheuttamat heijastevaikutukset. Suomeen kohdistuvan sotilaallisen vaikuttamisen todennäköisyys on tällä hetkellä alhainen. On kuitenkin mahdollista, että suunnittelukaudella nähdään Itämeren alueella sotilaallista vastakkainasettelua, joka voi häiritä Itämeren laivaliikennettä. Toteutuessaan meriliikenteen häiriöillä on suora vaikutus Vieremän teollisuuden ja maatalouden toimintaan. Komponenttien, valmiiden tuotteiden ja esimerkiksi lannoitteiden kuljetukset ovat täysin riippuvaisia Itämeren meriliikenteen toimivuudesta. Riskiin voidaan varautua tilannetta seuraamalla ja kannustamalla elinkeinoelämän toimijoita ennakoivaan varastointiin resurssien puitteissa. Investoinneissa ja käyttötalouden suunnittelussa kulutaso on pidettävä maltillisena siten, että häiriötilanteista selvitään.

Kuva: Kuntaliiton arvio Ukrainan sotatilan vaikutuksista kuntien riskeihin.

Koronapandemia on hellittänyt, mutta virus on muuntautumiskykyinen ja epidemiatilanne voi pahentua nopeastikin. Koronapandemian aiheuttaa pahentuessaan strategisia, toiminnallisia, taloudellisia että henkilöriskejä. Näihin voidaan varautua nostamalla valmiustasoa ja harjoittelemalla poikkeusolojen tilanteita jo ennakkoon. Myös aiemmat kokemukset ovat kehittäneet kunnan valmiustilaa ja -toimintaa pandemian iskiessä.

Yksi merkittävä strateginen riski on 1.1.2023 tapahtuva hyvinvointialueuudistus, missä koko julkinen sosiaali- ja terveydenhuolto uudistetaan. Samalla uudistetaan pelastustoimen palvelut. Tulevaisuudessa hyvinvointialueet ovat kuntien sijaan vastuussa siitä, että kuntalaiset saavat tarvitsemansa sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut. Kuntien vastuulla säilyä asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen.

Hyvinvointialueuudistus vaikuttaa merkittävästi kuntien toimintaan ja talouteen. Se vaikuttaa muun muassa kuntien tehtäviin ja niitä koskevaan rahoitukseen, verotusoikeuteen ja valtionosuusjärjestelmään, omaisuuteen, velkoihin ja sopimuksiin sekä henkilöstöön. Riskin hallintakeinona nähdään kunnan aktiivinen ote ja vaikuttaminen, tiivis yhteistyö hyvinvointialueen ja muiden tahojen kanssa, organisaation toimintaprosessien tunnistaminen ja mahdollinen uudistaminen sekä tehokas viestintä.

Toimintaympäristöön ja palveluihin liittyvä merkittävä riski on TE palveluiden uudistus, missä vastuu TE-palveluista siirtyy paikallistasolle eli kunnille 1.1.2025 alkaen. Linjaus liittyy hallitusohjelman työllisyystavoitteeseen ja kuntien vastuun vahvistamiseen työllisyyspalveluissa. Tämä uudistus vaikuttaa toteutuessaan kunnan toimintaan, palveluihin sekä talouteen. Riskiin voidaan vaikuttaa olemalla aktiivisesti mukana työllisyyden kuntakokeilussa ja tiivistämällä yhteistyötä TE-palveluiden ja alueen muiden sidosryhmien kanssa. Henkilöstön kouluttaminen ja eri tahojen mutkaton yhteistyö on uudistuksessa keskiössä.

Toimintaympäristöön liittyen elinkeinoelämän ja yritysten toimintaedellytysten muutokset sekä niihin kytkeytyvä työttömyyden kasvu ovat merkittäviä riskejä kuntataloudessa. Tulo- ja yhteisöverotuottojen väheneminen ja työttömyyden lisääntymisestä seuraavat välittömät ja välilliset kustannukset aiheuttavat merkittäviä paineita kuntatalouteen.

Muutosten lisäksi kunnan haasteita tulevaisuudessa ovat väestön väheneminen, ikäranteen muutos ja huoltosuhteen heikkeneminen.

Strategisiin riskeihin voidaan vaikuttaa hyvällä edunvalvonnalla ja yhteistoiminnalla eri sidosryhmien kanssa. Kaikkien toimien tulee olla kuntastrategiaa tukevia ja elinvoimaisuuden ylläpitoon on satsattava riittävät resurssit.

Toiminnalliset riskit

Toiminnallisilla riskeillä tarkoitetaan kunnan päivittäistä toimintaa, johtamista, prosesseja ja järjestelmiä uhkaavia riskejä.

Tämän hetken merkittävin toiminallinen riski on energian saannin häiriytyminen. Sähkökatkoksiin varaudutaan varustamalla merkittävimmät kiinteistöt varavoimayhteydellä, jolla voidaan turvata kiinteistöjen lämmönsyöttö. Varautumiseen ja poikkeusoloihin on kiinnitetty entistä enemmän huomiota ja investointiohjelmassa (2023) oleva keskuskoulun varavoimaratkaisu on hyvä osoitus tästä. Keskuskoulua kehitetään suunnittelukaudella siten, että koulua voidaan käyttää kunnan kriisikeskuksena tarpeen mukaan. Ennalta tiedettyihin sähkökatkoihin varaudutaan harjoittelulla ja varaamalla varavirtalähteitä sekä patterivaloja työpaikoille.

Hyvä digitaalinen turvallisuus on kansallisesti keskeinen tavoite. Kunnassa siihen päästään henkilökunnan oikeilla toimintatavoilla ja teknisillä tietoturvaratkaisuilla yhdessä Savon ICT:n kanssa. Vuonna 2023 henkilöstölle järjestetään tietoturvakoulutus.

Kuten aiemmassa kappaleessa todettiin, koronapandemian riski on edelleen olemassa ja pahentuessaan aiheuttaa myös lukuisia päivittäiseen toimintaan liittyviä riskejä.

Toiminnallisiin riskeihin luokitellaan myös kiinteistöjen sisäilmaongelmiin sekä vanheneviin toimitiloihin liittyvät riskit. Muutokset kiinteistöjen käytettävyydessä aiheuttavat suuria toiminnallisia ja taloudellisia ongelmia toimintojen järjestämiselle. Riskeihin varaudutaan vakuuttamalla kiinteistöt täysarvovakuutuksella sekä keskeytysvakuutuksella (korvaa toiminnan järjestämisestä aiheutuvat kulut esim. koulun tulipalotilanteessa). Lisäksi kehitetään kiinteistöjen huoltotoimintaa sisäilmaongelmien ehkäisemiseksi sekä laaditaan suunnitelmia mahdollisten ongelmatilanteiden ratkaisemiseksi.

Toiminnallisia riskejä ovat myös tietoturvariskit, joilla tarkoitetaan sekä teknisten, tietojen käsittelyyn liittyvien riskien, että henkilöistä aiheutuvien riskien hallintaa. Tietoturvan riskit ovat operatiivisia riskejä ja ne jaetaan ihmisistä johtuviin, tahallisiin riskeihin eli yleensä ICT-rikoksiin, käytössä tehtäviin tahattomiin virheisiin ja välineistön aiheuttamiin ongelmiin. Tietoturvallisuutta koskevien riskien hallinta on osa organisaation riskienhallintaa. Tietoturvallisuudella tarkoitetaan tietojen, palvelujen, järjestelmien ja tietoliikenteen suojaamista ja varmistamista niihin kohdistuvien riskien hallitsemiseksi sekä normaali että poikkeusoloissa hallinnollisilla, teknisillä ja muilla toimenpiteillä. Tietoturvallisuuden tavoitteena on tietojen luottamuksellisuuden, eheyden ja käytettävyyden turvaaminen laitteisto- ja ohjelmistovikojen, luonnontapahtumien sekä tahallisten, tuottamuksellisten tai tapaturmaisten tekojen aiheuttamilta uhilta ja vahingoilta.

Kunnan ICT-palvelut tuottaa Savon ICT-Palvelut Oy, jonka kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä tietoturvallisuuteen liittyvissä asioissa. Kuntaan on nimetty tietohallintovastaava, tietoturvavastaava ja tietosuojavastaava (palvelusihteeri). Kunnan tietohallinto-ohjelma hyväksyttiin valtuustossa 18.9.2017 (§ 86).

Toiminnallisiin riskeihin varaudutaan myös osallistumalla erilaisiin valtakunnallisiin poikkeustila/valmiusharjoituksiin, joita tarjotaan mm. tietosuoja-asioihin liittyen lähes vuosittain.

Taloudelliset riskit

Taloudellisella riskillä tarkoitetaan makrotaloudellisia tekijöitä, jotka vaikuttavat merkittävästi kunnan toimintaan. Taloudelliset riskit koostuvat rahoitus-, maksuvalmius- ja korkoriskistä. Rahoitusriskien hallinnan tavoitteena on varmistaa, että kunnalla on mahdollisimman tehokkaasti käytettävissään riittävä rahoitus. Maksuvalmiusriski liittyy kassanhallintaan ja korkoriskit korkotason vaihteluun. Taloudelliset riskit liittyvät myös kunnan antamiin takauksiin ja osakeomistuksiin. Talouden suunnittelussa on otettava huomioon yleisen taloudellisen tilanteen epävakaus, tulevaisuuden investointipaineet sekä sosiaali- ja terveydenhuollon menojen kasvu sekä kuntakonsernin kokonaistaloudellinen hallinta. Taloudellisten riskien hallinnassa keskeinen keino on talouden pitkän aikavälin suunnittelu, tehokas talouden seuranta sekä kustannuskehityksen ja investointitason pitäminen maltillisena.

Tällä hetkellä merkittävin taloudellinen riski on Ukrainan sota ja sen maailmanlaajuiset vaikutukset myös talouteen. Talouden taantuma, sijoituskurssien voimakkaat ja äkilliset muutokset, korkotason nousu, ruuan hinnannousu ja talouspakotteiden vaikutukset alueen kv-yrityksiin vaikuttavat myös suoraan tai välillisesti esim. verotuksen kautta kuntien talouteen ja kuntalaisten talouteen.

Hyvinvointialueuudistuksella on vaikutusta kuntien talouteen 1.1.2023 alkaen. Kunnan budjetista yli puolet siirtyy hyvinvointialueelle. Taloudellinen riski muodostuu siitä, poistuuko menoja ja tuloja saman verran vai vaikuttaako muutos negatiivisesti kunnan taloustilanteeseen. Kustannusvaikutuksia pyritään tasaamaan valtion toimilla useamman vuoden ajan, mutta lopullista muutosvaikutusta on vielä mahdotonta arvioida ja riski on todellinen.

Valtionosuusjärjestelmän muutos aiheuttaa epävarmuutta vuosien 2024 - 2025 laskelmiin. Selvää on, että nuorten ikäluokkien väheneminen vaikuttaa nykyistä voimakkaammin valtionrahoitukseen suunnitelmakaudella. Lisäksi epävarmuutta verotuloennusteisiin aiheuttaa maailmantalouden epävakaa tilanne. Myös elinkeinoelämän suhdanteisiin linkittyvä yhteisövero, jonka osuus kunnan verotuloista on merkittävä (lähes kolmannes) aiheuttaa riskin, mikäli teknologiateollisuuden suhdanteet vaihtuvat nopeasti. Tämä vaikuttaa luonnollisesti myös tuloverotukseen.

Tulorahoituksen riittävyyden lisäksi riskit liittyvät menojen hallintaan. Menokehityksen hallinta on keskeistä talouden tasapainon saavuttamisessa. Yksi merkittävä riskitekijä poistuu, kun vaikeasti ennustettavat sote-kulut siirtyvät hyvinvointialueiden vastuulle. Tällä hetkellä menoja lisäävät erityisesti energiakustannusten, kuljetuskustannusten sekä ruuan hinnan kasvu. Tulopuolelta yksi riski on osinkotuottojen toteutuminen talousarvion mukaisesti. Talouden hallintaan liittyviä riskienhallintakeinoja ovat mm. koko konsernin omistajaohjauksen vahvistaminen ja kustannustietoisuuden lisääminen.

Viime vuosien mittavien investointien myötä velkamäärä on kasvanut. Koko kuntakonsernin lainakanta oli vuoden 2021 lopussa yli 26,7 milj. euroa (7 927 euroa/ per asukas). Velkaantumisasteen noustessa korkojen nousu on merkittävä riski ja toteutuessaan sen vaikutukset ovat vakavat. Korkojen nousuun on pyritty varautumaan korkosuojauspolitiikan avulla eli lainasalkun suojausasteen pitäminen riittävällä tasolla. Tämä tarkoittaa sitä, että tietty osuus kunnan lainasalkusta on sidottu pitkiin korkoihin, jolloin korkotason muutoksia voidaan hallita paremmin. Kunnan merkittävät investoinnit (terveyskeskus ja koulukeskus) ovat valmiina, mutta investointipaineita on toki tulevaisuudessakin ja on tärkeää huolehtia kunnan taloudellisista tunnusluvuista ja siitä, että vuosikate kattaa poistot. Kuntalain mukaiset kriisikuntakriteerit ja kyseiset tunnusluvut Vieremän kunnan osalta käydään valtuutettujen kanssa läpi vuosittain.

Kuntakonsernin lainoista ja takauksista johtuen kunnan on myös säännöllisesti tarkkailtava kunnan tunnuslukuja suhteessa kuntalain kriisikuntakriteereihin ja punnittava investointeja ja lainanottoa jatkossa entistä tarkemmin.

Henkilö / vahinkoriskit

Ajankohtaisista riskeistä merkittävin on edelleen koronapandemia. Taudin leviäminen kunnan henkilöstöön aiheuttaa merkittävän riskin, mikäli suuri osa henkilöstöstä sairastuu tai joutuu karanteeniin yhtä aikaa. Tähän riskiin voidaan varautua etätyömahdollisuuksien kehittämisellä, sijaisjärjestelyillä sekä toimivalla yhteistyöllä naapurikuntien kanssa.

Keskeinen tunnistettu henkilöriski liittyy kunnan avainhenkilöihin. Pienessä yksikössä on vaikea varahenkilöjärjestelmällä täysin korvata avainhenkilöiden erikoisosaamista ja varmistaa kaikissa tilanteissa toiminnan häiriötön jatkuvuus. Pienessä organisaatiossa kaikki toimihenkilöt ja viranhaltijat ovat avainhenkilöitä omalla toimialueellaan.

Kunnan henkilöstön ikärakenne huomioon ottaen avainhenkilöiden tunnistamiseen sekä osaamisen ja tehtävien jakamiseen, kouluttamiseen sekä perehdyttämiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Henkilöstön ikääntyminen ja työssä jaksaminen ovat myös keskeisiä haasteita suunnitelmakaudella. Henkilöstön jaksamista ja henkistä hyvinvointia ovat koetelleet jo useamman vuoden ajan koronapandemia sekä uusimpana Ukrainan sota.

Aggressiiviset tai uhkaavat asiakastilanteet ovat myös henkilöriskejä. Näihin riskeihin varaudutaan erilaisilla fyysisillä järjestelyillä (huoneiden ovet auki, työkaveri kuulolla), poistumisreiteillä ja koulutuksella. Työturvallisuusasioihin pyritään kiinnittämään huomiota jokapäiväisessä työskentelyssä.

Merkittävimmät vahinkoriskit liittyvät tietoverkon tai -liikenteen katkeamiseen. Vahinkoriskien hallinta on hyvällä tasolla ja vakuutusturva on ajan tasalla. Riskien hallinnaksi vakuutustapaamisia pidetään säännöllisesti.

Toimialakohtaiset riskit

Vieremän kunnan toimialat sekä konserniyhteisöt ovat tunnistaneet oman toimintansa osalta keskeisimmät riskit. Seuraavassa on esitetty toimialakohtaisesti merkittävimmiksi ja keskeisimmiksi tunnistetut riskit:

Vaalit

- Vaaliviranomaisten virheellisen toiminnan vuoksi vaalit kumotaan ja määrätään toimitettavaksi uudet vaalit.
- Vaaliviranomainen laiminlyö velvollisuutensa. Vaalilain 185 §:n mukaan häntä rangaistaan niin kuin virkamiestä virkarikoksesta.
- Esteellinen henkilö osallistuu asian käsittelyyn, jolloin käsittelyn puolueettomuus vaarantuu. Vaalilain muutoksen myötä hallintolain esteellisyysääntelyä sovelletaan keskusvaalilautakunnan jäseniin ja varajäseniin.
- Vaalien tulokseen voidaan yrittää vaikuttaa epärehellisin keinoin (vaalivilppi). Äänestäjä voi esimerkiksi äänestää toisen äänestäjän sijasta tai monta kertaa. Ääniä voidaan yrittää peukaloida: lippuäänestyksessä urnasta voidaan varastaa tai siihen lisätä äänestyslippuja, tai kokonaisia urnia voidaan varastaa. Postitettuja äänestyslippuja voidaan hukata. Myös äänten laskentaan voi yrittää vaikuttaa esimerkiksi siten, että yksittäisiä äänestyslippuja

voidaan tarkoituksellisesti hylätä tai laskea väärin, äänestysalueiden tulokset voidaan ilmoittaa tai laskea yhteen väärin, tai koko vaalitulos voidaan väärentää.

- Virhekirjaus sähköisessä ennakkoäänestyksessä voi aiheuttaa äänestysosoikeuden menettämisen.
- Tekniset ongelmat voivat estää vaalitietojärjestelmän käytön.

Virheellistä toimintaa ehkäistään vaaliviranomaisten kouluttamisella, tiedottamisella ja valvonnalla sekä vaaliviranomaisten huolellisella toiminnalla ja asioiden hyvällä valmistelulla. Keskusvaalilautakunta vastaa kunnan muiden vaaliviranomaisten kouluttamisesta. Viranomaisille jaetaan Oikeusministeriön vaaliohjeet ja opastetaan oikeaan äänestysmenettelyyn. Keskusvaalilautakunnan sihteeri on koko vaalien ajan tavoitettavissa kysymyksiä varten.

Vaalilain 9 a §:n mukaan vaaliviranomaisen on toimittava tehtävässään puolueettomasti. Vaalilaissa on rajoitettu, kuka on kelpoinen toimimaan vaaliviranomaisena ja mainittu, sovelletaanko vaaliviranomaisen toimintaan hallintolain esteellisyyssääntelyä. Esteellisen henkilön on itse ilmoitettava esteellisyydestään, joten kelpoisuusehdoista tiedotetaan ja muistutetaan mahdollisuuksien mukaan jo ennen vaaliviranomaisten nimeämisiä.

Äänestäjien henkilöllisyys tarkastetaan huolellisesti ennen kuin hän pääsee käyttämään äänioikeuttaan. Ennakkoäänestyksessä käytetään sähköistä äänioikeusrekisteriä. Vaalipäivän vaaliluettelon ennakkoäänestäneiden merkinnät tarkastetaan manuaalisesti lähetekirjeiden perusteella. Äänestyslippuja on aina käsittelemässä vähintään kaksi henkilöä. Äänestysliput luovutetaan sinetöidyissä pakkauksissa, ja luovutukset kuitataan allekirjoituksilla. Keskusvaalilautakunta valvoo muiden vaaliviranomaisten toimintaa ja mm. tarkastaa ennakkoäänestysasiakirjat. Myös vaalilautakunnan laskemasta vaalipäivän tuloksesta suoritetaan tarkastuslaskenta. Tulokset täsmäytetään vaalitietojärjestelmästä saataviin raportteihin ja vaaliluettelon merkintöihin.

Teknisiin ongelmiin varaudutaan hankkimalla varalaitteet ja käyttäjille vähintään kaksi kirjautumismenetelmää sekä testaamalla tekniikka huolellisesti etukäteen. Savon ICT-Palvelut Oy järjestää vaalien aikaan päivystyksen.

Tilintarkastus

- Tilintarkastusyhteisöä ei saada valittua aikataulussa markkinaoikeuden valitusten takia, mikä aiheuttaa ongelmia tarkastustoimintaan.
- Tilintarkastusyhteisöksi tulee valituksi tarjouskilpailussa jokin pienempi yhteisö, missä asiantuntemus erikoisosaamista vaativissa tarkastuksissa on kapea-alaista.
- Vastuullinen tilintarkastaja on sama monessa kunnassa/konsernissa, jolloin tähän liittyy henkilöriski, esim. sairaus- tai muissa poissaolotapauksissa.
- Tilintarkastusyhteisön ja tarkastuslautakunnan yhteistyössä on ongelmia esim. tarkastusten yhteensovittamisessa tai lautakunnalle raportoinnissa.
- Tarkastuslautakunnan jäsenet eivät ole sitoutuneita työhönsä, koulutuksessa on puutteita ja/tai resurssit eivät ole riittävät.

Hallinnon toimiala

- Henkilö- /vahinkoriskien osalta hallintoa koskee samat asiat kuin koko kuntaa. Varahenkilöstöä ei ole ja poissaolotapauksissa riskinä on osaamisen puute tietyissä toiminnoissa. On varauduttava palvelujen ostoon ja yhteistyöhön naapurikuntien kanssa poikkeustilanteissa sekä koulutettava/perehdytettävä henkilöstöä mahdollisiin sijaisuuksiin poikkeustilanteissa.
- Kunnan tehtävät ovat jatkuvassa muutoksessa ja esim. TE-palvelu-uudistus tulee tuomaan lisää tehtäviä ja vastuita. Henkilöstöresurssit ovat aika ajoin tiukalla, mikä vaikuttaa henkilöstön jaksamiseen. Myös epävarma maailman tilanne ja pitkittynyt koronapandemia heijastuu työssä jaksamiseen ja lisää henkilöstön henkistä kuormittavuutta. Henkilöstön kokonaiskuormitusta, henkilöstön työhyvinvointikyselyn tuloksia ja työterveyshuollon raportteja tulee seurata ja analysoida.
- Mikäli asioiden valmistelussa tapahtuu virheitä tai asian käsittely viivästyy, mistä aiheutuu vahinkoa kolmannelle/kolmansille osapuolille tai alkaa valitusprosessi. Henkilöstön osaamisen ylläpito (koulutukset) on tärkeää sekä asioiden huolellinen valmistelu ja työkuormituksen tasainen jakautuminen.

– Mikäli poikkeusolosuhteisiin varautuminen ei ole kunnossa ja tositilanteessa ei osata toimia oikein, voi syntyä vahinkoa kuntalaisille. Valmius- ja varautumissuunnitelmien pitäminen ajan tasalla, valmiusharjoituksiin osallistuminen säännöllisesti ja tilanteiden ennakointi on tärkeää. Tästä on saatu paljon käytännön harjoitusta vuosien 2020–2022 koronapandemian aikana.

– Merkittäviä toiminnallisia riskejä ovat tietotekniikkaan liittyvät riskit. Hallinnossa lähes kaikki työt hoidetaan eri tietojärjestelmien kautta ja tiedot ovat sähköisessä muodossa. Varmuuskopiointi tapahtuu Savon ICT Palvelut Oy:n toimesta. Energiakriisin myötä sähkökatkot muodostavat riskin. Sähkökatkoihin on varauduttu tietoteknisten laitteiden ennakkoon lataamisella ja varavirtalähteiden hankkimisella.

Tietoturvaan ja -suojaan liittyviä riskejä ovat:

– Tietoturvapoikkeamien havaitsemis- ja käsittelykyvykyys ei ole tarvittavalla tasolla kunnan toiminta ja siihen kohdistuvat riskit ja vaatimukset huomioiden.

– Operatiivisen toiminnan tietosuojan riskejä ei ole tunnistettu, jolloin tietoturva ja varautumistoimenpiteet voivat olla puutteellista.

– Tietovuodot: salassa pidettävää tietoa pääsee sivullisten tietoon.

– Tietomurrot: Rikoslain mukaan tietomurtoon syyllistyy se, joka käyttämällä hänelle kuulumatonta käyttäjätunnusta taikka turvajärjestelyn muutoin murtamalla oikeudettomasti tunkeutuu tietojärjestelmään.

– Tietosuojarikokset: Rikoslain mukaan tietosuojarikokseen syyllistyy se, joka toimii vastoin henkilötietojen käsittelyä ohjaavaa lainsäädäntöä ja siten loukkaa rekisteröidyn yksityisyyden suojaa tai aiheuttaa hänelle muuta vahinkoa tai olennaista haittaa.

– Käyttäjänhallintakyvykkyuden kypsymättömyys ja puutteet prosessissa voivat johtaa perusteettomiin käyttöoikeuksiin.

– Organisaation keskeisten tietojärjestelmien ylläpidossa tapahtuvat virheet voivat johtaa kriittisiin tietoturvapoikkeamiin ja lamauttaa organisaation toimintakyvyn.

– Riittämättömien resurssien vuoksi organisaation tietohallinnon koordinointi ei ole tarvittavalla tasolla.

– Laiminlyödään tietoriskejä ehkäisevien hallinnollisten keinojen toteuttaminen organisaatiossa (seurannat, ohjeet, opastus, koulutus ja jatkuvuuden hallinta).

Sivistys toimiala

Strategiset riskit

Varhaiskasvatuksessa on vaikeaa ennustaa varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten määrää ja asiakasmaksuista saatavia tuloja. Ennustettavuuden hankaluuteen vaikuttavat syntyvien lasten määrä sekä kotihoidon tuen tarve (mm. sosiaaliset syyt, työttömyys). Ikäluokkien suhteellisen suuri vaihtelu heijastuu varhaiskasvatuksen lisäksi myös esi- ja perusopetukseen. Yläkouluun 2020-luvulla tulevat ikäluokat vaihtelevat 28:sta viiteenkymmeneen. Lukuvuotena 2025–2026 Vieremän kunnassa aloittaa koulutaipaleensa n. kymmenen esikoululaista.

Väestön ikääntymisen myötä kunnan ikärakenne tuo haasteita elinvoimaisille ja taloudellisesti kestäville liikuntapalveluiden järjestämiselle → työikäinen väestö vähenee ja vanhusväestö kasvaa.

Toiminnalliset riskit

Suurimpana toiminnallisena riskinä on tietotekniikkaan liittyvät riskit. Sivistystoimessa kaikki oppilas- ja opiskelijatiedot ovat sähköisessä muodossa. Varmuuskopiointi tapahtuu Savon ICT Palvelut Oy:n toimesta. Mahdolliset sähkökatkot muodostavat riskin. Vieremän lukion pedagogiikka perustuu laajalti verkkopohjaisiin ratkaisuihin (sähköiset oppimisympäristöt, opiskelijoiden henkilökohtaiset tietokoneet). Ylioppilaskirjoituksissa mahdollisten sähkökatkojen osalta on käytössä turvattu varajärjestelmä. Myös perusopetuksessa tietotekniikalla on merkittävä rooli opetuksessa. Opetusajalle kohdistuvat mahdolliset sähkökatkot hankaloittavat opetusta. Sähkökatkoihin varaudutaan tietoteknisten laitteiden ennakkoon lataamisella ja opetus toteutetaan tällöin perinteisin opetusmetodein. Tietotekniikan tietoturvariskit minimoidaan oppilaiden toimintojen ohjaamisena opiskeluaikana (perehdyttäminen oman tietokoneen käyttöön, kaikille opiskelijoille suunnatut tietotekniikkakurssit, opettajien tietotekniikkatiimit ja tietotekniikan yhteyshenkilö) ja säännöllisenä tietoturvakoulutuksena henkilöstölle.

Äkillisen epidemian leviäminen sivistystoimeen voi aiheuttaa toiminnallista riskiä, mikäli suuri osa henkilöstöstä sairastuu tai joutuu karanteeniin yhtä aikaa.

Taloudelliset riskit

Varhaiskasvatuksen taloudellista riskiä lisää ennustettavuuden vaikeus; syntyvyys pienenee, mutta kuinka moni ikäluokasta käyttää palveluja. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen tulojen nouseminen, jonka on ennustettu alentavan jopa 30 % hoitopäivä maksutuloja. Koko maailmaa koskettavan sotilaallisen uhkan (Ukrainan sota) seuraukset voivat vaikuttaa sivistystoimen talouteen mm. koulukuljetuskustannusten nousemisena.

Henkilö ja vahinkoriskit

Henkilö- /vahinkoriskien osalta sivistystoimea koskee samat asiat kuin koko kuntaa. Sivistyksen toimialalla monet tehtävät vaativat erityisosaamista ja varahenkilöstöä ei ole. Hallinto on ohut. Pätevien henkilöiden rekrytointi tulee olemaan todella iso haaste. Tämä näkyy jo nyt varhaiskasvatuksen ja opetuksen rekrytoinneissa. Epävarma maailman tilanne heijastuu lapsiin, nuoriin ja sivistystoimen henkilöstöön. Tämä vaikuttaa työssä jaksamiseen ja lisää sivistystoimen henkilöstön henkistä kuormittavuutta. Riskinä on henkilöstön työssä jaksaminen.

Tekninen toimiala

Teknisellä toimialalla on tiedostettu seuraavat riskit:

- Kiinteistöt tai toimitilat eivät ole käytettävissä (mm. tulipalo, iso vesivahinko tai laaja sisäilmaongelma)
- Pitkään jatkuvat poikkeukselliset sääolosuhteet (mm. myrskyt katkovat sähköt ja kaatavat metsät)
- Kapea organisaatio esimerkiksi henkilöstön poissaolojen aikana (tekninen toimi tuottaa myös Kt Oy Vieremän Hakatalojen, Vieremän Toimitilojen ja Vieremän Lämmön ja Veden hallintopalvelut)
- Urakoitsijoiden ja ostopalveluiden saatavuus

- Resurssien riittävyys
- Ruuan laatu poikkeama
- Nopeasti nousevat hinnat sekä energian (esim. sähkö, pelletti), komponenttien ja tavaroiden saannissa esiintyvät häiriöt ja venyvät toimitusajat.

Riskeihin varaudutaan vakuuttamalla kiinteistöt täysarvovakuutuksella sekä keskeytysvakuutuksella (korvaa toiminnan järjestämisestä aiheutuvat kulut esim. koulun tulipalotilanteessa). Lisäksi kehitetään kiinteistöjen huoltotoimintaa sisäilmaongelmien ehkäisemiseksi sekä laaditaan suunnitelmia mahdollisten ongelmatilanteiden ratkaisemiseksi. Pitkiin sähkökatkoksiin varaudutaan varustamalla merkittävimmät kiinteistöt varavoimayhteydellä, jolla voidaan turvata kiinteistöjen lämmönsyöttö. Lisäksi hankitaan lisää siirrettäviä varavoimakoneita ja polttoainekäyttöisiä lämmittimiä.

4. TALOUSSUUNNITTELU

4.1 Taloussuunnittelua koskevat säännökset

Kuntalain (410/215) 13 luvun 110 §:n mukaan: ”Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

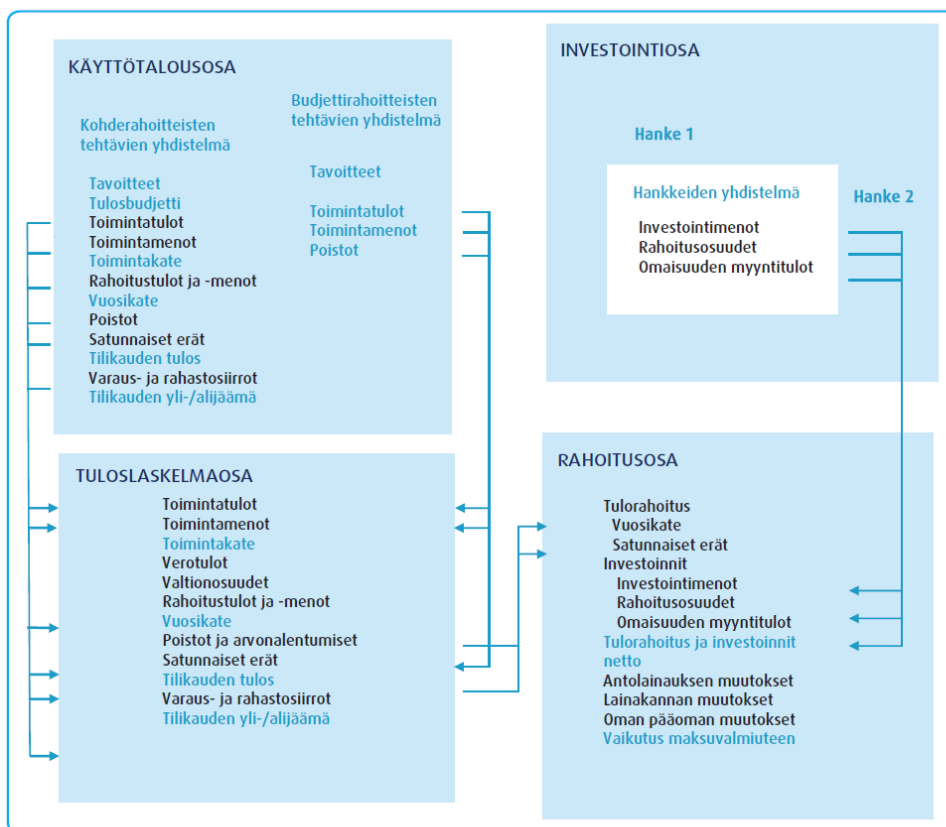
Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Kunnan toiminnassa on noudatettava talousarviota.”

4.2 Talousarvion ja -suunnitelman rakenne ja sisältö

Talousarvioasetelma muodostuu käyttötalous- ja tuloslaskelmaosasta sekä *investointi- ja rahoitusosasta*. Samaa rakennetta noudatetaan taloussuunnitelmassa ja tilinpäätökseen sisältyvässä talousarvion toteutumisvertailussa. Talousarvion ja -suunnitelman eri osien keskinäistä yhteyttä kuvaa seuraavana oleva kaavio. Toimintaa ja taloutta suunnitellaan ja seurataan käyttötalouden, investointien, tuloslaskennan ja rahoituksen näkökulmista. Käyttötalousosassa asetetaan palvelutavoitteet ja budjetoidaan niiden järjestämisen vaatimat menot ja tulot. Investointiosassa budjetoidaan pitkävaikutteisten tuotantovälineiden kuten rakennusten, kiinteiden rakenteiden ja kaluston hankinta, rahoitusosuudet ja omaisuuden myynti. Tuloslaskelmaosassa osoitetaan tulo-rahoituksen riittävyys käyttömenoihin ja poistoihin. Rahoitusosassa osoitetaan yhteenvetona rahan lähteet ja käyttö.

Kaavio. Kunnan talousarvio- ja suunnitelmarakenne

4.3 Taloussuunnittelun laadintaperiaatteet

Tasapainoperiaate tarkoittaa, että tulojen on suunnitelmakaudella katettava menot ja maksuvalmiuden tulee olla riittävä, eikä sitoumukset ja riskit saa ylittää voimavaroja.

Bruttoperiaate tarkoittaa, että menot ja tulot päätetään talousarviossa ja -suunnitelmassa bruttomääräisinä eli menoja ei vähennetä tuloista.

Nettoperiaatteella tarkoitetaan, että valtuusto voi päättää tulojen ja menojen erotuksen (toimintakatteen) määrärahana tai tuloarviona. Näin voidaan menetellä esimerkiksi liikatoiminnassa ja toiminnassa, jossa myyntitulojen osuus on merkittävä sekä sisäisiä palveluja tuottavien yksiköiden toiminnassa.

Suorite- ja realisointiperiaate tarkoittaa, että talousarvioon ja -suunnitelmaan otetaan varainhoitovuoden aikana vastaanotetuista tuotannontekijöistä aiheutuvat menot ja muut sellaiset menot, joiden suorittamiseen kunta on varainhoitovuoden aikana sitoutunut, sekä suoritteiden luovuttamisesta aiheutuvat ja muut lopullisesti kunnalle kuuluvat tulot.

Täydellisyyisperiaatteen mukaan talousarvioon on otettava kunnan rahan käyttö ja rahan lähteet kokonaisuudessaan. Tiedossa olevia menoja tai tuloja ei voi jättää talousarviosta pois.

Kehysbudjetointiperiaatteen mukaan valtuustolla on laaja harkintavalta päättää talousarvion määrärahakokonaisuuksista. Pääsääntöisesti määräraha asetetaan tehtäväkohtaisena siten, että toiminnan tavoitteet ja niiden saavuttamiseen varatut varat on yhdistettävissä talousarviossa.

Julkisuusperiaatteen mukaan talousarvio on julkinen asiakirja, johon kenellä tahansa on oikeus tutustua.

4.4 Talousarvion sitovuus

Talousarvio on sitova ohje kunnan talouden hoitamista varten. Sitovuus ilmenee erityisesti siinä, että varoja ei saa käyttää muihin kuin talousarviossa osoitettuihin tarkoituksiin, eikä enempää kuin talousarviossa on osoitettu. Käyttötarkoitus ilmenee määrärahojen nimikkeistä ja määrärahojen sitovista perusteluista.

Mikäli talousarviovuoden aikana havaitaan määrärahojen riittämättömyys, tulee toiminta sopeuttaa määrärahoihin ensisijaisesti toimintoja supistamalla tai tehostamalla. Määrärahojen muutokset saatetaan valtuuston päätettäväksi viipymättä.

Käyttötalouden osan talousarvio on sitova **toimielintasolla**. Kuntaorganisaatio koostuu toimielimistä, tulosalueista, vastuualueista, tulosityksiköistä ja kustannuspaikoista. Kustannuspaikat voidaan vielä eritellä toimintoihin ja kohteisiin.

Talousarviositovuus koskee valtuuston hyväksymiä toiminnallisia tavoitteita sekä määrärahoja ja tuloarvioita. Käyttötalouden osan tavoitesuoritteet sitovat samalla tavoin kuin määräraha eli muutokset tavoitteissa tilivuoden aikana aiheuttavat muutoksia määrärahoissa ja päinvastoin.

Virkojen ja toimien palkkausmäärärahat ja niistä johtuvat henkilösivukulumäärärahat sitovat toimielimiä valtuustoon nähden eli kyseisiä määrärahoja ei voi käyttää muihin tarkoituksiin ilman valtuuston päätöstä. Toisaalta muita menomäärärahoja ei saa käyttää palkkauskustannusten kattamiseen.

Talousarvioon merkitystä sitovasta perustelusta ei kunnanhallitus/lautakunta voi poiketa ilman kunnanvaltuuston päätöstä. Sen sijaan ohjeellinen perustelu ei sido hallitusta/lautakuntaa, vaan antaa tietoa toimintojen painopisteistä, muutoksista sekä kehittämiskohteista. Poikkeaminen ohjeellisesta perustelusta ei edellytä valtuuston päätöstä.

Investointiosan määrärahojen käytöstä vastaa ao. hallitus/lautakunta ja ne sitovat hallitusta/lautakuntaa valtuustoon nähden hankkeittain. Talousarviossa teknisen lautakunnan alaisuuteen on merkitty muiden lautakuntien investointimäärärahoja. Tällaisten hankkeiden toteutuksesta ja määrärahojen käytöstä vastaa tekninen lautakunta. Talousarvion investointiosan hankerahat ilmenevät investointiosasta ja investointisuunnitelmayhteenvedosta.

Tuloslaskelmaosassa toimintakatteen jälkeen esitetyt määrärahat ja tuloarviot sitovat valtuustoon nähden. Näitä ovat verotulot, valtionosuudet, rahoitustuotot ja -kulut, satunnaiset tuotot ja kulut, poistot ja arvonalentumiset sekä varausten ja rahastojen muutos.

Rahoituslaskelmaosan määrärahat sitovat valtuustoon nähden seuraavilta osin: antolainasaamisten lisäys, pitkäaikaisten lainojen vähennys, pitkäaikaisten lainojen lisäys ja lyhytaikaisten lainojen muutos. Pitkäaikaisten lainojen lisäys merkitsee sinällään talousarviovuoden lainanottovaltuutta ja lyhytaikaisten lainojen muutos talousarviovuonna sallittua lyhytaikaisten lainojen muutosta.

Talousarviomäärärahojen ulkopuolella on käsitelty sisäiset ja kustannuslaskennalliset erät. Ne eivät määrärahan tavoin sido hallitusta/lautakuntia, vaan ovat talousarviossa suoritekustannusten ja tunnuslukujen laskemista varten.

Suunnitelmavuosien 2024–2025 määrärahat, tuloarviot ja tavoitteet ovat ohjeellisia. Vaikka talousarvion sitovuus on vahvempi kuin taloussuunnitelman, on myös taloussuunnitelma kunnan viranomaisia ja viranhaltijoita velvoittava asiakirja. Talousarviossa ja -suunnitelmassa turvataan edellytykset tehtävien hoitamiseen. Toiminta suhteutetaan aina resursseihin.

4.5 Tilivelvollisuus

Tilivelvollisten asemaa käsitellään Kuntalain 125 §:ssä. Tilivelvollisia ovat toimielinten jäsenet ja asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavat viranhaltijat. Tilivelvollisuus merkitsee sitä, että toiminta tulee valtuuston arvioitavaksi, viranhaltijaan voidaan kohdistaa muistutus tilintarkastajan antamassa tilintarkastuskertomuksessa ja viranhaltijalle voidaan myöntää tai olla myöntämättä vastuuvapaus. Tilivelvollinen vastaa toiminnan ja talouden osalta sekä omasta että alaistensa tekemisestä ja siitä mitä jää hoitamatta.

Tilivelvöllisellä on henkilökohtainen vastuu sisäisen valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja jatkuvasta ylläpidosta johtamansa toiminnan osalta. Tilintarkastuskertomukseen on sisällytettävä lausunto sisäisen valvonnan ja konsernivalvonnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä esitys vastuuvapauden myöntämisestä ja mahdollisesta muistutuksesta, joka voidaan kohdistaa vain tilivelvölliseen. Muistutuksen edellytyksenä on, että tilivelvöllinen on toiminut vastoin lakia tai valtuuston päätöksiä eikä virhe tai aiheutunut vahinko ole vähäinen.

Tilivelvöllisuuden puuttuminen ei vapauta esimiestä valvontavastuusta.

Tilivelvölliset toimielinten jäsenet:

- keskusvaalilautakunta
- tarkastuslautakunta (määrärahojen käytön osalta)
- kunnanhallitus
- sivistyslautakunta
- tekninen lautakunta

Vieremän kunnan talousohjeen (Valtuusto 6.11.2017 § 99 Liite 5) mukaisesti tilivelvölliset viranhaltijat määritellään talousarvion yhteydessä vuosittain.

Tilivelvolliset viranhaltijat ovat vuonna 2023:

TULOSALUE / TULOSYKSIKKÖ	TILIVELVOLLINEN
Yleishallinto	Hallintojohtaja
Talous- ja henkilöstöhallinto	Hallintojohtaja
Elinkeinojen kehittäminen	Kunnanjohtaja
Työllisyyspalvelut	Hallintojohtaja
Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen	Hallintojohtaja
Maaseutupalvelut	Hallintojohtaja
Sivistystoimen hallinto	Sivistysjohtaja
Varhaiskasvatus	Varhaiskasvatuksen johtaja
Esiopetus	Sivistysjohtaja
Perusopetus	Sivistysjohtaja
Aamu- ja iltapäivätoiminta	Aamu- ja iltapäivätoiminnan koordinaattori (nimetään lukuvuosittain)
Lukiokoulutus	Lukion rehtori
Vapaa-aikapalvelut	Sivistysjohtaja
Kansalaisopisto	Kansalaisopiston rehtori
Kirjasto	Kirjaston johtaja
Kulttuuri	Kansalaisopiston rehtori
Liikuntapalvelut	Liikuntasihtööri
Hyvinvointipalvelut	Hyvinvointityöntekijä (1.8.2023 alkaen)
Nuorisopalvelut	Vapaa-ajan ohjaaja
Teknisen hallinto	Tekninen johtaja
Yhdyskuntasuunnittelu	Tekninen johtaja
Kiinteistötoimi	Tekninen johtaja
Puistot ja yleiset alueet	Kiinteistöpäällikkö
Kunnallistekniikka	Kiinteistöpäällikkö
Tilapalvelut	Kiinteistöpäällikkö
Ruoka- ja siivouspalvelut	Ruokapalvelupäällikkö
Ruokapalvelut	Ruokapalvelupäällikkö
Siivouspalvelut	Siivoustyönohjaaja
Muu toiminta	Tekninen johtaja
Rakennusvalvonta	Rakennustarkastaja

4.6 Talouden tasapainottamista koskeva säätely

Kuntalain 110 §:n mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Uuden kuntalain voimaantulon myötä alijäämän kattamisvelvollisuus koskee myös kuntayhtymiä, jolloin kuntien ja kuntayhtymien alijäämiä koskevat samat velvoitteet. Kuntayhtymät voivat jatkossa olla kuntien tapaan arviointimenettelyn kohteena. Alijäämän kattamisvelvollisuus koskee vain kunnan tai kuntayhtymän taseeseen kertynyttä alijäämää, ei konsernitaseen alijäämää.

Alijäämän kattamisvelvollisuutta koskevaa säätelyä on tiukennettu niin, että alijäämä tulee kattaa määräajassa eikä kattamista voida enää siirtää erillisellä toimenpideohjelmalla katettavaksi taloussuunnitelmavuosien yli. Samalla erillisestä toimenpideohjelmasta on luovuttu ja yksilöidyt tasapainottamistoimenpiteet hyväksytään jatkossa taloussuunnitelmassa.

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä selkoa tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä taloussuunnitelman riittävydestä talouden tasapainottamisessa. Tarkastuslautakunnan tulee arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä.

Kuntalain määräyksillä on pyritty lisäämään talouden suunnitelmallisuutta sekä selkeyttämään ja täsmentämään kunnan talouden tasapainosäätelyä erityisesti tilanteessa, jossa kunnan kertynyt alijäämä on määrältään merkittävä. Kunnalla on ehdoton tasapainovaatimus taloussuunnittelussa alijäämätilanteessa: taloudeltaan alijäämäisen kunnan tulee katkaista alijäämän lisääntyminen enintään neljässä vuodessa laatimalla tasapainossa oleva tai ylijäämäinen taloussuunnitelma.

5. VIEREMÄN KUNNAN KONSERNI JA KONSERNIYHTIÖT

5.1 Kunnan organisaatio

Vieremän kunnan organisaatorakennetta päivitettiin 1.6.2017 alkaen uuden kuntalain ja Vieremän kunnan uuden hallintosäännön astuttua voimaan.

Vieremän kunnan luottamushenkilöorganisaatio koostuu kunnanvaltuustosta, kunnanhallituksesta, keskusvaalilautakunnasta, tarkastuslautakunnasta, sivistyslautakunnasta, teknisestä lautakunnasta, tiejaostosta, henkilöstöjaostosta sekä kaavoitus- ja maankäyttötoimikunnasta.

Kunnan palvelutoiminta muodostuu hallinnon, sivistyksen ja teknisen toimialoista. Päävastuualueet on jaettu tulosalueisiin.

Kunnan organisaatorakenne on liitteenä.

5.2 Kuntakonserni

Konserniin kuuluvat yhteisöt toimivat osaltaan valtuuston asettamien tavoitteiden toteuttajina. Kuntakonsernin taloutta suunnitellaan ja hoidetaan kokonaisvaltaisesti.

Kuntakonserniin kuuluvien kuntayhtymien osalta kunnan konsernille asettamista tavoitteista sovitaan kuntayhtymien osalta erikseen ja tavoitteet ilmaistaan talousarvion tulosalueiden tavoitteiden yhteydessä.

Kunnan konsernirakenne on liitteenä.

5.3 Tärkeimpien konserniyhtiöiden tavoitteet

5.3.1 Vieremän Lämpö ja Vesi Oy

Toiminta-ajatus

Vuoden 2007 alusta perustetun Vieremän Lämpö ja Vesi Oy:n tavoitteena on Vieremän kunnan keskustaajaman kaukolämpö- ja vesihuoltotoimintojen (talous- ja jätevesi) hoitaminen. Toimialana on lämmön tuotanto sekä myynti; jätevesien vastaanottaminen sekä niiden johtaminen puhdistettavaksi, pääosin kunnanvaltuuston määrittelemältä kunnan keskustaajaman vesihuoltolaitoksen toimialueelta; talousveden hankkiminen ja johtaminen em. alueella. Lisäksi yhtiö vastaa kunnan alueen vesihuoltolaitoksille (vesiosuuskunnat) talousveden toimittamisesta sekä osallistuu haja-asutusalueen jätevesiverkoston kehittämiseen, kunnan puolesta Ylä-Savon Vesi Oy:n osakassopimuksen mukaan.

Yhtiö on perustettu hoitamaan ja ylläpitämään lämpöenergia-, talousvesi- ja jätevesihuoltoa sekä rakentamaan ja hankkimaan tarvittavia laitteistoja, putkistoja, tiloja, koneita ja kiinteistöjä. Vuoden 2014 alusta yhtiö on aloittanut hoitamaan Vieremän Hakatalojen kiinteistöhuollon. Yhtiö tavoittelee jatkossa entistä enemmän kuntalaisille suunnattujen palveluiden myyntiä, lähinnä luvanvaraisten putki- ja sähkötöiden toteuttajana.

Ennuste liikevaihdon kehittymiselle on seuraava:

Vuosi 2023 2,1 milj. Euroa

Vuosi 2022 2,0 milj. Euroa

Yhtiön kassavirran tulee olla positiivista, alueellisesti kilpailukykyisillä kuluttajahinnoilla. Lisäksi yhtiön tulee pystyä maksamaan suunnitellusti lämpölaitoksen laajennuksen johdosta otetut lainat, sekä kunnalle yhtiön perustamisvaiheessa syntynyt velka.

Kaukolämmön myynnin odotetaan hieman lisääntyvän uusien kohteiden myötä. Veden ja jäteveden kulutuksen arvioidaan pysyvän nykyisellä tasolla. Jätevesien käsittelyyn johdettavien hulevesien vähentämiseksi on panostettava betoniputkiverkostoa vaihtamalla muoviputkiksi. Viemäriverkoston saneerausta on jatkettava tulevinakin vuosina.

Kaukolämpökeskus tuottaa lähes kaiken lämmön bioenergialla. Lisäksi käytössä on myös lämpöpumpulla varustettu savukaasupesuri. Bioenergiatavoite on saavutettu, koska öljyllä on tuotettu ainoastaan koko energiasta alle 1 %. Öljyä käytetään vain häiriö- ja huoltotilanteissa. Yhtiö panostaa voimakkaasti Vieremältä hankitun metsähakkeen käyttöön sekä kehittää edelleen kierrätyspuun polttoa. Kierrätyspuun osuus on lisääntynyt merkittävästi ja on jo noin 15 % hakekäytöstä. Kaukolämpö-, vesi- ja jätevesilinjoja rakennetaan ja saneerataan tarpeen mukaan.

Yhtiön vakituisen henkilökunnan määrä on 1 + 4. Kirjanpito- ja asiakaslaskutus ostetaan Tilitoimisto Rönkkö Oy:ltä.

Tavoitteena yhtiöllä on tuottaa palvelut tehokkaasti ja toimintavarmasti niin kaukolämmön kuin vesihuollon osalta.

Vuonna 2022 aloitettiin kehitysprojekti, jolla korvataan varavoimakäytössä oleva raskas polttoöljy biokaasulla. Samassa yhteydessä toteutetaan ajoneuvojen kaasutankkausasema ja mahdollistetaan raakakaasu käyttö.

Jatketaan alueellista vesihuoltoselvitystä.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

- Kaukolämpölaitoksen suuri häiriö; ongelmia polttoaineen saatavuudessa tai kaukolämpörunkoverkon suuri vuoto.
- Vesihuollon toimintahäiriö
- Kapea organisaatio, joka voi vaikeuttaa toimintaa henkilöstön poissaolojen aikana.

Kunnan asettamat tavoitteet

- Huoltovarmuus - reagointi ja ylläpito
- Bioenergia-kokonaisuuden kehittäminen (lähellä tapahtuva toiminta ja sen kehittäminen). Projektin rahoituksen turvaamiseksi osinkotavoitetta ei aseteta toistaiseksi.

5.3.2. Vieremän Toimitilat Oy**Toiminta-ajatus, toiminnan painopistealueet**

Vieremän Toimitilat Oy rakennuttaa, vuokraa/myy teollisuuskiinteistöjä yritysten tarpeisiin Vieremän kunnassa kunnan elinkeinojen kehittämiseen liittyen.

Yhtiöllä on omistuksessaan useita teollisuushalleja, joiden pinta-ala yhteensä on 21 942,5 k-m². Kaikki tilat ovat käytössä pitkäaikaisilla vuokra- tai lunastussopimuksilla viidelle eri yritykselle.

Yhtiö on pystynyt hoitamaan taloudelliset velvoitteensa hyvin sekä merkittävän vieraan pääoman lyhentämisen ajallaan ja suunnitelman mukaan. Osuuspankkien (Pohjois-Savon Op, Ylä-Savon Op ja Op yritys pankki Oyj) myöntämät lainat ovat pääosin korkosuojattuja. Kuntarahoituksen ja Finnveran lainat ovat sidottu pitkäaikaisiin kiinteisiin korkoihin.

Yhtiön rakennukset ovat vakuutettu Pohjola-yhtiössä. Yritykset ovat hoitaneet vastuunsa yhtiöön nähden sopimuksiensa mukaisesti.

Maksuliikenteen sekä kirjanpidon hoitaa Tilitoimisto Rönkkö Oy.

Talouden keskeiset luvut

Yhtiön liikevaihdon suunnitelma-ajan vuositasolla n. 1,26 miljoonassa eurossa, alv 0 %. Yhtiön omavaraisuusaste on vähintään 15 %. Yhtiön merkittävän vieraan pääoman pienentäminen laaditun suunnitelman mukaan. Yhtiön omavaraisuuden vahvistaminen yhtiön talouden kannalta on erittäin tärkeää.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

- Mahdollisista markkinatilannevaihteluista johtuva asiakasyritysten maksukyvyyn yllättävä heikkeneminen.
- Kumppanuusyrityskylässä harjoitettavan liiketoimintasektorin kohdentuminen yhdellä teollisuuden alalla.
- Yhtiön omavaraisuusaste.
- Globaalin turvallisuus- ja taloustilanteen mahdolliset vaikutukset korkoihin ja kumppanuusyritysten markkinoihin.
- Kumppanuusyrityskylän alihankintaverkosto ei pysty vastaamaan kysynnän kasvuun, mikä voi aiheuttaa tuotannon siirtymistä pois Vieremältä.
- Yhtiön toimintakyvyn laskeminen – kapea organisaatio (henkilöriski).

Kunnan asettamat tavoitteet

- Teollisuuden toimintaedellytysten kehittäminen (logistiikka, huolto, koulutus, tutkimus & kehittäminen)
- Projektin johtamispalvelut/rakentaminen
- Yhtiön omavaraisuuden vahvistaminen
- Osinkotavoite on 50 000 €/vuosi

5.3.3 Kiinteistö Oy Vieremän Hakatalot

Toiminta-ajatus

Kiinteistö Oy Vieremän Hakatalot on kokonaan Vieremän kunnan omistama vuokrataloyhtiö, jonka toimialana on omistaa, hallita ja ylläpitää kiinteistöjä Vieremän kunnan alueella sekä rakennuttaa taloja omiin tarpeisiinsa. Kiinteistö Oy Vieremän Hakatalojen palveluksessa ei ole omaa henkilökuntaa.

Vuoden 2022 lopussa yhtiöllä on 234 vuokrahuoneistoa, jotka sijaitsevat 24 eri osoitteessa. Lisäksi yhtiö omistaa kokonaan Asunto Oy Linran (5/5 asuntoa) osakekannan, As Oy Vieremän Lampitien (1/9 asuntoa) osakekannasta sekä yhden osakehuoneiston As Oy Harjupolku Vieremästä. Vuokrattavaa pinta-alaa oli yhteensä 12 831,00 m², joka koostuu 45 yksiöstä, 157 kaksiosista, 28 kolmiosta ja neljästä neliöstä.

Tammikuussa 2023 valmistuu 3 kpl 2h+k+s ja 1 kpl 3h+k+s ja 1 kpl 4h+k+s, jolloin vuokrattava pinta-ala kasvaa 295 m².

Toiminnan painopistealueet ja tavoitteet

Kiinteistö Oy Vieremän Hakatalojen tavoitteena on tarjota monipuolisesti hyväkuntoisia ja sijainniltaan viihtyisiä vuokra-asuntoja siten, että kysynnän ja tarjonnan tasapaino säilyy. Lisäksi Hakataloilla on seuraavia toiminnallisia tavoitteita:

- Vuokra-asuntojen uustuotanto ja peruskorjaukset toteutetaan siten, että talouden tasapaino säilyy
- Talouden tasapainosta huolehditaan minimoimalla vuokratappiot
- Vuokrataso pidetään kohtuullisena
- Perusparantaminen on suunnitelmallista
- Asukasvalinnoissa otetaan huomioon asukkaan tarve

Kiinteistö Oy Vieremän Hakatalojen ja Vieremän kunnan teknisen lautakunnan välisen sopimuksen mukaisesti kiinteistöjen isännöinti siirtyi teknisen toimen hoidettavaksi 1.11.2010. Kiinteistöhoito siirtyi vastaavasti Vieremän Lämpö ja Vesi Oy:n hoidettavaksi 1.1.2014.

Talouden keskeiset luvut

Yhtiön pitkäaikaisen vieraan pääoman määrä on noin 5,3 miljoonaa euroa ja keskivuokra vuonna 2022 tulee olemaan 9,36 euroa/m²/kk. Osassa vuokrasopimuksissa vuokraan sisältyy myös vesimaksu, jonka vaikutus on keskimäärin 0,74 euroa/m²/kk. Uusissa vuokrasopimuksissa olemme kuitenkin ottaneet käyttöön kulutukseen perustuvaa vesilaskutusta.

Kiinteistön tuottojen arvioidaan olevan vuonna 2023 1 424 528 euroa, jolla tavoitellaan 0 euron tulosta. Poistot ovat 236 580 euroa, asuintalovaraus 281 844,00 euroa ja lainanlyhennykset 520 150,52 euroa.

Vuokria tullaan korottamaan. Viimeksi vuokria on korotettu 2017.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Kiinteistö Oy Vieremän Hakatalojen merkittävimmiksi riskeiksi on arvioitu:

- Teollisuuden työtilanteen nopea heikkeneminen, joka heijastuu nopeasti Hakatalojen käyttöasteeseen.
- Kunnan laskeva asukasmäärä, joka voi myös vaikuttaa Hakatalojen käyttöasteeseen.
- Rakennuskannassa ilmenevät ongelmat (sisäilmaongelmat, vesivahingot tms.), jotka aiheuttavat kustannuksia ja vähentävät tarjolla olevaa asuntokantaa.
- Kapea organisaatio, joka voi vaikeuttaa toimintaa henkilöstön poissaolojen aikana.

Riskeihin varaudutaan toteuttamalla vuokra-asuntojen uustuotanto ja peruskorjaukset siten, että talouden tasapaino säilyy. Lisäksi kiinteistöt ovat kattavasti vakuutetut.

Kapeaan organisaatioon varaudutaan sovituilla sijaisjärjestelyillä.

Kunnan asettamat tavoitteet

- Uuden rivitalokohteen viimeistely ja saneerauskohteen toteuttaminen (ulkopuoliset työt)
- Olemassa olevan asuntokannan tilannekuvan ylläpitäminen ja kehittäminen
- Asumisen energiatehokkuuden kehittäminen

6. KÄYTTÖTALOUSOSA

11 Keskusvaalilautakunta

12 Tarkastuslautakunta

13 Kunnanhallitus

30 Sivistyslautakunta

50 Tekninen lautakunta

Toimintakate/käyttötalous netto €

		TP 2021	TA 2022	LTK 2023	Muutos %
Keskusvaaliltk	110 Vaalit	-24 301	-23 862	-25 590	7,24
Tarkastusltk	120 Tilintarkastus	-14 969	-22 090	-22 090	0
Kunnanhallitus	130 Yleishallinto	-784 704	-1 081 126	-1 238 616	14,57
	140 Talous- ja henk.hallinto	-246 157	-324 240	-350 030	7,95
	150 Elinkeinojen kehittäminen	-74 203	-147 904	-144 704	-2,16
	170 Työllisyyspalvelut	-382 324	-558 280	-580 488	3,98
	180 Terv. ja hyvinvoinnin edistäminen	-13 511 026	-14 619 000	-472 271	-96,77
	190 Maaseutupalvelut	-109 709	-115 800	-122 000	5,35
	Yhteensä	-15 108 122	-16 846 350	-2 908 109	-82,74
Sivistysltk	300 Sivistystoimen hallinto	-86 179	-93 095	-91 007	-2,24
	310 Varhaiskasvatus	-1 257 279	-1 357 833	-1 431 577	5,43
	320 Esiopetus	-248 375	-255 729	-306 006	19,66
	330 Perusopetus	-2 806 970	-3 008 595	-3 075 103	2,21
	340 Aamu- ja iltapäivätoiminta	-52 799	-91 320	-103 830	13,70
	350 Lukiokoulutus	-541 545	-565 446	-568 788	0,59
	360 Vapaa-aikapalvelut	-609 535	-643 982	-685 689	6,48
	Yhteensä	-5 602 681	-6 016 000	-6 262 000	4,09
Tekninen ltk	500 Teknisen hallintopalvelut	-670 766	-676 710	-340 552	-49,68
	510 Yhdyskuntasuunnittelu	-909	-6 100	-20 400	234,43
	520 Kiinteistötoimi	110 496	57 700	8 700	-84,92
	530 Puistot ja yleiset alueet	-105 089	-72 920	-126 642	73,67
	540 Kunnallistekniikka	-203 475	-224 770	-238 544	6,13
	550 Tilapalvelu	-478 143	-612 990	-639 950	4,40
	560 Ruoka- ja siivouspalvelut	-659 493	-669 860	-726 877	8,51
	600 Rakennusvalvonta	-61 159	-67 350	-76 597	13,73
	620 Energiahuolto	-34 000	0	-10 000	
	Yhteensä	-2 102 539	-2 273 000	-2 170 860	-4,49
Toimintakate yhteensä		-22 852 611	-25 181 302	-11 388 649	-54,77

Toimielin: Keskusvaalilautakunta
Tulosalue: Vaalit
Tilivelvollinen: Hallintojohtaja
Tilitunnus: 110

Palveluajatus/Toiminta-ajatus:

Eduskuntavaalien, tasavallan presidentin vaalien, kuntavaalien, aluevaalien ja Suomesta valittavien Euroopan parlamentin jäsenten vaalien toimittamisesta kunnassa huolehtii valtuuston vaalilain (714/1998 13 §) nojalla toimikaudekseen asettama kunnan keskusvaalilautakunta.

Toimintastrategia:

Keskusvaalilautakunta hoitaa vaalien valmistelutoimenpiteet, vaaliluetteloihin liittyvät tehtävät, ennakkoäänestysasiakirjojen käsittelyn, alustavan ääntenlaskennan tiedotukseen liittyvät tehtävät sekä vaalien jälkitoimenpiteet. Kuntavaaleissa keskusvaalilautakunta huolehtii lisäksi ehdokasasettelusta sekä ääntenlaskentaan ja vaalien tuloksen vahvistamiseen liittyvistä tehtävistä.

Toimintaympäristön muutos:

Vuonna 2023 on eduskuntavaalit, jotka toimitetaan sunnuntaina 2.4.2023. Ennakkoäänestyksen ajanjakso on kotimaassa 22.-28.3.2023 (seitsemän päivää keskiviikosta tiistaihin).

Tavoitteen kohde	Mittari	TP 2021	TA 2022	Taloussuunnitelma		
				2023	2024	2025
Vilkasäänestys-aktiivisuus	Äänestyspros./kuntav. 2021 Äänestyspros./aluev. 2022 Äänestyspros./edusk. 2023 Äänestyspros./presidentinv. 2024 Äänestyspros./kuntav. 2025 Äänestyspros./aluev. 2025	55,2	65	68	68	68 68

Kysyntä- ja laajuustiedot:		TP 2021	TA 2022	Taloussuunnitelma		
				2023	2024	2025
Äänioikeutettuja	kuntavaaleissa 2021	2881	2900	2900	2900	2900
	aluevaaleissa 2022					
Äänestysalueita	eduskuntavaaleissa 2023	1	1	1	1	2900
	presidentinvaaleissa 2024					
	kuntavaaleissa 2025					2900
	aluevaaleissa 2025					1

110 VAALIT	TP 2021	TA 2022	LTK 2023	TS 2024	TS 2025
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	4 033	0	0	0	0
Toimintamenot	-28 335	-23 862	-25 590	-26 099	-26 755
Toimintakate (Netto)	-24 301	-23 862	-25 590	-26 099	-26 755
Laskennalliset kustannukset					
Muut laskennalliset kustannukset	-1 215	-1 711	-1 327	-1 327	-1 327
Tehtävän kokonaiskustannukset	-29 550	-25 573	-26 917	-27 426	-28 082

Toimielin:	Tarkastuslautakunta
Tulosalue:	Tilintarkastus
Tilitunnus	120

Palveluajatus/Toiminta-ajatus:

Tarkastuslautakunnan tehtävistä säädetään kuntalaissa ja kunnan hallintosäännössä. Tarkastuslautakunta valmistelee valtuuston päätettäväksi hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat. Lautakunta seuraa ja arvioi valtuuston sekä kuntakonsernin asettamien taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumista, sekä arvioi talouden tasapainotuksen, taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävyttä ja toteutumista, mikäli kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää. Tarkastuslautakunta laatii vuosittain arviointikertomuksen, joka käsitellään kunnanvaltuustossa ja arvioi siinä kunnanhallituksen hyväksymää tilinpäätöstä, toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista, arvion toiminnan tuloksellisuudesta sekä palvelujen tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä. Lautakunta seuraa tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista ja se voi pyytää tilintarkastajalta selvityksiä sekä antaa tilintarkastajalle erityisiä ohjeita.

Mikäli tilintarkastuskertomus sisältää muistutuksen, tarkastuslautakunnan tehtävänä on hankkia asianomaisen selitykset ja kunnanhallituksen lausunto sekä seurata, mitä toimenpiteitä ilmoitukset epäkohdista koskevista asioista aiheuttavat. Tarkastuslautakunnan tehtävät ovat luonteeltaan sellaisia, että ne edellyttävät koko lautakunnan ratkaisuja. Tarkastuslautakunta voi esittää tarkastukseen vuosittain painopistealueita, joita se pitää tarpeellisina tarkastuksen tehostamiseksi.

Toiminnan painopisteet ja tavoitteet:

Kunnan ja kuntakonsernin hallinnon ja talouden valvonta ja tarkastus järjestetään kuntalain ja valtuuston hyväksymän hallintosäännön mukaan. Tilintarkastus suoritetaan hyvän tilintarkastustavan mukaan. Valtuustokaudella käydään läpi kunnan ja kuntakonsernin toiminta ja talous mahdollisimman tarkalla tasolla, tavoitteena on kunnan osalta kustannuspaikkataso. Vuoden 2023 tarkastelussa on erityisesti kuntakonserni ja kunnan tytäryhtiöt.

Tavoitteen kohde	Mittari	TP	TA	Taloussuunnitelma		
		2021	2022	2023	2024	2025
Toiminnan laillisuuden turvaaminen ja julkinen luotettavuus	Vastuullisen tilintarkastajan tarkastuspäiviä/vuosi	8	8	8	8	8
Kirjanpidon oikeellisuuden varmistaminen	Ltk:n kokoukset/vuosi	6	6	6	6	6

120 TILINTARKASTUS	TP 2021	TA 2022	LTK 2023	TS 2024	TS 2025
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintamenot	-14 969	-22 090	-22 090	-22 225	-23 238
Toimintakate (Netto)	-14 969	-22 090	-22 090	-22 225	-23 238
Laskennalliset kustannukset					
Muut laskennalliset kustannukset	-642	-782	-1 146	-1 146	-1 146
Tehtävän kokonaiskustannukset	-15 610	-22 872	-23 236	-23 371	-24 384

Toimielin: Kunnanhallitus
Tulosalue:
Tilivelvollinen: Hallintojohtaja
Tilitunnus: 13

Palvelu/toiminta-ajatus:

- Luoda luottamushenkilö- ja virkamiesjohdolle edellytykset tehokkaaseen ja tulokselliseen toimintaan tuottamalla taloudellisesti tarpeen mukaiset hallinto- ja toimistopalvelut.
- Luoda käytännön toimintaedellytykset valtuuston ja kunnanhallituksen sekä sen alaisten toimielinten toiminnalle.
- Vastata tukipalveluiden tuottamisesta kunnan muille palveluille, jotta ne voivat suoriutua peruspalvelutehtävästään.
- Vieremän kunnan taloussuunnittelu ja taloushallinnon koordinointi.
- Vieremän kunnan henkilöstöhallinnon suunnittelu, ohjaus ja kehittäminen.
- ICT-asioista vastaaminen ja niiden kehittäminen.
- Tietosuoja- ja tietoturva-asioiden koordinointi.
- Elinkeino-ohjelman painopisteiden seuranta, koordinointi ja toteuttaminen.
- Työllisyyden edistäminen.

Toimintastrategia:

- Toiminnan peruseriaatteena on asiakaslähtöinen ajattelutapa, ammattitaidon ylläpitäminen ja tietotaidon lisääminen koulutuksen ja työssä oppimisen kautta.
- Palvelutarpeet täytetään käyttämällä resursseja kustannustehokkaasti ja laadukkaasti.
- Yhteistyön toteuttaminen seudullisesti ja maakunnallisesti muiden kuntien ja eri sidosryhmien kanssa.
- Henkilöstön hyvinvoinnista huolehtiminen ja työssä jaksamisen tukeminen sekä esimiestyöskentelyn kehittäminen.

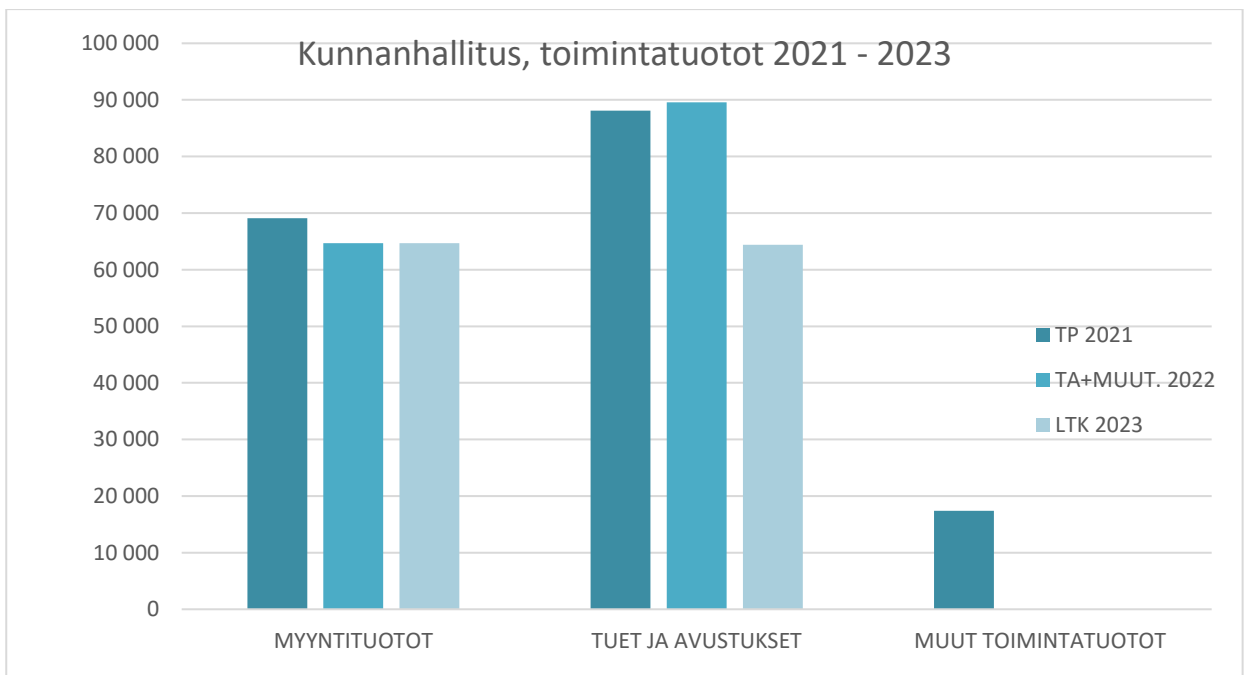
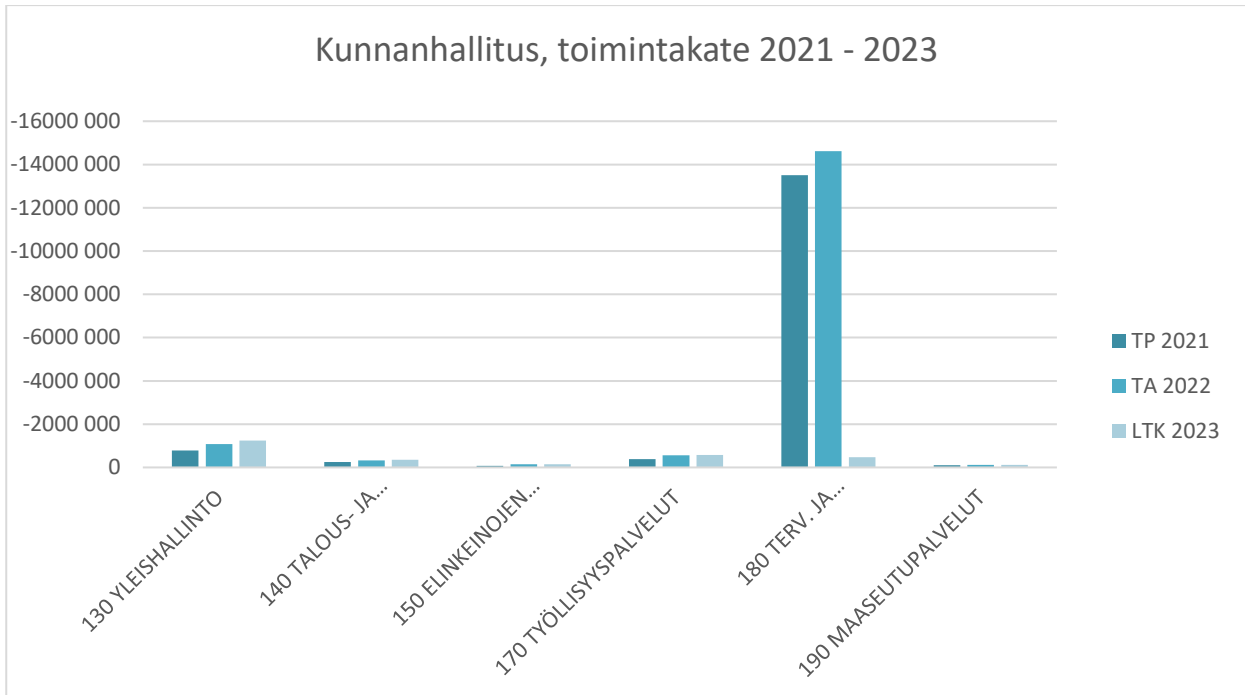
Toiminnan painopistealueet:

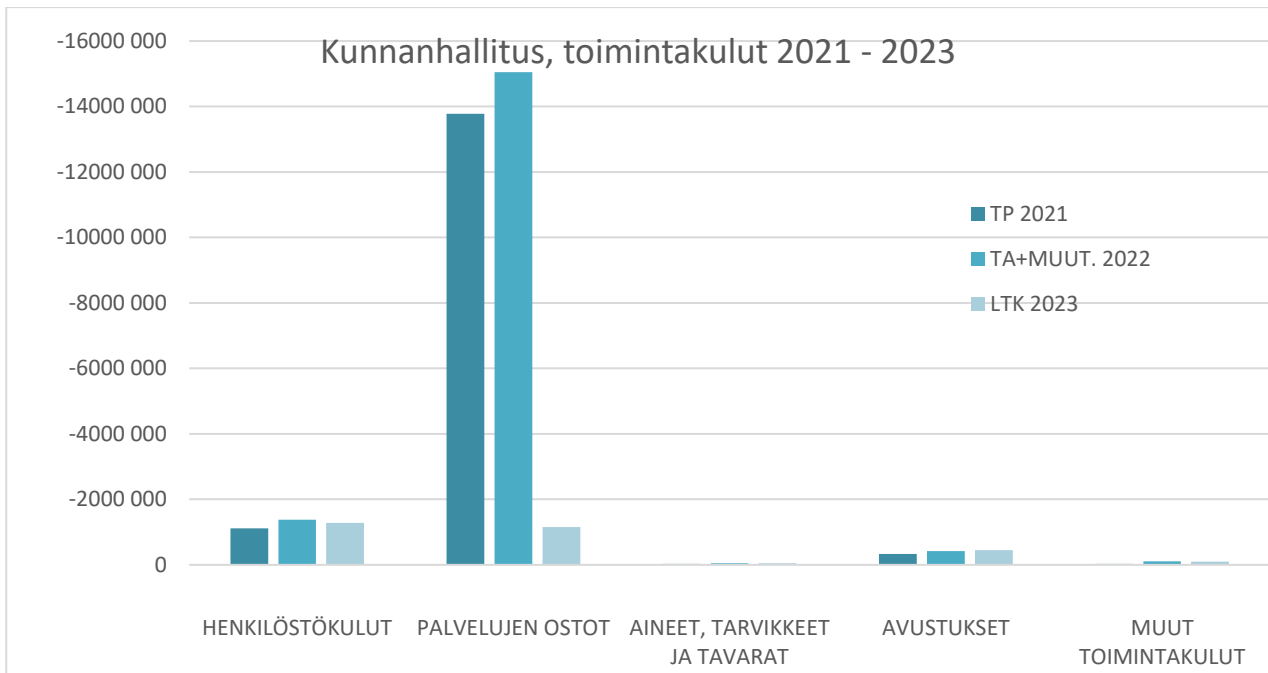
- Kuntatalouden pitäminen tasapainossa suunnitelmakaudella.
- Henkilöstön toimintakyvyn ja työhyvinvoinnin tukeminen ja kehittäminen.
- Tiedonhallinnan sekä digitaalisten palveluiden kehittäminen.
- Työllisyyden edistäminen eri keinoin yhdessä muiden toimijoiden kanssa.

Toimintaympäristön muutos:

- Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistus 1.1.2023 alkaen. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestäminen siirtyy hyvinvointialueille.
- TE-palveluiden siirtyminen kunnille v. 2024 - 2025.

13 KUNNANHALLITUS	TP 2021	TA 2022	LTK 2023	TS 2024	TS 2025
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	174 617	154 273	129 102	129 102	129 102
Toimintamenot	-15 282 739	-17 000 623	-3 037 211	-3 070 705	-3 155 671
Toimintakate (Netto)	-15 108 122	-16 846 350	-2 908 109	-2 941 603	-3 026 569
Sisäiset menot	-43 769	-38 050	-51 338	-51 338	-51 338
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-70 861	-23 841	-75 552	-80 239	-78 130
Muut laskennalliset kustannukset	-64 482	-83 039	-75 591	-75 591	-75 591
Laskennalliset tuotot	521 335	681 941	719 169	719 169	719 169
Tehtävän kokonaiskustannukset	-14 940 516	-16 463 612	-2 520 523	-2 558 704	-2 641 561

Toimielin: Kunnanhallitus
Tulosalue Yleishallinto
Tilivelvollinen: Hallintojohtaja
Tilitunnus: 130

Toiminta-ajatus:

Yleishallinnon toiminnan tavoitteena on luoda luottamushenkilö- ja virkamiesjohdolle sekä muille organisaation yksiköille edellytykset tehokkaaseen ja tulokselliseen toimintaan tuottamalla taloudellisesti tarpeen mukaiset tukipalvelut. Tukipalvelut sisältävät asianhallinta- ja arkistotoimen palvelut, monistuspalvelut, tietohallinnon koordinoinnin ja kehittämisen sekä postituksen. Lisäksi yleishallinto vastaa valtuuston ja kunnanhallituksen sekä sen alaisten toimielinten päätösten valmistelusta ja toimeenpanosta.

Tavoitteiden kohde	Mittari	TP 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Kunnan konserniyhteisöjen toiminnan taloudellisuus- ja tuloksellisuus; valvonnan ja raportoinnin säännöllisyys	Osavuosikatsaukset kunnanhallitukselle ja kunnanvaltuustolle	4	4	4	4	4
Päätettävien asioiden valmistelu tehokasta, tuloksellista sekä annettujen säädösten mukaista.	Valtuuston päätökset (kp/v): oikaisut/valitukset	1	0	0	0	0
	Kunnanhallituksen päätökset (kpl/v): hyv. oikaisut/valitukset	0	<5	<5	<5	<5
Valtuusto	Kokouksia/v	7	6	6	6	6
	Käsiteltyjä asioita/v	85	70	70	70	70
	Seminaareja/v	2	4	2	2	2
	Osallistumisprosentti	97,28	99	99	99	99
Kunnanhallitus	Kokouksia/v	21	18	18	18	18
	Käsiteltyjä asioita/v	346	300	300	300	300

Tavoitteiden kohde	Suunnitelma tavoitteen toteutumiseksi
Asianhallinnan kehittäminen	<p>2023 Valmu -kokoushallinnan käyttöönotto vaikuttamistoimielimissä (nuorisovaltuusto, vanhus- ja vammaisneuvosto)</p> <p>2023 Sähköisen allekirjoituksen (Visma sign) käyttöönoton laajentaminen eri toimielimissä sekä sopimusten ym. asiakirjojen sähköisen allekirjoituksen käytön lisääminen</p> <p>2023 WebLumu -luottamushenkilörekisterin käytön lisääminen</p> <p>2023 Silmu -luottamushenkilötietojen ja sidonnaisuuksien ilmoittaminen sähköisesti</p>
Tietohallinnon kehittäminen	<p>2023 Kunta osallistuu aktiivisesti ICT-asioihin liittyvään kehittämistyöhön yhdessä muiden Ylä-Savon kuntien kanssa</p> <p>2023 Modernien tietotyön tapojen kehittäminen</p> <p>2023 Sähköisten palveluiden ja digitalisaation kehittäminen eri asiakasryhmät huomioon ottaen (esim. palvelutietovaranto, suomi.fi), huomioiden digipalvelulain vaatimukset</p> <p>2023 EU:n tietosuoja-asetuksen ja tietosuojalain aiheuttamat toimenpiteet</p> <p>2023–2024 Tiedonhallintalain aiheuttamat toimenpiteet</p> <p>2023 Verkkopalveluiden saavutettavuuden kehittäminen (saavutettavuusdirektiivi ja laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta)</p>
Viestintä ja tiedottaminen	<p>Kunnan kotisivujen ja intranetin uudistaminen.</p> <p>Graafisen ilmeen päivittäminen kaikkiin kunnan materiaaleihin.</p>
Kuntalaisten sitouttaminen ja osallistaminen	<p>Osallistava budjetointi (30 000 euron määräraha)</p>
Avustusten lisäykset	<p>Kylätoimikuntien avustusmäärärahan lisääminen.</p> <p>Varautuminen yhdistysten ja järjestöjen kertaluontoiseen tukemiseen energianhintojen kasvun vuoksi (20 000 euroa).</p> <p>Kerttu Niskasen sponsorituen jatkaminen (10 000 euroa).</p>

	<p>Veteraanien ja heidän leskien vapaaehtoisten kuntoutustukien siirtyminen sotelta kunnille.</p> <p>Vauvaraha voimassa vuoden 2023 loppuun saakka (30 000 euroa/vuosi).</p>
--	--

Tuotantotekijät/suoritteet	TP 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Valtuusto					
– jäseniä	21	21	21	21	21
Yleishallinto					
– henkilöstö	4	4	4	4	4
Opetuskäytössä olevat työasemat, kpl	280	380	380	400	400
Hallinnon käytössä olevat työasemat, kpl	73	77	77	77	77
Luottamushenkilöiden käytössä olevat työasemat ja tabletit, kpl	33	34	34	34	34

130 YLEISHALLINTO	TP 2021	TA 2022	LTK 2023	TS 2024	TS 2025
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	49 073	35 200	35 200	35 200	35 200
Toimintamenot	-833 777	-1 116 326	-1 273 816	-1 290 213	-1 328 851
Toimintakate (Netto)	-784 704	-1 081 126	-1 238 616	-1 255 013	-1 293 651
Sisäiset menot	-27 665	-22 637	-35 147	-35 147	-35 147
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-62 589	-23 841	-68 882	-73 135	-71 232
Muut laskennalliset kustannukset	-17 259	-21 523	-27 901	-27 901	-27 901
Laskennalliset tuotot	250 174	342 288	346 278	346 278	346 278
Tehtävän kokonaiskustannukset	-691 117	-842 039	-1 059 468	-1 080 118	-1 116 853

Toimintakate kustannuspaikoittain v. 2023:

1311 Kunnanvaltuusto	59 930 €
1313 Kunnanhallitus	183 320 €
1314 Kunnanjohtaja	121 335 €
1315 Hallintopalvelut	300 931 €
1321 Avustukset	159 900 €
1322 Jäsenmaksut ja maksuosuudet	103 000 €
1324 Muu yleishallinto	297 400 €
– sis. verotuskustannukset 40 000 €	
1325 Toimikunnat, kansalaisvaikuttaminen	12 800 €

1321 Avustukset:

– Veteraanien kuntoutukseen	3 000 €
– Yhteisö + järjestöavustukset	90 900 €
– Avustukset kylätoimikunnille	11 000 €
– Avustus kyläkaupan kuljetustukeen	1 500 €
– Työpaikkaruokailun tukemiseen	1 500 €
– Avustukset järjestöille kh:n erillispäätöksellä	22 000 €
– Vauvaraha	30 000 €

yhteensä 159 900 €

1322 Jäsenmaksut ja maksuosuudet:

– Pohjois-Savon liitto, jäsenmaksuosuus ja kehittämisrahasto-osuus	35 000 €
– Suomen Kuntaliiton jäsenmaksuosuus	11 000 €
– Veturi-raha, 3 €/asukas	11 622 €
– Erillisellä kunnanhallituksen päätöksellä kuntastrategian ja elinkeino-ohjelman mukaisen kehittämiseen	28 878 €
– muut jäsenmaksut ja maksuosuudet	16 500 €

yhteensä 103 000 €

1325 Toimikunnat, kansalaisvaikuttaminen:

– Ikäihmisten- ja vammaisneuvosto	5 830 €
– Muut toimikunnat	6 970 €

yhteensä 12 800 €

Yleishallinnolle on kohdennettu myös KEVA:n tasausmaksuja (eläkemenoperusteisen maksun poistuttua) 220 000 euroa.

Toimielin: Kunnanhallitus
Tulosalue: Talous- ja henkilöstöhallinto
Tilivelvollinen: Hallintojohtaja
Tilitunnus: 140

Toiminta-ajatus:

Talous- ja henkilöstöhallinto vastaa koko kunnan talous- ja henkilöstöhallinnon palveluista. Taloushallinnon palvelut kattavat talouden koordinoinnin eli talouden suunnittelun, seurannan ja tilinpäätöksen.

Henkilöstöhallinnon palveluilla tarkoitetaan palvelussuhdeasioita, palkanlaskentaa sekä henkilöstöasioiden suunnittelua, ohjeistusta ja kehittämistä.

Tavoitteen kohde	Mittari	TP 2021	TA 2022	Taloussuunnitelma		
				2023	2024	2025
Kiinnitetään erityistä huomiota henkilöstön toimintakykyyn mm. työkykyä ylläpitävän toiminnan vuosiohjelman toimenpiteiden toteuttaminen	-henkilöstön sairaus- poissaolopäivät/hlö/vuosi -työhyvinvointikysely	20,56 1	12,0 1	10,0 1	10,0 1	10,0 1
Sisäisen valvonnan ja raportoinnin säännöllisyys ja ajantasaisuus	- osavuosikatsaukset valt.	4	4	4	4	4
	- kuukausiraportit/khall	12	12	12	12	12

Tavoitteen kohde	Suunnitelma tavoitteen toteutumiseksi
Taloushallinnon kehittäminen	Uusien taloushallinnon järjestelmien käyttöönotto: <ul style="list-style-type: none"> - RD ostoreskontraportaali - poistojen simulointi talousarvioon - taloushallinnon järjestelmien tehostaminen - ostolaskujen automaattitiliöinti - sähköiset myyntilaskut
Talousraportoinnin kehittäminen	Uuden talousraportointityökalun hankkiminen; monipuolisemmat ja selkeämmät osavuosikatsaukset ja talousraportit
Henkilöstöhallinnon kehittäminen	<ul style="list-style-type: none"> - Kunta-alan uudet työmarkkinasopimukset - Palkka- ja arviointijärjestelmien kehittäminen - Säännölliset kehityskeskustelut - Puuttuvien ohjeistusten laatiminen, päivittäminen ja niistä tiedottaminen
Työhyvinvoinnin kehittäminen	<ul style="list-style-type: none"> - Henkilöstön sairaskuluvakuutuksen (terveysturva) jatkaminen myös vuonna 2023: nopeampi pääsy erikoislääkärille sekä leikkausta vaativiin toimenpiteisiin ja tämän avulla työkuntoiseksi - Yhteistyön syventäminen työterveyshuollon kanssa; ennaltaehkäisevä työ, raportointien kehittäminen ja hyödyntäminen (Suunta-järjestelmä) - Esihenkilösparrit ja henkilöstön vuorovaikutuskoulutukset - Henkilöstön työhyvinvointikyselyn toteuttaminen vuosittain ja siitä seuraavat toimenpiteet yksiköittäin. - Yhteistyöryhmän hyväksymän työhyvinvointiohjelman uudistaminen ja kehittäminen (e-passin 50 € käyttöönotto koko henkilöstölle).

Tuotannon tekijät/suoritteet:		TP	TA	Taloussuunnitelma		
		2021	2022	2023	2024	2025
Talous- ja henkilöstö						
– henkilöstö		4	4	4	4	4
Ostolaskut	sähköiset/kaikki laskut	81 %	77 %	85 %	85 %	90 %
Myyntilaskut	sähköiset/kaikki laskut	24 %	35 %	35 %	40 %	50 %

140 TALOUS- JA HENK.HALLINTO	TP 2021	TA 2022	LTK 2023	TS 2024	TS 2025
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	2 535	0	0	0	0
Toimintamenot	-248 692	-324 240	-350 030	-354 519	-365 295
Toimintakate (Netto)	-246 157	-324 240	-350 030	-354 519	-365 295
Sisäiset menot					
Sisäiset menot	-16 104	-15 413	-16 191	-16 191	-16 191
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-8 272	0	-6 670	-7 104	-6 898
Muut laskennalliset kustannukset	-5 393	-7 472	0	0	0
Laskennalliset tuotot	270 532	339 653	372 891	372 891	372 891
Tehtävän kokonaiskustannukset	-7 928	-7 472	0	-4 923	-15 493

Toimielin: Kunnanhallitus
Tulosalue: Elinkeinojen kehittäminen
Tilivelvollinen: Kunnanjohtaja
Tilitunnus: 150

Palveluajatus/Toiminta-ajatus:

Kuntastrategian ja talousarvion tavoitteiden toteuttaminen.

Tavoitteen kohde	Mittari	TP	TA	Taloussuunnitelma		
		2021	2022	2023	2024	2025
Yrittäjyyden edistäminen	Yritysten määrä	196	196	200	200	200

Tavoitteen kohde	Suunnitelma tavoitteen toteutumiseksi
Metalli- ja teknologia-teollisuuden toimintaedellytykset	Vieremän kumppanuusyrityskylän toimitiloja, turvallisuutta ja logistiikkaa kehitetään kustannustehokkaasti. Tutkimus- ja kehitystoiminnan sekä koulutuksen edellytyksiä vahvistetaan yhteistyössä yritysten kanssa. Osallistutaan seutukunnallisen osaamisen kehittämismallin toimeenpanoon aktiivisesti ja edistetään TE-palvelu-uudistuksen toimeenpanoa.
Maatalous-elinkeinon tunnettavuuden ylläpito ja toimintaedellytysten tukeminen.	Maatalouselinkeinot tuodaan esille peruskoulun opetuksessa. Luonnonvara-alan ammatillisen koulutuksen kehittymistä edistetään Ylä-Savossa. Laadukkaiden maaseutu- ja lomituspalveluiden saatavuus turvataan. Maatiloille tarjotaan mahdollisuus kuntavetoiseen johtamis- ja kehittämiskoulutukseen. Osallistutaan biokaasukumppanuusmallin rakentamiseen Vieremälle.
Edistetään yrittäjien osaamista, verkostoitumista ja yrittäjähengen vahvistumista Vieremällä	Järjestetään yksi kaikille yrittäjille suunnattu yhteistyötilaisuus, jonka yhteydessä on mahdollisuus keskustella myös vapaamuotoisesti ja tuoda esille yhteistyömahdollisuuksia sekä kehittämisideoita. Tarjotaan yrittäjille neuvontaa ja hankeapua sekä osallistutaan seutukunnalliseen yhteistyöhön aikaisempien vuosien tapaan. Vieremän palvelu- ja markkinointiryhmän toimintaa jatketaan. Työurien pidentämiseen ja työhyvinvointiin tähtäävä <i>HYVÄ-hanke</i> jatkuu suunnitelman mukaisesti.

150 ELINKEINOJEN KEHITTÄMINEN	TP 2021	TA 2022	LTK 2023	TS 2024	TS 2025
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	96 032	84 113	57 000	57 000	57 000
Toimintamenot	-170 235	-232 017	-201 704	-204 434	-211 433
Toimintakate (Netto)	-74 203	-147 904	-144 704	-147 434	-154 433
Laskennalliset kustannukset					
Muut laskennalliset kustannukset	-7 299	-8 906	-7 690	-7 690	-7 690
Tehtävän kokonaiskustannukset	-177 534	-240 923	-209 394	-212 124	-219 123

Perustelut: Matkailun kehittämiseen varataan 5 000 euroa ja yhteismarkkinointiin 7 000 euroa. Osaamisen kehittämisen mallin toimeenpanoon varataan 1 euro/asukas YSAO:n kanssa sovitun mukaisesti. Vuoden 2023 toiminta ja kustannukset ovat hieman vuotta 2022 pienemmät, kulujen väheneminen johtuu HYVÄ-hankkeen päättymisestä vuoden puolivälissä ja muista pienistä kustannussäästöistä. Olemassa olevien ja syntyvien yritysten toimintaedellytyksiä sekä toimintaympäristön kehittämistä valmistaudutaan strategian mukaisesti tukemaan tarvittaessa hankittavilla asiantuntijapalveluilla. Joukkoliikenteen osalta tehdään yhteistyötä sujuvien liikenneyhteyksien takaamiseksi kuntien välillä. Lisäksi varaudutaan koulujen loma-aikojen palveluliikenteen hankintaan sekä palveluliikenteen kehittämiseen (13 000 eur). Rautainen Savo yhteistyö ja Seuturaha ja muu seudullinen yhteistyö (25 000 eur), konsernisihteerin kustannukset sekä kunnan ilmoitukset sekä markkinointi.

Toimielin: Kunnanhallitus
Tulosalue: Työllisyyspalvelut
Tilivelvollinen: Hallintojohtaja
Tilitunnus: 170

Palveluajatus/Toiminta-ajatus:

Työllistämisen palveluilla pyritään yhdessä eri yhteistyötahojen - TE-palvelut, TYP-palvelut, Kela, työllisyshankkeet, Vieremän yritykset, sosiaalitoimi, terveydenhuolto ja muut mahdolliset tahot – kanssa verkostoitumalla saamaan asiakasta ja hänen tilannettaan hyödyttäviä tuloksia. Asiakkaan kannalta pyritään löytämään juuri hänen tilanteeseensa sopiva ratkaisu esim. työllistyminen, koulutus tai kuntoutus. Työllisyyspalveluiden tavoitteena on saada asiakas löytämään oma työllistymisen polkunsä ja ammatilliset vahvuutensa. Työllistämispalveluilla ehkäistään myös syrjäytymistä. Työllisyyspalveluiden tavoitteena on ensisijaisesti auttaa asiakasta työllistymään pidempiaikaisesti. Tähän tarvitaan yritys yhteistyön ylläpitämistä ja uusien kontaktien luomista Vieremän ja Ylä-Savon alueella.

Toimintaympäristön muutos:

Pääministeri Sanna Marinin hallituksen tavoitteena on nostaa työllisyysaste 75 prosenttiin ja vahvistaa työllisten määrää vähintään 60 000 henkilöllä vuoden 2023 loppuun mennessä. Hallitusohjelman mukaisesti kuntien roolia työllisyyspalveluiden järjestäjänä vahvistetaan. Maaliskuussa 2021 käynnistyivät työllisyyden kuntakokeilut, joissa kunta vastaa työnhakijoiden palveluprosessista ja työllisyyttä edistävien palvelujen tarjoamisesta. Kuntakokeilun asiakkaita ovat työttömät ja työvoimapalveluissa olevat työnhakijat, joiden kotikunta on kokeilualueella ja jotka

- eivät ole oikeutettuja ansiosidonnaiseen päivärahaan,
- ovat alle 30-vuotiaita tai
- ovat kokeilualueiden TE-toimistoissa työttömänä tai työvoimapalveluissa olevia maahanmuuttajia tai vieraskielisiä.

Työllisyyskokeilujen tavoitteena on nykyistä tehokkaammin edistää työttömien työnhakijoiden työllistymistä ja koulutukseen ohjautumista ja tuoda uusia ratkaisuja osaavan työvoiman saatavuuteen. Kokeilun tarkoituksena on parantaa erityisesti pidempään työttömänä olleiden ja heikossa työmarkkina-asemassa olevien pääsyä työmarkkinoille.

Kuntakokeilujen oli tarkoitus päättyä 30.6.2023, mutta koska hallitus päätti puoliväliriihessä 29.4.2021 jatkaa valmistelua TE-palvelujen siirtämiseksi kunnille, on hallitun toimeenpanon varmistamiseksi tarkoituksena säätää jatko kuntakokeiluille siihen asti. TE-palvelut siirtyvät kuntien vastuulle vuoden 2025 alusta. Vieremän kunta on mukana työllisyyden kuntakokeilussa yhdessä muiden Ylä-Savon kuntien kanssa, osana Pohjois-Savon yhteistä toiminta-aluetta.

Pohjoismainen työvoimapalvelumalli otettiin käyttöön TE-palveluissa ja kuntakokeiluissa 2.5.2022. Mallin mukaisesti työnhakija hakee työtä omatoimisesti ja saa työnhakuunsa yksilöllistä tukea entistä aikaisemmassa vaiheessa ja tiiviimmin. Työnhakijan on haettava tiettyä määrää työmahdollisuuksia, jotta oikeus työttömyysturvaan jatkuu. Työnhakijan ja TE-toimiston tai kuntakokeilun asiantuntijan ensimmäinen kohtaaminen tulee järjestää jo viiden arkipäivän kuluessa työnhaun alkamisesta. Tämän jälkeen, työnhaun alkuvaiheessa, TE-toimiston tai kuntakokeilun asiantuntija on yhteydessä työnhakijaan kahden viikon välein työnhaun ensimmäisen kolmen kuukauden ajan. Tarkoituksena on arvioida nykyistä yksilöllisemmin jokaisen työnhakijan palveluntarve, osaaminen ja mahdollisuudet hakea työtä. Kuntakokeilun lakisääteisistä tehtävistä sekä asiakastyöstä vastaa työllisyyskoordinaattori.

Työllisyyspalvelujen henkilöstöön kuuluvat työllisyyskoordinaattori ja työnhajaaja. Työnhajaaja toimii vastuuhenkilönä teknisen toimen työllistetyille ja kuntouttavassa työtoiminnassa oleville. Työllisyyskoordinaattori kartoittaa työttömien tilanteet sekä toimii yhteistyössä eri yhteistyötahojen kanssa. Yritysten kanssa tehtävä yhteistyö on tärkeässä roolissa. Samalla tehdään tunnetuksi esimerkiksi Vieremä-lisän mahdollisuutta työnantajille yrityksissä, järjestöissä ja yhteisöissä. Nuorisotakuu (yhteiskuntatakuu) toimintaa kehitetään entisestään. Työmarkkinatuen kuntaosuutta varten määrärahavaraus (225 000 euroa) on kirjattu työllisyydenhoitoon.

Kysyntä- ja laajuustiedot:		TP	TA	Taloussuunnitelma		
		2021	2022	2023	2024	2025
Työllisyysyksikön henkilöstö		2	2	2	2	2
Työllistettävät	yleishallinto	0	0	0	0	0
	sivistystoimi	0	1	1	1	1
	tekninen toimi	5	2	2	2	2
	Nuorisotakuu	3	5	5	5	5
	ruokapalvelut ja siivouspalvelut	1	2	2	2	2
	Vieremän Lämpö ja Vesi Oy	0				
	Velvoitetyöllistetyt / muualle työllistetyt	0	5	5	5	5
Työllistetyt henkilöt yhteensä, joista		9	15	15	15	15
-pitkäaikaistyöttömät		4				
-velvoitetyöllistetyt		2				

Tuotannontekijät/suoritteet:	TP	TA	Taloussuunnitelma		
	2021	2022	2023	2024	2025
Henkilöstö: kesätyöntekijät	41	45	45	45	45
Työmarkkinatuen kuntaosuus €	221 829	225 000	225 000	225 000	220 000

Pitkäaikaistyöttömyyden vähentäminen:

Vieremäläisille työttömille työnhakijoille etsitään yksilöllisesti sopivia ratkaisuja asiakkaan kokonaistilanne ja taustatekijät huomioiden, yhteistyössä mahdollisesti tarvittavien yhteistyötahojen kanssa. Asiakkaan kannalta se voi merkitä esimerkiksi työtä, koulutusta, kuntouttavaa työtoimintaa, sairauslomaa, eläkettä tai muuta ratkaisua. Pitkäaikaistyöttömyyden vähentämisen kannalta olennaista on nähdä työllistämisen polun kokonaiskehitys asiakkaan näkökulmasta toivottuun lopputulokseen. Pitkäaikaistyöttömien kohdalla se voi tarkoittaa kuntouttava työtoiminta- työkokeilu-palkkatukityö-avoimet työmarkkinat-poluttamista.

Pitkäaikaistyöttömyyden ennaltaehkäisy:

Työllisyyspalveluilla pyritään vaikuttamaan työttömyyden keston jo nykyistä aikaisemmassa vaiheessa. Ennaltaehkäisevä työote kohdennetaan pitkäaikaistyöttömien lisäksi myös mahdollisuutena työllistää työtön työnhakija jo siinä vaiheessa, kun työnhakija siirtyy peruspäivärahalta Kelan työmarkkinatuella.

Vieremä-lisän ehtoja tarkennetaan tarvittaessa joustavampaan suuntaan ja sitä kautta työttömiä työnhakijoita paremmin palvelevaksi, sekä edistetään lisän käyttöä ja tunnettavuutta. Pääsääntöisesti Vieremä-lisä kohdistuu edelleen pitkäaikaistyöttömiin, mutta sitä voidaan käyttää harkinnanvaraisesti tilanteissa, jossa se perustellusti työllistymisen näkökulmasta edistää asiakkaan kokonaistilannetta.

Työllisyyspalveluiden vahvistaminen:

Kunnan työllisyyspalvelujen tunnettavuutta kehitetään ja näkyvyyttä lisätään. Tietoa olemassa olevasta palvelusta saadaan itse työllistämisen työn ja edelleen ohjauksen lisäksi varaamalla asiakasajoja, osallistamalla mahdollisuuksien mukaan eri tapahtumiin ja järjestämällä tilaisuuksia Vieremällä. Tämän lisäksi tehdään tiivistä yhteistyötä eri yhteistyötahojen kanssa. Kuntouttavan työtoiminnan paikkoja tarjotaan mahdollisuuksien mukaan kunnan eri yksiköissä. Työelämään suuntaava kuntouttava työtoiminta tulee olla sisällöllisesti laadukasta siten, että se mahdollistaa työllistymisen.

Nuorisotakuun toteuttaminen:

Jatketaan vahvaa panostusta nuorisotakuun toteuttamiseen. Nuorisotakuun avulla pyritään tukemaan nuoren sijoittumista joko kouluun tai työelämään. Nuorisotakuu koskettaa 25-vuotiaiden ja nuorempien, sekä alle 30-vuotiaiden vastavalmistuneiden työllistämistä. Nuorten osalta myös Vieremä-lisää voidaan harkinnanvaraisesti myöntää Nuorisotakuun tavoitteiden mukaisesti. Tällöin työttömyyden kestolla ei ole Vieremä-lisän myöntämisen kannalta reunaehtoja.

Työllisyys Hankkeiden hyödyntäminen:

Kunta osallistuu ja kehittää yhteistyötään mahdollisten työllisyys Hankkeiden kanssa. Hankkeiden osalta tulee hyödyntää hankkeen resursseja osana kunnan työllistämistoimintaa.

170 TYÖLLISYYSPALVELUT	TP 2021	TA 2022	LTK 2023	TS 2024	TS 2025
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	26 976	34 960	36 902	36 902	36 902
Toimintamenot	-409 300	-593 240	-617 390	-625 006	-636 483
Toimintakate (Netto)	-382 324	-558 280	-580 488	-588 104	-599 581
Laskennalliset kustannukset					
Muut laskennalliset kustannukset	-18 178	-22 700	-32 027	-32 027	-32 027
Laskennalliset tuotot	629	0	0	0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset	-426 848	-615 940	-649 417	-657 033	-668 510

Perustelut: Työmarkkinatuen maksatus on siirtynyt kunnille vuoden 2016 alusta, määrärahavaraus työmarkkinatuen kuntaosuutta varten (225 000 euroa) tehty työllistämisen vastuualueelle. Määrärahavaraus työllistettyjen palkkakustannuksiin on 184 509 euroa, sisältäen myös Nuorisotakuu-työllistämisen (49 202 euroa). Kesätyöntekijöiden henkilöstökuluihin kuntaan varataan 35 139 euroa, kesätyötukea yrityksiin 8 000 euroa ja Vieremä-lisään 10 000 euroa.

Toimielin: Kunnanhallitus
Tulosalue: Terveyden- ja hyvinvoinnin edistäminen
Tilivelvollinen: Hallintojohtaja
Tilitunnus: 180

Palveluajatus / toiminta-ajatus:

Ylä-Savon ympäristölautakunta vastaa 1.1.2023 alkaen jäsenkuntien (Iisalmen ja Kiuruveden kaupungit sekä Sonkajärven ja Vieremän kunnat) puolesta siitä, mitä kuntien velvollisuudeksi on säädetty ympäristöterveydenhuollosta ja ympäristönsuojelusta. Ympäristölautakunta toimii jäsenkuntien ympäristönsuojelu-, terveydensuojelu-, kemikaali- ja leirintäalueviranomaisena sekä elintarvikelain, tupakkalain ja lääkelain 54a § - 54 § mukaisena lupa- ja valvontaviranomaisena.

Toimintaympäristön muutos:

Sosiaali- ja terveystoimen, pelastustoimen sekä sairaanhoitopiirin palvelut siirtyvät hyvinvointialueen vastuulle 1.1.2023 alkaen. Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä lakkaa näin ollen 31.12.2022 ja palvelujen järjestämisvastuu siirtyy hyvinvointialueelle. Iisalmen kaupunki on tehnyt yhteistoimintasopimuksen Kiuruveden kaupungin sekä Sonkajärven ja Vieremän kuntien kanssa ympäristönsuojelun ja ympäristöterveydenhuollon palvelujen järjestämisestä vastuukuntamallin mukaisesti vuoden 2023 alusta alkaen.

Painopisteet ja tavoitteet:

Ympäristölautakunnan vuoden 2023 tärkeimpänä tavoitteena on toiminnan häiriöttömän jatkuvuuden turvaaminen uudessa organisaatiossa ja muissa vuoden 2023 aikana tapahtuvissa muutoksissa.

Ympäristölautakunnan talousarvio 2023:

Yhteistoimintasopimuksen 5 §:ssä on määrätty taloudesta ja taloudenhoidosta seuraavasti: Ympäristönsuojelun ja terveysvalvonnan kustannukset jaetaan asukaslukuperusteisesti. Eläinlääkintähuollon kustannukset jaetaan niin, että 50 % kustannuksista jaetaan asukaslukuperusteisesti ja 50 % maidontuotantotilojen lukumäärän perusteella. Jakoperusteena käytetään uusinta saatavissa olevaa tilastoa. Laskenta-ajankohta on edellisen vuoden viimeinen päivä. Yhteistoimintasopimuksen 8 §:n mukaan Iisalmen

kaupunki vuokraa tarvittavat yleiset toimitilat (ympäristönsuojelun ja terveysvalvonnan osalta). Kunnat vastaavat eläinlääkintähuollon tilakustannuksista ja tiloihin kuuluvista kiinteistä laitteista oman kuntansa osalta. Iisalmen kaupunki laskuttaa kuntien maksusuudet kerran kuussa talousarvion mukaisesti. Vieremän kunnan ennakoitu maksusuus vuonna 2023 on yhteensä 346 183 euroa.

	Eläinlääkintä- palvelut	Eurot	Terveysvalvonta- palvelut	Eurot	Ympäristönsuojelu- palvelut	Eurot	Yhteensä
Iisalmi	38,89 %	613 356	58,24 %	177 174	52,07 %	226 869	1 017 399
Kiuruvesi	29,94 %	472 156	21,56 %	65 593	19,28 %	84 003	621 752
Sonkajärvi	13,49 %	212 683	10,50 %	31 930	9,38 %	40 869	285 482
Vieremä	17,68 %	278 904	9,70 %	29 504	8,67 %	37 775	346 183
Pielavesi					10,60 %	46 184	46 184
		1 577 100		304 200		435 700	2 317 000

Tulosalueella varaudutaan ympäristölautakunnan maksusuuden lisäksi Ylä-Savon Soten purkautumisesta syntyviin kuluihin sekä maahanmuutto- ja neuvontapalveluiden kuluihin (mm. tulkkauspalvelut). Sote-kuntayhtymän purkamisen taloudellisista vaikutuksista jäsenkuntiin ei ole vielä tarkkoja tietoja. Nämä tarkentuvat viimeistään loppuselvityksen aikana vuoden 2023 kuluessa.

180 TERV. JA HYVINVOINNIN EDISTÄMI	TP 2021	TA 2022	LTK 2023	TS 2024	TS 2025
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintamenot	-13 511 026	-14 619 000	-472 271	-474 339	-487 837
Toimintakate (Netto)	-13 511 026	-14 619 000	-472 271	-474 339	-487 837
Laskennalliset kustannukset					
Muut laskennalliset kustannukset	-11 651	-17 387	-1 644	-1 644	-1 644
Tehtävän kokonaiskustannukset	-13 522 676	-14 636 387	-473 915	-475 983	-489 481

Toimielin: Kunnanhallitus
Tulosalue: Maaseutupalvelut
Tilivelvollinen: Hallintojohtaja
Tilitunnus: 190

Palveluajatus/Toiminta-ajatus:

Maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alue, Ylä-Savon maaseutupalvelut, vastaa lain 210/2010 maaseutuhallinnon järjestäminen kunnissa kunnille antamista velvoitteista, Ruokavirasto ja järjestäjäkunta (Iisalmi) ovat tehneet maksajavirastosopimuksen.

Ylä-Savon maaseutupalvelut vastaa yhteistoimintasopimuksessa sovitusta viranomais-, palvelu- ja kehittämistehtävistä. Maaseutuhallintoa hoidetaan yrittäjälähtöisesti. Ylä-Savon maaseutupalvelut ovat keskeisessä asemassa maatilayrittäjien ja hallinnon kohdatessa.

Lomituspalvelut mahdollistavat maatalousyrittäjille lakisääteiset vuosilomat ja sijaisapuvapaat. Maatalousyrittäjien eläkelaitos rahoittajana ja Iisalmen kaupunki toimijana ovat tehneet toimeksiantosopimuksen lomituspalvelujen järjestämiseksi Pohjois-Savon lomituspalvelujen (1.1.2023 alkaen) alueella. Lisäksi lomituspalvelut tarjoavat maksullista lomitusta, jonka puitteissa Vieremän kunta tukee tuettua maksullista lomitusta maatalousyrittäjien jaksamisen ja hyvinvoinnin turvaamiseksi paremmin.

Toimintaympäristön muutos:

Uusi EU:n ohjelmakausi alkaa vuoden 2023 alkaessa. Tukijärjestelmässä tapahtuu jonkin verran muutoksia. Tukijärjestelmään tulee mukaan ilmastollisia tavoitteita. Maatilojen määrä vähenee normaalisti 2 % vuosittain, mutta ohjelmakauden alkaessa poistuma on arvioitu aiempien kokemusten perusteella 5 %:ksi. Kaikilla tiloilla ei ole yritystoiminnan jatkajaa. Tukitoimenpitein varmistetaan, että kannattavaa yritystoimintaa harjoittavien maatilayritysten toiminta jatkuu. Lopettavien maatilojen pellot siirtyvät jatkaville kokonaisuudessaan, yleensä vuokrauksella.

Maatalouden kannattavuus on heikentynyt voimakkaasti, jota on vauhdittanut toimintaympäristössä tapahtuneet ennalta arvaamattomat muutokset. Venäjän laajenneet sotatoimet Ukrainassa ovat lisänneet huomattavasti etenkin energia- ja lannoitekustannuksia. Markkinoiden muutosten lisäksi vuosittaiset säävaihtelut ja säiden ääri-ilmiöt ovat lisääntyneet. Nämä vaikuttavat satotasoihin ja viljelyn kustannuksiin.

Maatalouden kannattavuus on ollut heikkoa ja on osaltaan esteenä maatalousyrittötoiminnan kehittämiseksi. Maitotilayritysten investointimahdollisuuksia kaventaa käyttöön otettu sopimustuotanto. Tämä on sinällään ollut tarvittava toimenpide maitomarkkinoiden tasapainottamiseksi. Vaikka keskimäärin kannattavuus on heikkoa, on joukossa edelleen hyvin tai vähintäänkin kohtuullisesti kannattavia maatilayrityksiä.

Toimenpiteet suunnitelmakaudella:

Hallinnon tärkein tehtävä on maatilayrittäjien kannattavan toiminnan tukeminen. Kannattavan yritystoiminnan kannalta pitkän tähtäimen kehittämistoimina tärkeimpinä ovat maatilayritysten yhteistoiminta, kuten yhteisytykset ja tilusjärjestelyt. Työvoiman saatavuutta tulee myös varmistaa. Maaseudun kehittämistehtävissä yhteistyön eri toimijoiden kanssa tulee olla saumatonta. Ylä-Savon maaseutupalvelujen tärkein rooli on toimia muiden toimijoiden tukijana ja asiantuntijana sekä tiedottajana.

Ylä-Savon lomituspalvelut: Vieremän kunta tukee vuonna 2023 tuettua maksullista lomitusta 3,00 euroa tunti hinnasta 120 h kaikille yrittäjille 15 000 euron määrärahan puitteissa. Vieremän maaseututoimisto hoitaa käytännön järjestelyt sekä seuraa määrärahan käyttöä. Tuki maksetaan Vieremän kunnan maksukäsittelyn kautta. Yrittäjiä tiedotetaan haun yhteydessä mahdollisesta takaisinperinnän riskistä. Tieto ja vastuu asiasta on yrittäjällä tukea hakiessaan.

190 MAASEUTUPALVELUT	TP 2021	TA 2022	LTK 2023	TS 2024	TS 2025
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintamenot	-109 709	-115 800	-122 000	-122 194	-125 772
Toimintakate (Netto)	-109 709	-115 800	-122 000	-122 194	-125 772
Laskennalliset kustannukset					
Muut laskennalliset kustannukset	-4 704	-5 051	-6 329	-6 329	-6 329
Tehtävän kokonaiskustannukset	-114 413	-120 851	-128 329	-128 523	-132 101

Kunnan osuus maaseutuhallinnon yhteislautakunnan menoista 107 000 euroa.

Tuetun maatalouslomituksen tukemiseen 15 000 euroa.

Toimielin:	Sivistyslautakunta
Tulosalue:	
Tilivelvollinen:	Sivistysjohtaja
Tilitunnus:	30

Palvelu/toiminta-ajatus:

Sivistyslautakunnan tehtävänä on:

- järjestää varhaiskasvatusta alle kouluikäisille, sitä tarvitseville lapsille sekä tukea kotihoidossa olevien lasten perheitä kasvatustehtävässä
- antaa lapsille ja nuorille hyvä ja laadukas perus- ja lukio-opetus, joka antaa valmiudet ammatillisiin ja korkeakouluopintoihin järjestämällä esi-, peruskoulu-, lukio- ja erityisopetusta.
- järjestää ja ylläpitää lasten aamu- ja iltapäivätoimintaa
- edistää kuntalaisten hyvinvointia, terveyttä, käytännöllistä toimintavalmiutta ja virkistystä sekä ehkäistä kuntalaisten sairauksia ja syrjäytymistä vahvistamalla osallisuutta, järjestämällä ja ylläpitämällä kansalaisopisto-opetusta, taiteen perusopetusta, kirjastolaitosta sekä kulttuuri-, liikunta-, nuoris- ja hyvinvointitoimintaa
- huolehtia valtuuston ohjaamana hyvinvointityön toteuttamisesta kuntastrategian mukaisesti

Toimintastrategia:

Varhaiskasvatusta toteutetaan päiväkotiryhmissä kirkonkylällä Nuppulassa Härköniemessä, Y-talolla ja Muksulassa Yrjöläntiellä sekä Vekkulassa Pohjoisen maaseutukoulun yhteydessä. Vuorohoitoa järjestetään tarvittaessa Nuppulassa. Halutessaan perhe voi valita lasten kotihoidon tuen alle kolmevuotiaan lapsen hoidon tapahtuessa kotona.

Opetusta järjestetään kolmella maaseutukoululla sekä Kirkonkylän koululla ja lukiossa. Kirkonkylällä sijaitseva kirjasto palvelee kaikkia kuntalaisia. Maaseudulla kiertää myös kirjastoauto. Kansalaisopiston ryhmiä kokoontuu sekä taajamassa, että sivukylillä. Liikunta- ja nuorisotoiminta tapahtuvat pääasiassa keskitetysti kirkonkylällä. Hyvinvointityötä toteutetaan kaikille kuntalaisille.

Toiminnan painopistealueet:

Varhaiskasvatuksen painopistealueena on tukea huoltajia heidän kasvatustehtävässään, vahvistaa henkilöstön pedagogisia taitoja ja kehittää oppimis- ja leikkiympäristöjä.

Opetustoiminnassa huolehditaan opetussuunnitelmien mukaisesta opetuksesta annettujen resurssien puitteissa. Koulupuolella painopisteenä talousarviovuonna on edelleen tunne- ja vuorovaikutustaidot lukemisen lisäksi. Tähän sisältyvät niin itsetuntemus, toisen huomioiminen kuin hyvät käytöstavat. Lukevan koulun tavoitteena on motivoida oppilaita lukemaan, saada kodit mukaan lukutaidon edistämiskampanjaan, järjestää lukuhaasteita ja -tempauksia lukuvuoden aikana ja vakiinnuttaa lukeminen osaksi jokaisen oppilaan arkea. Oppilaita kannustetaan myös terveellisiin elämäntapoihin, joihin kuuluvat mm. liikunta, ravinto, riittävä uni ja ehkäisevä päihdetyö (tupakka, nuuska, alkoholi ja huumeet). Tupakoimattomuuteen ja nuuskattomuuteen kannustetaan palkitsemalla luokkia yhdeksännellä luokalla yhteisellä retkellä tai muulla sovitavalla tavalla. Lasten ja nuorten tuntemiin sosiaalisiin ja hyvinvoinnin haasteisiin (esim. yksinäisyyden tunne) puututaan yhdessä oppilashuollon henkilöstön kanssa. Perusopetuksen jälkeisiä toisen asteen opintoja seurataan VALPAS- järjestelmän kautta. Opetustoiminnassa on useita vuonna 2023 jatkuvia, OPH:n ja OKM:n rahoittamia hankkeita (esim. maahanmuuttaja-oppilaiden opetus, kerhotoiminta).

Lukion painopisteinä on laadukkaan opetuksen toteuttamisen lisäksi tukea opiskelijoiden hyvinvointia ja antaa kattavat jatko- ja työelämävalmiudet. Vieremän lukio painottaa myös yrittäjyys- ja teknologiaopintoja sekä toteuttaa vahvaa kansainvälisyystyötä.

Kansalaisopiston painopisteenä on koulutustarjonnan toteuttaminen lähiopetuksena unohtamatta etäopetuksen kehittämistä. Toiminta on osa kylien elinvoimaisuuden säilyttämistä. Kansalaisopisto on aktiivisesti mukana Pohjois-Savon ja Sisä-Savon kansalaisopistojen yhteisessä Kansainvälisyyshankkeessa. Kansalaisopisto on mukana myös Kiuruveden, Sonkajärven, Pielavesi-Keiteleen sekä Viitaseudun opiston yhteisessä digitaitojen kehittämishankkeessa.

Kirjaston toiminnan painopisteitä ovat palveluiden sopeuttaminen vallitseviin toimintaedellytyksiin; koronatilanne huomioiden resurssien sallimissa rajoissa, sekä Itä-

Suomen kirjastojen palvelulupauksen toteuttaminen. Lisäksi kirjasto kehittää yhteistyötä varhaiskasvatuksen ja opetustoimen kanssa.

Kulttuuritoimen painopistealueina on tapahtumien järjestäminen sekä museotoiminnan kehittäminen ja markkinointi. Kulttuuritoimi on aktiivisesti mukana Ylä-Savon kulttuuritoimien verkostossa, Kulttuuri Kuulolla Pohjois-Savon alueellisessa kehittämistehtävässä ja muissa yhteisissä hankkeissa.

Liikuntatoimen painopisteenä on tarjota monipuolisia liikuntapalveluja ottaen huomioon myös erityisryhmiin kuuluva väestö. Liikunnan tulee olla keskeinen osa ennaltaehkäisevää terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä, sairauksien hoitoa ja kuntoutusta. Liikuntaneuvonnan ja elintapaohjauksen palveluketjujen saumattomuus tulee varmistaa hyte-alueen ja kunnan välillä.

Nuorisopalvelujen painopistealueena on nuorisovaltuuston toiminnan kehittäminen ja vetovoimatekijöiden toteutus esim. Some-kanavien avulla. Lisäksi painopistealueena on nuorten aktivointi nuorisotalo- ja vapaa-aikatoiminnassa, sekä koulunuorisotyön kehittäminen.

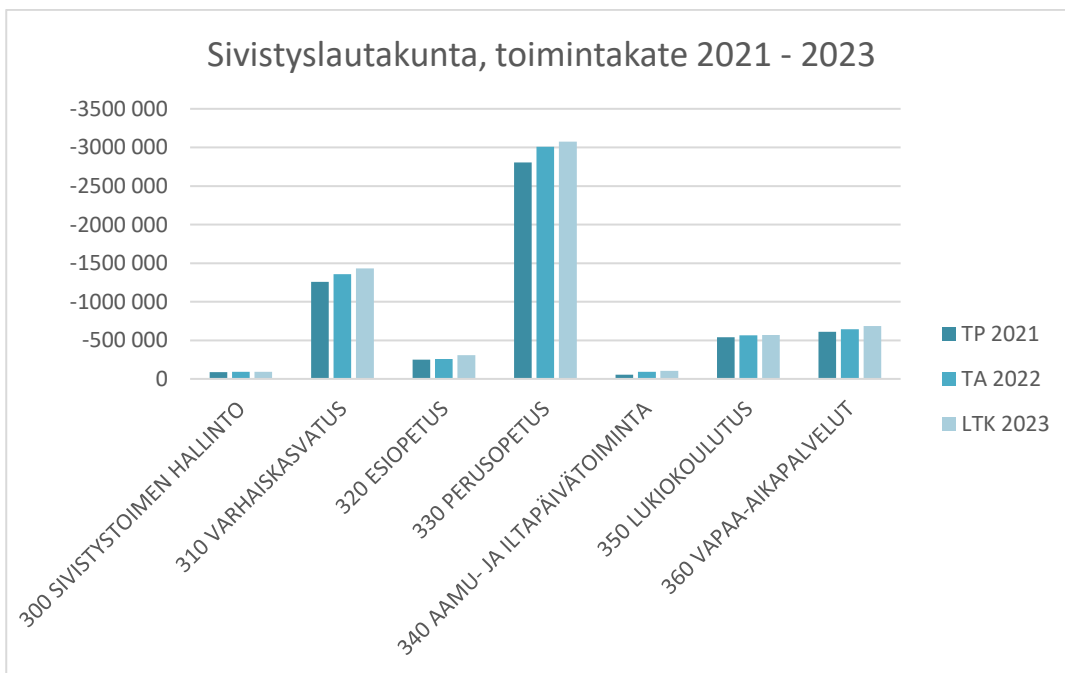
Toimielin: Sivistyslautakunta

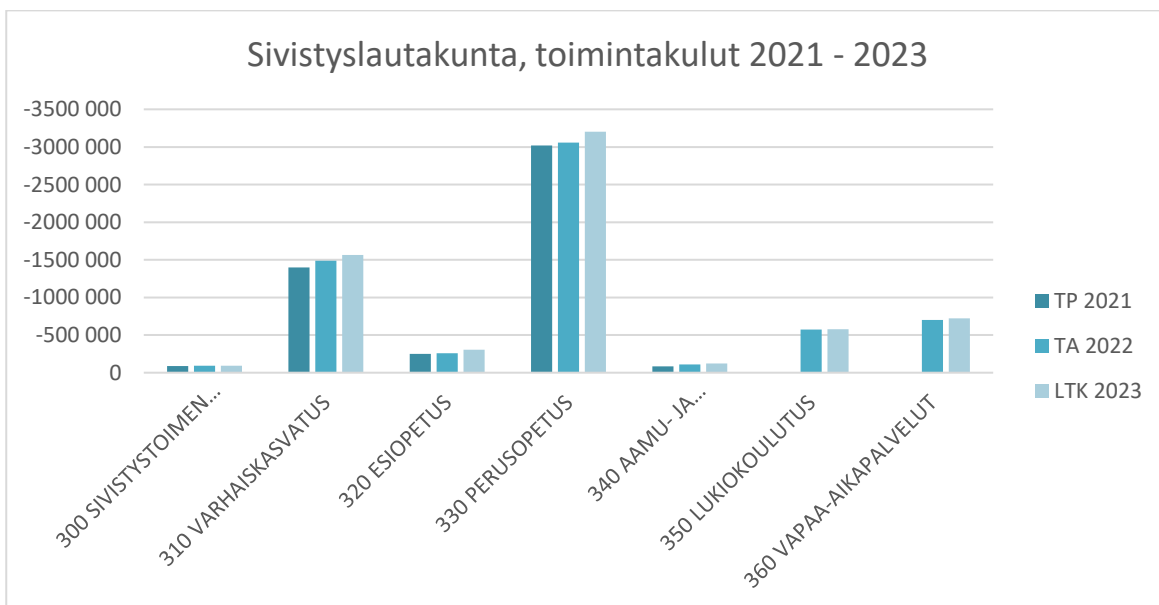
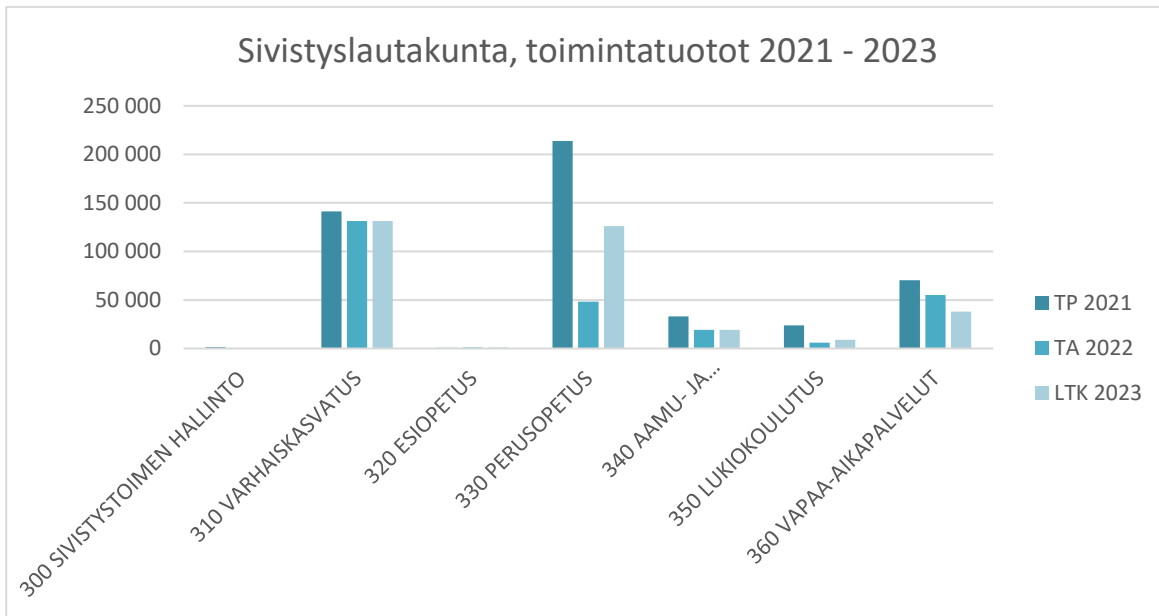
Tulosalue:

Tilivelvollinen: Sivistysjohtaja

Tilitunnus: 30

30 SIVISTYSLAUTAKUNTA	TP 2021	TA 2022	LTK 2023	TS 2024	TS 2025
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	484 451	261 544	325 244	325 244	325 244
Toimintamenot	-6 087 132	-6 277 544	-6 587 244	-6 722 354	-6 811 765
Toimintakate (Netto)	-5 602 681	-6 016 000	-6 262 000	-6 397 110	-6 486 521
Sisäiset tulot	2 363	8 500	500	500	500
Sisäiset menot	-1 955 000	-1 990 468	-2 087 990	-2 087 990	-2 087 990
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-104 047	-78 911	-95 767	-101 992	-98 752
Muut laskennalliset kustannukset	-462 920	-548 029	-561 910	-535 911	-535 911
Laskennalliset tuotot	126 719	102 761	118 123	92 123	92 123
Tehtävän kokonaiskustannukset	-8 482 380	-8 792 191	-9 214 788	-9 356 124	-9 442 295

Toimielin: Sivistyslautakunta
Tulosalue: Sivistystoimen hallinto
Tilivelvollinen: Sivistysjohtaja
Tilitunnus: 300

Palveluajatus/toiminta-ajatus:

Vieremän sivistystoimi järjestää laadukkaan varhaiskasvatuksen, koulujen oppilaille hyvään yleissivistykseen tarvittavat tiedot ja taidot sekä valmiudet jatko-opintoihin ja yhteiskunnassa tapahtuviin muutoksiin tukien kotien kasvatusta, järjestämällä oppilaat yksilöinä huomioivaa sekä omavastuisuutta ja oppilaiden aktiivisuutta korostavaa opetusta. Sivistystoimi hallinnoi kunnan järjestämää monipuolista vapaa-ajan toimintaa ja hyvinvointityön toteutumista kuntastrategian mukaisesti.

Painopisteet ja tavoitteet	Toimenpide	Mittari
Kehittää koko sivistystoimen aluetta	Kehittää osastokokouksia ja yhteistyötä sivistystoimen välillä	Osastokokousten ja yhteisten tapahtumien lukumäärä

Kysyntä- ja laajuustiedot:	TP	TA	Taloussuunnitelma		
	2021	2022	2023	2024	2025
Esiopetuksen, perusopetuksen ja lukio-opetuksen piirissä olevien oppilaiden lukumäärä (20.9.2022)	445,5	415	431	431	431

Tuotannontekijät/suoritteet:	TP	TA	Taloussuunnitelma		
	2021	2022	2023	2024	2025
Henkilöstön lukumäärä:					
Toimistonhoitaja	1	1	1	1	1
Sivistystoimenjohtaja/Kirkonkylänkoulun rehtori	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5

300 SIVISTYSTOIMEN HALLINTO	TP 2021	TA 2022	LTK 2023	TS 2024	TS 2025
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	1 468	450	450	450	450
Toimintamenot	-87 647	-93 545	-91 457	-93 341	-95 418
Toimintakate (Netto)	-86 179	-93 095	-91 007	-92 891	-94 968
Sisäiset menot	-2 504	-666	-666	-666	-666
Laskennalliset kustannukset					
Laskennalliset tuotot	88 683	93 761	92 123	92 123	92 123
Tehtävän kokonaiskustannukset	-1 468	-450	-0	-1 884	-3 961

Toimielin:	Sivistyslautakunta
Tulosalue:	Varhaiskasvatus
Tilivelvollinen:	Sivistysjohtaja
Tilitunnus:	310

Palveluajatus/Toiminta-ajatus:

Vieremän varhaiskasvatussuunnitelman pohjana ovat valtakunnalliset Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022. Varhaiskasvatusta järjestetään alle esikouluikäisille lapsille päiväkotiki Nuppulan kuudessa ryhmässä. Ryhmistä kolme on Härköniemessä, jossa toimii myös vuoroahoito. Kolme päiväkotiryhmää toimii ns. satelliittiryhminä: päiväkotiryhmä Y-talon Viskarit Huoltotiellä Y-talolla ja päiväkotiryhmä Muksula Yrjöläntiellä kirkonkylällä sekä päiväkotiryhmä Vekkula Salahmilla samassa kiinteistössä Pohjoisen maaseutukoulun kanssa.

Vuoroahoito on varhaiskasvatuspalvelua, joka sijoittuu normaalien aukioloaikojen (ma-pe klo 7–17) ulkopuolelle. Oikeus vuoroahoitoon on lapsen molempien huoltajien samanaikaisen (tai yksinhuoltajan) päätoimisen työssäkäynnin ajaksi etukäteen varattujen hoitoaikojen perusteella. Kunnan järjestämän varhaiskasvatuspalvelun vaihtoehtona voi perhe, jossa on alle 3-vuotias lapsi, valita lasten kotihoidon tuen. Marraskuusta 2019 alkaen varhaiskasvatus on tarjonnut alle kouluikäisten lasten perheille avoimen kohtaamispaikan, perhekerho Vipeltäjät perjantaisin klo 9–12 kunnan nuorisotilassa.

Toimintaympäristön muutos:

Varhaiskasvatusympäristöjen kehittäminen: 5-vuotinen leikkiympäristöjen kehittämissuunnitelma. Päiväkotiryhmä Vekkulan tilojen järjestely toimivammiksi sekä piha-alueen uudistaminen. Päiväkotiki Nuppulan eteis- ja vessatilojen uudistaminen sekä ilmastoinnin riittävyuden tarkistaminen.

Painopisteet ja tavoitteet

1. Perheiden tukeminen heidän kasvatustehtävässään sekä lasten ja huoltajien osallisuuden vahvistaminen.
2. Pedagogiikan vahvistaminen varhaiskasvatuksessa ja henkilöstön täydennyskoulutus.
3. Varhaiskasvatuksen oppimis- ja leikkiympäristöjen kehittäminen (kehittävä, oppimista edistävä, terveellinen ja turvallinen).

Kysyntä- ja laajuustiedot:	TP	TA	Taloussuunnitelma		
	2021	2022	2023	2024	2025
Varhaiskasvatusta tarvitsevien lasten lukumäärä	105	110	105	100	100
Esioppilaiden lukumäärä	0	0	0	0	0
Kotihoidontuen piirissä olevien lasten lukumäärä	47	50	45	40	40

Tuotannontekijät/suoritteet:	TP	TA	Taloussuunnitelma		
	2021	2022	2023	2024	2025
Luvut sisältävät ulkoiset menot ja tulot.					
Varhaiskasvatus: euroa/vuosi/kokopäiväpaikka	9 628	8 500	9 500	10 000	10 000
Lasten kotihoidontuki: euroa/vuosi/kotona	2 540	2 500	2 500	2 000	2 000
Henkilöstön määrä	20	28	27	26	26

310 VARHAISKASVATUS	TP 2021	TA 2022	LTK 2023	TS 2024	TS 2025
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	141 192	131 400	131 400	131 400	131 400
Toimintamenot	-1 398 470	-1 489 233	-1 562 977	-1 595 026	-1 618 692
Toimintakate (Netto)	-1 257 279	-1 357 833	-1 431 577	-1 463 626	-1 487 292
Sisäiset tulot	1 870	0	0	0	0
Sisäiset menot	-226 937	-247 691	-254 514	-254 514	-254 514
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-9 338	-7 529	-5 050	-5 378	-5 222
Muut laskennalliset kustannukset	-94 006	-111 442	-133 280	-107 280	-107 280
Laskennalliset tuotot	11 703	9 000	26 000	0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset	-1 717 048	-1 846 895	-1 929 821	-1 962 198	-1 985 708

Toimielin: Sivistyslautakunta
Vastuualue: Esiopetus
Tilivelvollinen: Sivistysjohtaja
Tilitunnus: 320

Palveluajatus/toiminta-ajatus:

Vieremän esiopetussuunnitelman pohjana ovat valtakunnalliset esiopetussuunnitelman perusteet. Esiopetusta annetaan 700 tuntia vuodessa ja esioppilaan työpäivä on enintään viisituntinen. Esiopetus järjestetään koulujen yhteydessä, maaseutukouluilla ryhmä voi olla yhdysluokkana.

Esiopetuksen tehtävänä on edistää lapsen kasvua ihmisyyteen ja eettisesti vastuukykyiseen yhteiskunnan jäsenyyteen. Esiopetus luo perustaa elinikäiselle oppimiselle, mutta siinä ei vielä lapselle aseteta erillisiä tiedollisia tavoitteita.

Tavoitteet:

Tavoitteen kohde	Mittari	TP 2021	TA 2022	Taloussuunnitelma		
				2023	2024	2025
Laadukas opetus Henkilöstön ammattitaito	Pätevien opettajien tuntien osuus kokonaistuntimäärästä, %	100	100	100	100	100
Opetus järjestetään taloudellisesti	Esikoulun kustannukset toimintakate euroa/oppilas	10 890	9 133	7 846	7 846	7 846

Kysyntä- ja laajuustiedot:	TP 2020	TA 2022	Taloussuunnitelma		
			2023	2024	2025
Oppilasmäärä 20.9.2022 (koulujen esioppilaat)	30	28	39	39	39

Tuotannon tekijät/suoritteet:	TP	TA	Taloussuunnitelma		
	2021	2022	2023	2024	2025
Opettajien lukumäärä 31.12.2022	2,38	2,38	2,63	2,63	2,63
Koulunkäynnin ohjaajien lukumäärä 31.12.2022	1,50	1,50	1,29	1,29	1,29

320 ESIOPETUS	TP 2021	TA 2022	LTK 2023	TS 2024	TS 2025
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	896	1 074	1 074	1 074	1 074
Toimintamenot	-249 270	-256 803	-307 080	-313 385	-316 798
Toimintakate (Netto)	-248 375	-255 729	-306 006	-312 311	-315 724
Sisäiset menot	-78 333	-76 012	-83 951	-83 951	-83 951
Laskennalliset kustannukset					
Muut laskennalliset kustannukset	-19 867	-22 385	-24 211	-24 211	-24 211
Laskennalliset tuotot	2 116	0	0	0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset	-345 355	-355 200	-415 243	-421 547	-424 960

Toimielin: Sivistyslautakunta
Vastuualue: Perusopetus
Tilivelvollinen: Sivistysjohtaja
Tilitunnus: 330

Palveluajatus/toiminta-ajatus:

Vieremän kunnassa perusopetusta annetaan maaseutukouluilla ja koulukeskuksessa, jossa on luokat 1–9. Esiopetusta annetaan Kirkonkylän koululla sekä maaseutukoulujen yhdysluokissa kaikilla kyläkouluilla.

Painopisteet ja tavoitteet:	Toimenpide	Mittari
Lukemisen vahvistaminen ja vakiinnuttaminen jokaisen oppilaan arkeen	Lukeva koulu- työryhmä organisoii toimintaa. Yhteistyö kirjaston kanssa, mm. kirjavinkkaukset, kirjastokäynnit, kirjailijavierailut.	
Tunne- ja vuorovaikutustaidot, terveelliset elintavat ja hyvät käytöstavat	Oppilaita kannustetaan terveellisiin elintapoihin, heitä kannustetaan hyvään käytökseen ja opetetaan vuorovaikutustaitoja. Huomaa Hyvä-oppitunti joka kuukausi.	

	Mittari	TP 2021	TA 2022	Taloussuunnitelma		
				2023	2024	2025
Laadukas opetus	Valtakunnallisissa kokeissa arvosanojen keskiarvo - 6. luokan englanti - 9. luokan äidinkieli - 9. luokan fysiikka - 9. luokan matematiikka	Vähintään keskitasoa	Vähintään keskitasoa	Vähintään keskitasoa	Vähintään keskitasoa	Vähintään keskitasoa
Henkilöstön ammattitaito	Pätevien opettajien tuntien osuus kokonaistuntimäärästä %	> 90	> 90	> 90	> 90	> 90
Opetus järjestetään taloudellisesti	Peruskoulun kustannukset toimintakate euroa/oppilas Keskim. ryhmäkoko oppilasmäärä/opettaja	11 014 12,9	8 265 n 17	8 811 n 17	8 811 n 17	8 811 n 17

Kysyntä- ja laajuustiedot:	TP	TA	Taloussuunnitelma		
	2021	2022	2023	2024	2025
Peruskoulujen oppilasmäärä 20.9.2022 Laskeva oppilasmäärä voi vaikuttaa tuotannontekijöiden määriin	362	364	349	349	349

Tuotannontekijät/suoritteet:	TP	TA	Taloussuunnitelma		
	2021	2022	2023	2024	2025
Peruskoulujen opettajien lkm. 31.12.2022/1.8.2023	28,03	29,03/28,03	28,01/27,6	27,6	27,6
Koulut; lukumäärä 31.12.2022	4	4	4	4	4
Opetustunnit, laskennallinen tuntikehys	826 / 812	826/812	812 / 754	754	754
Koulusihteeri	1	1	1	1	1
Koulunkäynnin ohjaajien lkm. 31.12.2022/1.8.2023	11,41	12,76/11,41	10,41	10,41	10,41

330 PERUSOPETUS	TP 2021	TA 2022	LTK 2023	TS 2024	TS 2025
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	213 722	48 120	126 120	126 120	126 120
Toimintamenot	-3 020 692	-3 056 715	-3 201 223	-3 266 886	-3 304 817
Toimintakate (Netto)	-2 806 970	-3 008 595	-3 075 103	-3 140 766	-3 178 697
Sisäiset menot	-1 105 966	-1 105 455	-1 151 369	-1 151 369	-1 151 369
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-70 274	-48 000	-51 383	-54 723	-52 854
Muut laskennalliset kustannukset	-243 895	-283 679	-275 827	-275 827	-275 827
Laskennalliset tuotot	20 298	0	0	0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset	-4 420 529	-4 493 849	-4 679 802	-4 748 805	-4 784 867

Toimielin:	Sivistyslautakunta
Tulosalue:	Aamu- ja iltapäivätoiminta
Tilivelvollinen:	Sivistysjohtaja
Tilitunnus:	340

Palveluajatus/Toiminta-ajatus:

Sivistyslautakunta järjestää aamu- ja iltapäivätoimintaa 1–2 luokan oppilaille ja esikoululaisille kaikkien alakoulujen yhteydessä koulupäivinä, lukuun ottamatta lauantaikoulupäiviä. Erityisen tuen päätöksen saaneilla oppilaille on mahdollisuus osallistua toimintaan koko peruskoulun ajan. Toiminta toteutetaan kunnan omana työnä ja ohjaajina toimivat koulunkäynnin ohjaajat. Lomakerho järjestetään yhteistyössä 4H:n kanssa, mikäli osallistujia ilmoittautuu riittävästi. Tarvittaessa lomakerho järjestetään Kirkonkylän koululla. Sivistyslautakunta hyväksyy toimintasuunnitelman toimintakausittain.

Toiminnan painopisteet ja tavoitteet:

1. Järjestetään laadukasta aamu- ja iltapäivätoimintaa kaikkien koulujen yhteydessä.
2. Pyritään aktivoimaan mahdollisimman monet vanhemmat ja lapset osallistumaan opetushallituksen toimeenpanemaan seurantaan internetissä. Osallistutaan valtakunnallisiin kehittämiskampanjoihin.
3. Pyritään saamaan ohjaajat alueellisiin koulutuksiin tai muihin sopiviin koulutuksiin.
4. Laadukkaan aamu- ja iltapäivätoiminnan takaamiseksi ohjaajien kuormitusta pyritään vähentämään loma-aikoina tekemällä yhteistyötä kunnan muiden toimijoiden kanssa.

Kysyntä- ja laajuustiedot:	TP	TA	Taloussuunnitelma		
	2021	2022	2023	2024	2025
Oppilaat aamu- ja iltapäivätoiminnassa	61/59	61/55	56/58	50/51	48/49

340 AAMU- JA ILTAPÄIVÄTOIMINTA	TP 2021	TA 2022	LTK 2023	TS 2024	TS 2025
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	33 060	19 200	19 200	19 200	19 200
Toimintamenot	-85 859	-110 520	-123 030	-125 577	-126 901
Toimintakate (Netto)	-52 799	-91 320	-103 830	-106 377	-107 701
Sisäiset tulot	494	0	0	0	0
Sisäiset menot	-103 079	-96 530	-105 301	-105 301	-105 301
Laskennalliset kustannukset					
Muut laskennalliset kustannukset	-11 617	-13 833	-14 304	-14 304	-14 304
Laskennalliset tuotot	1 380	0	0	0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset	-199 175	-220 883	-242 634	-245 182	-246 506

Toimielin:	Sivistyslautakunta
Tulosalue:	Lukiokoulutus
Tilivelvollinen:	Sivistysjohtaja
Tilitunnus:	350

Palveluajatus/toiminta-ajatus:

Vieremän lukio toimii lähilukiona oman kunnan ja lähialueiden oppilaiden jatkokoulutuskelpoisuuden takaavana yleislukiona, joka siirtyy kokonaan uuteen opetussuunnitelmaan kaikilla vuositasoilla lukuvuonna 2023-2024. Lukion toiminnassa painotetaan monipuolisia opetusmenetelmiä ja arviointia. Näiden lisäksi lukion toimintakulttuuri perustuu luomaan opiskelijoille yksilöllisen opintopolun, joka ohjaa heitä jatko-opintoihin ylemmälle asteelle. Vieremän lukio toimii läheisessä yhteistyössä sekä oman maakunnan lähilukioiden, että paikallisten yritysten kanssa (Ponsse Oyj ja kumppanuusyrityskylä). Lukiossa voi suorittaa myös yrittäjyys- ja teknologiaopintokokonaisuuksia.

Lukio painottaa (koronapandemiatauon jälkeen) vahvasti kansainvälisyysopintoja. Lukio toteuttaa vuosittain vähintään yhden monialaisen kansainvälisyysprojektin. Tämä näkyy myös lukion laajana kielivalikoimana (valittavana mm. saksa, espanja, venäjä ja japani)

Lukio-opintojen perusta on tehtyjen lukiouudistusten mukaisesti digitaalinen. Opiskelijat perehtyvätkin sähköiseen pedagogiikkaan laajasti koko lukio-opintojen keston ajan (sähköiset oppimateriaalit ja kokeet). Ylioppilastutkinto suoritetaan vähintään viidessä aineessa tietokoneiden avulla. Vieremän lukiossa opiskelijat saavat hyvät edellytykset ko. opetukseen ja kokeiden suorittamiseen lukion uuden paikallisen opetussuunnitelman mukaisesti (painotus oppiaineissa, tietotekniset opintojaksot)

Painopisteet ja tavoitteet:

1. Laadukas ja opiskelijakeskeinen pedagogiikka
2. Uuden opetussuunnitelmatyön käyttöönotto
3. Yhteistyö lähilukioiden ja yritystoiminnan kanssa
4. Laaja kansainvälisyystyö (kielivalinnat, omat kansainvälisyyskurssit)

Toimenpiteet	Mittarit	2023
Yrittäjyys- ja teknologiapainotteiset kurssit	Opiskelijoiden määrä	10
Toisen vieraan kielen uudet opetusratkaisut	Opiskelijoiden määrä	18

Tavoitteen kohde	Mittari	TP	TA	Taloussuunnitelma		
		2021	2022	2023	2024	2025
Opetus toteutuu laadullisesti ja määrällisesti hyvän tasoisena	Keskeyttäneiden osuus, %	8,3	< 5	< 5	< 5	< 5
	Tutkinnot suoritetaan tavoiteajassa, suoritaneiden osuus, %	100,0	90,0	90,0	90,0	90,0
Opetus järjestetään taloudellisesti ja toimivasti	Lukion oppilaiden kustannukset toimintakate euroa/oppilas	14 227	11 087	13 227	13 227	13 227
	Keskimääräinen ryhmäkoko - oppilasmäärä/opettaja	n. 10	n. 15	n. 15	n. 14	n. 14
Henkilöstön ammattitaito	Pätevien opettajien tuntien osuus kokonaistuntimäärästä, %	>90	> 90	> 90	> 90	> 90

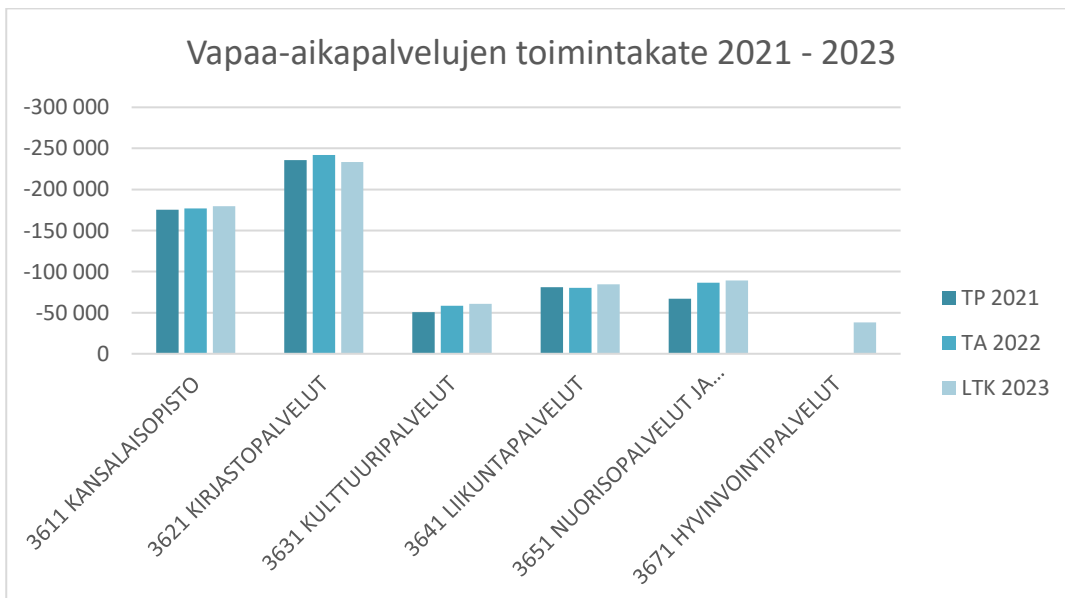
Kysyntä- ja laajuustiedot:	TP	TA	Taloussuunnitelma		
	2021	2022	2023	2024	2025
Oppilaiden lukumäärä 20.9.2022	48,5	51	43	43	43

Tuotannon tekijät/suoritteet:	TP	TA	Taloussuunnitelma		
	2021	2022	2023	2024	2025
Opettajien määrä 31.12.2022	6,88	6,68	6,36	6,36	6,36
Opetustunnit, laskennallinen tuntikehys	154	154	154	154	154

350 LUKIOKOULUTUS	TP 2021	TA 2022	LTK 2023	TS 2024	TS 2025
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	23 849	6 000	9 000	9 000	9 000
Toimintamenot	-565 394	-571 446	-577 788	-589 622	-598 037
Toimintakate (Netto)	-541 545	-565 446	-568 788	-580 622	-589 037
Sisäiset menot	-135 410	-134 400	-133 133	-133 133	-133 133
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-13 081	-12 000	-12 400	-13 206	-12 823
Muut laskennalliset kustannukset	-40 511	-47 905	-45 299	-45 299	-45 299
Laskennalliset tuotot	2 539	0	0	0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset	-751 857	-765 751	-768 620	-781 260	-789 292

Toimielin: Sivistyslautakunta
Tulosalue: Vapaa-aikapalvelut
Tilivelvollinen: Sivistysjohtaja
Tilitunnus: 360

360 VAPAA-AIKAPALVELUT	TP 2021	TA 2022	LTK 2023	TS 2024	TS 2025
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	70 265	55 300	38 000	38 000	38 000
Toimintamenot	-679 800	-699 282	-723 689	-738 517	-751 102
Toimintakate (Netto)	-609 535	-643 982	-685 689	-700 517	-713 102
Sisäiset tulot					
Sisäiset tulot	0	8 500	500	500	500
Sisäiset menot					
Sisäiset menot	-302 770	-329 714	-359 056	-359 056	-359 056
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-11 355	-11 382	-26 934	-28 685	-27 853
Muut laskennalliset kustannukset	-53 024	-68 785	-68 989	-68 990	-68 990
Tehtävän kokonaiskustannukset	-1 046 949	-1 109 163	-1 178 668	-1 195 248	-1 207 001

Toimielin:	Sivistyslautakunta
Tulosalue:	Kansalaisopisto
Tilivelvollinen:	Sivistysjohtaja
Tilitunnus:	3610

Palveluajatus/Toiminta-ajatus:

Kansalaisopiston tehtävänä on elinikäisen oppimisen periaatteen mukaisesti tukea yksilöiden persoonallisuuden ja kansalaisvalmiuksien monipuolista kehittymistä. Tehtävänä on myös antaa valmiuksia toimia yhteisöissä ja edistää tasa-arvon sekä moniarvoisuuden toteutumista yhteiskunnassa.

Kansalaisopisto antaa taiteen perusopetusta ja opetusta taide-, taito- ja tietoaineissa. Opetustarjonta tukee työelämän tarpeita ja harrastustoimintaa sekä täydentää pohjakoulutusta, valmentaa jatko-opintoihin, edistää yksilön psyykkisen, fyysisen sekä sosiaalisen aktiivisuuden ylläpitämistä.

Toiminnan painopisteet ja tavoitteet:

Kansalaisopisto tarjoaa mahdollisuuden eri-ikäisille kuntalaisille opiskeluun ja itsensä kehittämiseen. Opetusta annetaan kunnan keskustassa ja kylillä kuntalaisten esittämien tarpeiden pohjalta. Opiston monipuolinen toiminta on tärkeää kuntalaisten aktivoimisessa elämän eri alueilla.

1. Kansalaisopiston koulutustarjonta toteutetaan pääasiassa lähipalveluna. Kansalaisopiston toiminta on osa kylien elinvoimaisuuden säilyttämistä.
2. Kansalaisopistossa kehitetään etä- ja hybridiopetusta ja niiden välittämistä opiskelijoille.
3. Opetusta tarjotaan yhteistyössä Jyväskylän kesäyliopiston ja Kuopion kansalaisopiston kanssa.
4. Kansalaisopisto on aktiivisesti mukana Pohjois-Savon ja Sisä-Savon kansalaisopistojen isossa yhteisessä Erasmus+ akkreditoinnissa sekä Kiuruveden, Sonkajärven, Viitaseudun opiston ja Pielavesi-Keiteleen kansalaisopistojen MOTTI – monipuolisia taitoja tietotekniikkaan -hankkeessa.

Tavoitteen kohde	Mittari	TP	TA	Taloussuunnitelma		
		2021	2022	2023	2024	2025
Kansalaisopiston hallinto: * tehokas ja taloudellinen hallinto	euroa / opetustunti	33,42	33,12	35,52	36,34	37,19
	euroa / toimihenkilö	80 192	86 109	92 360	94 494	96 697
Kansalaisopiston opetus: * kuntalaisille korkeatasoista opetusta itsensä kehittämiseen	euroa / opetustunti	39,44	57,80	42,94	43,93	44,95
	euroa / opettaja	2 660	3 339	2 791	2 856	2 922

Kysyntä- ja laajuustiedot:	TP	TA	Taloussuunnitelma		
	2021	2022	2023	2024	2025
Opetustunnit, valtionosuuteen oikeuttavat	2 377	2 600	2 600	2 600	2 600
Opetustunnit, liiketoiminta					
Opiskelijamäärä	488	550	550	550	550

Tuotannontekijät/suoritteet:	TP	TA	Taloussuunnitelma		
	2021	2022	2023	2024	2025
Opettajien lukumäärä	37	45	40	40	40
Muu henkilöstö	1,04	0,75	0,75	0,75	0,75
Opetustunti euroa / opettaja	2 660	3 339	2 791	2 856	2 922
Opetustunti euroa / opiskelija	236	273	203	208	213

3611 KANSALAIPOISTO	TP 2021	TA 2022	LTK 2023	TS 2024	TS 2025
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	37 903	24 000	17 000	17 000	17 000
Toimintamenot	-213 086	-200 941	-196 676	-200 690	-203 167
Toimintakate (Netto)	-175 183	-176 941	-179 676	-183 690	-186 167
Sisäiset menot	-24 449	-24 478	-18 367	-18 367	-18 367
Laskennalliset kustannukset					
Muut laskennalliset kustannukset	-12 871	-16 182	-13 471	-13 471	-13 471
Tehtävän kokonaiskustannukset	-250 405	-241 601	-228 515	-232 528	-235 005

Toimielin: Sivistyslautakunta
Tulosalue: Kirjasto
Tilivelvollinen: Sivistysjohtaja
Tilitunnus: 3620

Palveluajatus/Toiminta-ajatus:

Kirjasto palvelee kuntalaisia heidän tiedontarpeissaan, edistää lukemista ja monilukutaitoa sekä luo edellytyksiä lukemiseen ja harrastamiseen tarjoamalla käyttöön monipuolisen kokoelman, tilat, ajanmukaiset tiedonhakumenetelmät ja -välineet sekä henkilökunnan asiantuntemuksen ja osaamisen.

Painopisteet ja tavoitteet	Toimenpide	Mittari
Kirjastopalveluiden tarjoaminen ja monipuolisen lukutaidon edistäminen kaikille kuntalaisille	Monipuolisen ja uudistuvan kokoelman ylläpitäminen, tietopalvelu, lukemisen edistäminen sekä moninaisen kulttuurin mahdollistaminen tapahtumien ja yhteistyön muodossa.	Kirjastopalvelujen käyttö-, lainaus- ja kävijämäärät, Ryhmien & tapahtumien kävijämäärät

Tavoitteen kohde	Mittari	TP	TA	Taloussuunnitelma		
		2021	2022	2023	2024	2025
Monipuolisen kirjastoaineiston hankinta	* kirjat kpl / 1000 as.	524	560	560	560	560
	* muu aineisto kpl/1000 as.	97	85	85	85	85
	* sanoma- ja aikakauslehdet					
	vsk / 1000 as.	23	23	23	23	23

Kysyntä- ja laajuustiedot	TP	TA	Taloussuunnitelma		
	2021	2022	2023	2024	2025
Lainajien lukumäärä	975	1250	1250	1250	1250
Lainat / vuosi	42 983	52 000	52 000	52 000	52 000
euroa / laina	5,63	4,66	4,66	4,66	5,66
euroa / asukas (3579 as.)	68,67	67,65	67,65	67,65	67,65

Tuotannon tekijät/suoritteet:	TP	TA	Taloussuunnitelma		
	2021	2022	2023	2024	2025
Henkilöstön lukumäärä	3,87	3,7	3,5	3,5	3,5
Aukiolotunnit	2836	5400	5400	5400	5400
Aineisto, kpl	56 732	54 000	54 000	54 000	54 000
Lainaukset / asukas	12,2	14	14,0	14,0	14
Kirjastokäynnit / asukas	5,9	10	10	10	10

3621 KIRJASTOPALVELUT	TP 2021	TA 2022	LTK 2023	TS 2024	TS 2025
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	3 284	3 900	3 900	3 900	3 900
Toimintamenot	-238 925	-246 022	-237 373	-242 244	-249 014
Toimintakate (Netto)	-235 641	-242 122	-233 473	-238 344	-245 114
Sisäiset tulot	0	8 000	0	0	0
Sisäiset menot	-75 336	-72 316	-71 050	-71 050	-71 050
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-5 520	-5 520	-11 520	-12 269	-11 913
Muut laskennalliset kustannukset	-17 028	-22 245	-20 042	-20 042	-20 042
Tehtävän kokonaiskustannukset	-336 809	-346 103	-339 985	-345 605	-352 019

Toimielin: Sivistyslautakunta
Tulosalue: Kulttuuri
Tilivelvollinen: Sivistysjohtaja
Tilitunnus: 3630

Palveluajatus/Toiminta-ajatus:

Kulttuuritoimi järjestää eri-ikäisille kuntalaisille mahdollisuuksia tutustua monipuolisesti kulttuurin eri alueisiin ja kokea elämyksiä. Kulttuuritoiminnalla rakennetaan myönteistä kunnan imagoa myös kuntaan muuttaville uusille asukkaille.

Toiminnan painopisteet ja tavoitteet:

1. Kulttuuritoimi järjestää yksin ja/tai yhdessä eri järjestöjen, yhteisöjen ja yritysten kanssa kulttuuritapahtumia ja retkiä.
2. Museotoimintaa kehitetään ja elävöitetään järjestämällä kesäaikaan tapahtumia museoalueella ja avaamalla museon ovet myös muina aikoina esimerkiksi oppilasryhmille.
3. Kulttuuritoimi on aktiivisesti mukana Ylä-Savon kulttuuritoimien verkostossa, Kulttuuri Kuulolla Pohjois-Savon alueellisessa kehittämistehtävässä ja muissa yhteisissä hankkeissa.

Tavoitteen kohde	Mittari	TP	TA	Taloussuunnitelma		
		2021	2022	2023	2024	2025
Laadukas kulttuuripalvelu	euroa / asukasmäärä (as. 3458)	16,47	23,78	17,26	17,67	18,07

Kysyntä- ja laajuustiedot:	TP	TA	Taloussuunnitelma		
	2021	2022	2023	2024	2025
Kulttuuripalvelujen käyttäjien lukumäärä (livenä ja verkossa)	5 550	1000	1000	1000	1000

Tuotannon tekijät/suoritteet	TP	TA	Taloussuunnitelma		
	2021	2022	2023	2024	2025
Kulttuuritapahtumien lukumäärä	22	10	8	8	8
Henkilöstö	0,32	0,2	0,2	0,2	0,2

3631 KULTTUURIPALVELUT	TP 2021	TA 2022	LTk 2023	TS 2024	TS 2025
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	7 864	10 300	0	0	0
Toimintamenot	-58 553	-68 624	-60 856	-62 091	-62 752
Toimintakate (Netto)	-50 689	-58 324	-60 856	-62 091	-62 752
Sisäiset menot	-6 800	-6 506	-2 350	-2 350	-2 350
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-2 923	-2 950	-2 923	-3 113	-3 023
Muut laskennalliset kustannukset	-3 541	-4 298	-4 143	-4 143	-4 143
Tehtävän kokonaiskustannukset	-71 817	-82 378	-70 271	-71 697	-72 268

Sitova perustelu:

Yleinen kulttuuritoimi: Avustukset yhteisöille 900 euroa, stipendit peruskoulun ja lukion päättävillä oppilaille 100 euroa.

Toimielin:	Sivistyslautakunta
Vastuualue:	Liikuntapalvelut
Tilivelvollinen:	Sivistysjohtaja
Tilitunnus:	3640

Palveluajatus/Toiminta-ajatus:

Liikuntatoimen palveluilla tuetaan ennaltaehkäisevää terveydenhoitoa aktivoimalla kuntalaisia liikkumaan monipuolisesti. Liikuntatoimi luo edellytyksiä liikkumiseen tarjoamalla erilaisia liikuntapalveluja sekä tukemalla urheiluseuroja, eri järjestöjä ja liikuntatoimintaan suuntautunutta kansalaistoimintaa. Alle 18-vuotiaille vieremäläisille kaikkien liikuntapaikkojen käyttö on maksutonta. Vieremäläisille eläkeläisille, työttömille ja opiskelijoille kuntosalin käyttö on ollut maksutonta alkaen 1.9.2021.

Toiminnan painopisteet ja tavoitteet:

Tavoitteena on luoda sellaiset edellytykset, että kuntalaisilla on mahdollisuus liikunnan harrastamiseen omien tavoitteidensa ja tarpeittensa mukaisesti. Tarjoamalla monipuolisia liikuntapalveluja ohjataan koko väestöä liikkumaan aktiivisesti ja kannustetaan terveellisiin elämäntapoihin.

1. Järjestetään erilaisia liikuntatapahtumia ja ohjattua liikuntatoimintaa eri kohderyhmille, ottaen huomioon erityisesti kohderyhmät, jotka jäävät yleisesti tarjolla olevien liikuntapalveluiden ulkopuolelle.
2. Toimitaan yhteistyössä liikuntaa järjestävien tahojen kanssa ja autetaan liikuntatapahtumien järjestämisessä.
3. Koulujen kanssa yhteistyössä järjestetään koululaisille erilaista liikuntatoimintaa.

Tavoitteen kohde	Mittari	TP	TA	Taloussuunnitelma		
		2021	2022	2023	2024	2025
Laadukkaat ja edulliset liikuntapalvelut	Liikuntatoiminnan euroa/asukas Liikuntapalvelujen euroa/asukas	24,4 74,19	23,26 78,58	24,70 76,18	25,18 76,66	25,42 76,90

Kysyntä- ja laajuustiedot:	TP	TA	Taloussuunnitelma		
	2021	2022	2023	2024	2025
Kilpailutapahtumien lukumäärät	4	10	9	9	9
- osanottajat	450	850	900	900	900
Kuntotapahtumien lukumäärät	4	14	15	15	15
- osanottajat	184	700	750	750	750
Ohjatut liikuntaryhmät	12	12	12	12	12
- kokoontumiskerrat*	252	252	324	324	324
- osanottajat*	1824	1824	2332	2332	2332
Omatoimiset liikunta-aktiviteetit (mm. jumppavideot)	28	-	4	4	4

*12 viikoittaista ryhmää kokoontuu syksyllä 13 ja keväällä 14 kertaa= 324 ohjausryhmää/ vuosi. Keskiarvallisesti ryhmässä on 7,2 henkilöä /osallistumiskerta.

Aiemmin on osallistujat laskettu yksilöityinä, erillisinä henkilöinä. Tilinpäätös 2021 alkaen laskenta osallistumiskertoina/ryhmä/ vuosi.

Tuotannontekijät/suoritteet:	TP	TA	Taloussuunnitelma		
	2021	2022	2023	2024	2025
* henkilöstön lukumäärä	1,18	1	1	1	1
* urheiluseurat, kpl	8	8	8	8	8
* sisäliikuntatilat, kpl	1	1	1	1	1
* ulkokentät, kpl	3	3	3	3	3
* hiihtoladut, km	30	30	30	30	30
* uimapaikat, kpl	4	4	4	4	4
* vaellusreitit, km	50	50	100	100	100

3641 LIIKUNTAPALVELUT	TP 2021	TA 2022	LTK 2023	TS 2024	TS 2025
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	12 150	9 000	9 000	9 000	9 000
Toimintamenot	-93 065	-89 138	-93 388	-95 310	-96 369
Toimintakate (Netto)	-80 915	-80 138	-84 388	-86 310	-87 369
Sisäiset tulot	0	500	500	500	500
Sisäiset menot	-178 005	-213 495	-252 523	-252 523	-252 523
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-2 912	-2 912	-12 491	-13 303	-12 917
Muut laskennalliset kustannukset	-14 688	-19 899	-22 452	-22 452	-22 452
Tehtävän kokonaiskustannukset	-288 669	-325 444	-380 854	-383 588	-384 261

Sitova perustelu:

Avustukset urheiluseuroille 14 200 euroa.

Toimitila-avustus kiinteistölle liikuntaan käytettyjen tuntien perusteella.

Menestyneiden urheilijoiden palkitsemiseen 2 000 euroa.

Stipendit peruskoulun ja lukion päättävillä oppilaille 150 euroa*

*50 € Stipendi ”liikunnallisesta elämäntavasta”.

Toimielin:	Sivistyslautakunta
Vastuualue:	Nuorisopalvelut
Tilivelvollinen:	Sivistysjohtaja
Tilitunnus:	3650

Palveluajatus/Toiminta-ajatus, nuorisotyö ja ehkäisevä päihdetyö

Tarkoituksena on tukea lasten ja nuorten kasvua yhteiskunnan jäseniksi ja korostaa kaikille kuntalaisille terveitä elämäntapoja sekä valistaa eri päihteiden vaaroista. Tätä ajatusta toteutetaan yhteistyössä kunnan eri toimialojen, järjestöjen ja lasten ja nuorten vanhempien kanssa.

Toiminnan painopisteet ja tavoitteet:

1. Nuorisovaltuusto jatkaa toimintaansa, ottaen kantaa ajankohtaisiin kunnallisiin asioihin. Taataan toimintamahdollisuudet nuorisovaltuuston toiminnalle ja vaikuttamismahdollisuuksille. Nuorisovaltuusto tekee yhteistyötä Ylä-Savon muitten nuorisovaltuustojen kanssa.

2. Ylläpidetään nuorisotalon toimintaa yli 13-vuotiaille. Alle 13-vuotiaille nuorisotila on avoinna kaksi kertaa viikossa.

Järjestetään kerho-, retki- ja leiritoimintaa yhteistyössä järjestöjen ja seurakunnan kanssa. Nuorisotoimi koordinoi vapaa-aikatoimen ja järjestöjen AVIn rahoittamaa yhteistä kerhohanketta.

3. Monialainen työryhmä koordinoi etsivää nuorisotyötä ja nuorisotakuun toteutumista Vieremällä. Etsivän nuorisotyön palvelut ostetaan palveluntuottajalta.

4. Ehkäisevässä päihdetyössä tehdään yhteistyötä Ylä-Savon Soten päihde- ja mielenterveystyön kanssa.

Tavoitteen kohde	Mittari	TP	TA	Taloussuunnitelma		
		2021	2022	2023	2024	2025
Laadukkaat ja edulliset nuorisotoiminnan palvelut	euroa/asukas (as. 3579)	26,73	32,52	25,26	25,26	25,26
Alle 29-vuotiaat (1045)	euroa/henkilö	90,04	111,36	93,55	93,55	93,55

Kysyntä- ja laajuustiedot:	TP	TA	Taloussuunnitelma		
	2021	2022	2023	2024	2025
Tapahtumien lukumäärä		300	300	300	300
Osallistujat		6 000	6 000	6 000	6 000
AVI:n tukema koululaisten kerhotoiminta	31	22	22	22	22

Nuorisotilan käyttö 2020–2024	TP	TA	Taloussuunnitelma		
	2021	2022	2023	2024	2025
Nuorten illat käyttökerrat/kävijöitä	173/590	140/3000	140/3000	140/3000	140/3000
Alakoululaisten illat	79/219	60/400	60/400	60/400	60/400
Kerhot/harjoitukset/ kokoukset/leirit		50/500	50/500	50/500	50/500
Järjestöjen päiväkäyttö		15/300	15/300	15/300	15/300
Järjestöjen iltakäyttö		50/400	50/400	50/400	50/400
Kansalaisopisto/Kulttuuritoimi	40/442	24/200	24/200	24/200	24/200
Soten päivä-, kesä- ja viikonloppukäyttö					
Perhekerho	30/353	30/240	39/300	39/300	39/300
Muu tilapäiskäyttö		6/100	6/100	6/100	6/100

3651 NUORISOPALVELUT JA EHK.PÄIHDET	TP 2021	TA 2022	LTK 2023	TS 2024	TS 2025
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	9 065	8 100	8 100	8 100	8 100
Toimintamenot	-76 171	-94 557	-97 214	-99 200	-100 340
Toimintakate (Netto)	-67 107	-86 457	-89 114	-91 100	-92 240
Sisäiset menot	-18 180	-12 919	-14 766	-14 766	-14 766
Laskennalliset kustannukset					
Muut laskennalliset kustannukset	-4 897	-6 161	-6 490	-6 490	-6 490
Tehtävän kokonaiskustannukset	-99 248	-113 637	-118 470	-120 456	-121 596

Toimielin: **Sivistyslautakunta**
Vastuualue: **Hyvinvointipalvelut**
Tilivelvollinen: **Sivistysjohtaja**
Tilitunnus: **3670**

Palveluajatus/Toiminta-ajatus, nuorisotyö ja ehkäisevä päihdetyö

Hyvinvointityön tavoitteena on lisätä kuntalaisten hyvinvointia, terveyttä ja toimintakykyä, ehkäistä sairauksia ja syrjäytymistä ja vahvistaa osallisuutta. Hyvinvointia ja terveyttä edistetään kaikissa kunnan eri toiminnoissa. Hyvinvointityöntekijä aloittaa tehtävässä 1.8.2023

Toiminnan painopisteet ja tavoitteet:

1. Hyvä Hankkeen hyvien käytänteiden vakiinnuttaminen
2. Huolehtia valtuuston ohjaaman hyvinvointityön toteuttamisesta kuntastrategian mukaisesti.
3. Rakentaa hyvinvointipalvelutuotanto kuntalaisten tarpeita vastaavaksi ja seurata eri indikaattoreita
4. Koordinoida konkreettisia toimenpiteitä
5. Yhteistyö erityisasiantuntijoiden kanssa HYTE -työssä
6. Hyvinvointikertomuksen, raporttien ja tilastoiden laadinta
7. Hyvinvointityön viestintä ja markkinointi

Kysyntä- ja laajuustiedot:	TP	TA	Taloussuunnitelma		
	2021	2022	2023	2024	2025
Tapahtumien lukumäärä			10	25	25
Osallistujat			400	1000	1000

3671 HYVINVOINTIPALVELUT	TP 2021	TA 2022	LTK 2023	TS 2024	TS 2025
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintamenot	0	0	-38 181	-38 982	-39 460
Toimintakate (Netto)	0	0	-38 181	-38 982	-39 460
Laskennalliset kustannukset					
Muut laskennalliset kustannukset	0	0	-2 392	-2 392	-2 392
Tehtävän kokonaiskustannukset	0	0	-40 573	-41 374	-41 852

Toimielin: Tekninen lautakunta
Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Palveluajatus/Toiminta-ajatus:

Perustehtävänä on viihtyisän ja turvallisen ympäristön kehittäminen ja ylläpito asumiseen, yrittämiseen ja vapaa-aikaan.

Asemakaava-alueen viher- ja muiden yleisten alueiden ylläpito.

Kiinteistöjen ylläpidon tehtävänä on pitää kunnan omistamat rakennukset käyttötarkoituksen edellyttämässä toimintakunnossa. Riittäväällä kunnossapitotasolla voidaan varmistaa yhteisen omaisuuden säilyminen. Rakennusten huolellinen hoito ja kunnossapito lisäävät rakennuksen käyttöikää ja vähentää ennenaikaista peruskorjaustarvetta. Samalla se parantaa työskentelyolosuhteita.

Tekninen toimi ylläpitää vuokrattavat tilat taloudellisella sekä tarkoituksenmukaisella tavalla.

Kunnan metsätiloja hoidetaan metsätaloussuunnitelman mukaan.

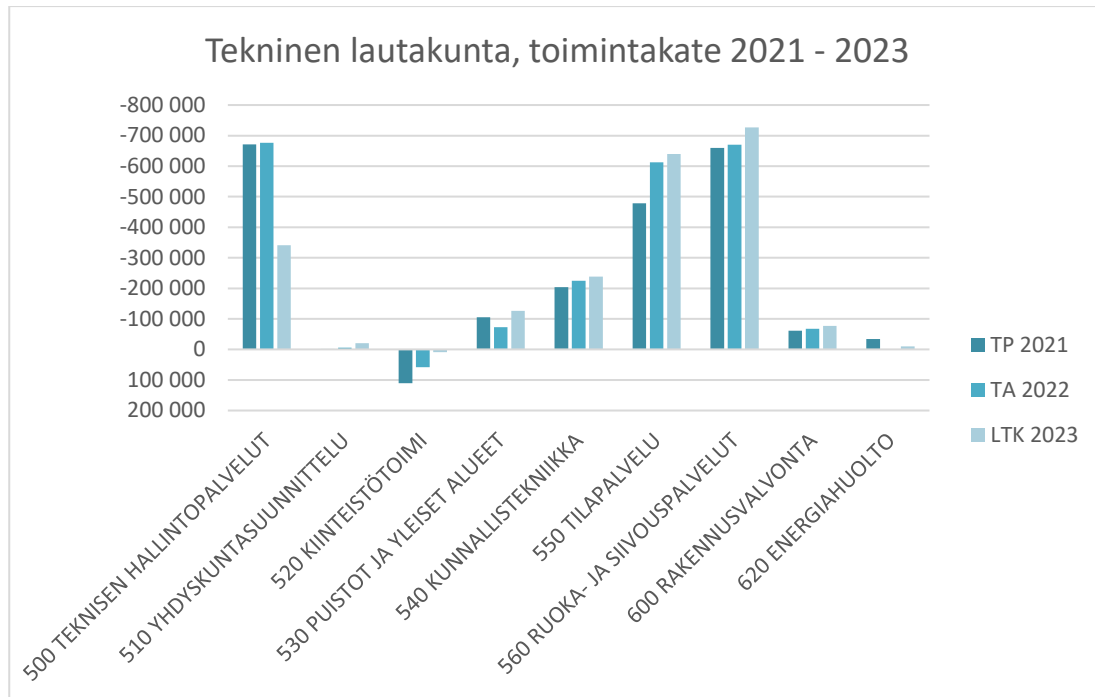
Toiminnan painopistealueet:

Painopistealueena suunnitelmakaudella 2023–2025

Katusaneerausten toteuttaminen

Sotkanhelmen alueen toteuttaminen

Vieremän bioprojekti

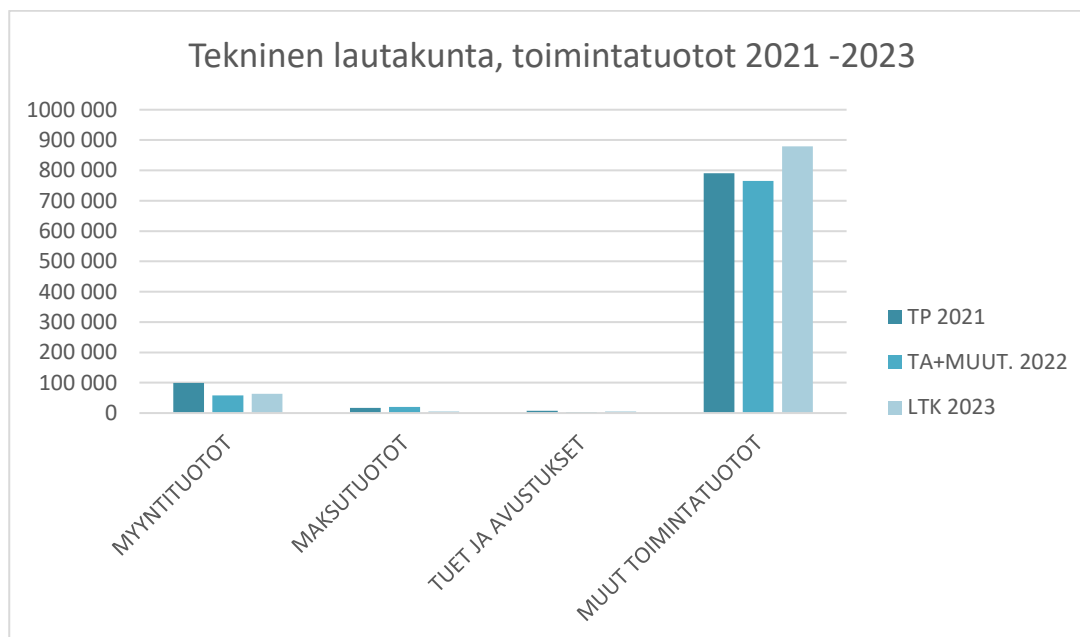
Toimielin: Tekninen lautakunta

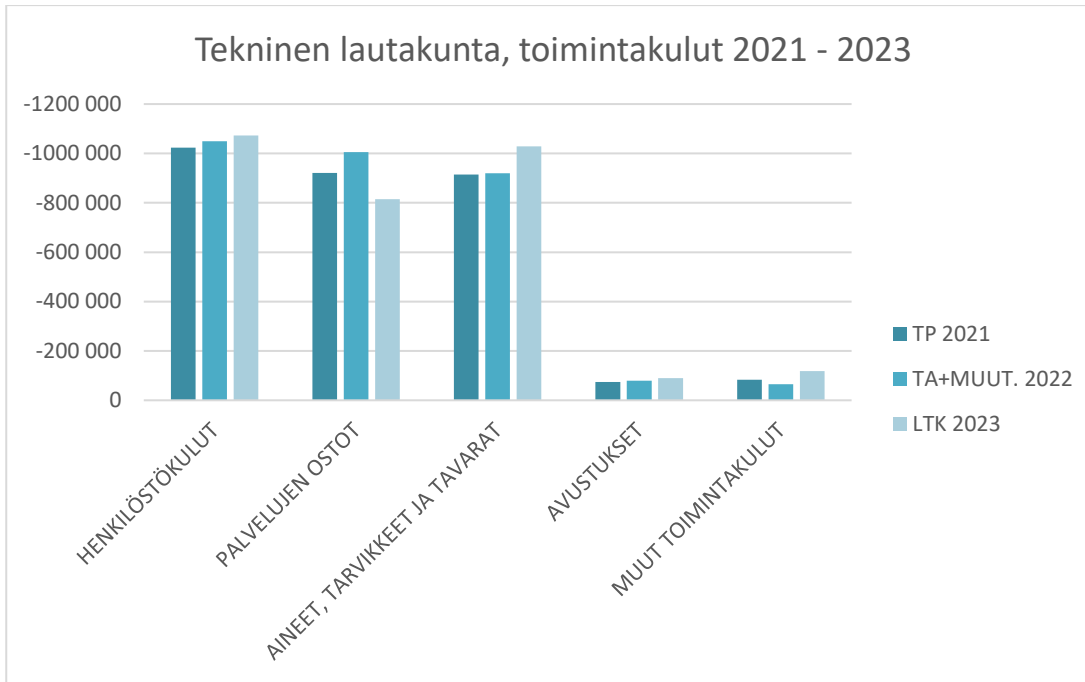
Tulosalue:

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Tilitunnus: 50

50 TEKNINEN LAUTAKUNTA	TP 2021	TA 2022	LTK 2023	TS 2024	TS 2025
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	915 424	847 050	953 100	953 100	953 100
Toimintamenot	-3 017 963	-3 120 050	-3 123 960	-3 188 063	-3 244 494
Toimintakate (Netto)	-2 102 539	-2 273 000	-2 170 860	-2 234 963	-2 291 394
Sisäiset tulot	2 135 570	2 174 920	2 197 904	2 197 904	2 197 904
Sisäiset menot	-139 164	-154 902	-59 076	-59 076	-59 076
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-886 229	-938 682	-1 026 069	-1 092 769	-1 061 079
Muut laskennalliset kustannukset	-448 026	-431 616	-572 729	-572 728	-572 728
Laskennalliset tuotot	329 231	282 475	375 411	375 411	375 411
Tehtävän kokonaiskustannukset	-4 162 151	-4 362 775	-4 406 423	-4 537 225	-4 561 966

Toimielin: Tekninen lautakunta
Tulosalue: Hallintopalvelut
Tilivelvollinen: Tekninen johtaja
Tilitunnus: 500

Palveluajatus/Toiminta-ajatus:

Perustehtävänä on viihtyisän ja turvallisen ympäristön kehittäminen ja ylläpito asumiseen, yrittämiseen ja vapaa-aikaan.

Tekninen toimisto koordinoi suunnittelua. Suunnittelupalvelut ostopalveluna, ei omaa henkilöstöä.

Ylläpidetään toimivaa asiakaspalvelua.

Ylä-Savon Paikkatietojärjestelmän ylläpito sekä kehittäminen.

Tuotetaan isännöintisopimuksen mukaista palvelua Kt Oy Vieremän Hakataloille, tulot 14.000 € sekä Vieremän Toimitilat Oy:lle, tulot 11.000 €.

Pelastustoimi:

Pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyy 1.1.2023 lukien Pohjois-Savon hyvinvointialueelle.

Vuoden 2023 maksuosuus 30.000 €, jolla varaudutaan jälkikäteen laskutettaviin kustannuksiin.

Väestönsuojelu:

Kunnan omaa toimintaa, ei määrärahavarausta.

Muu yhdyskuntasuunnittelu:

Haja-asutusalueen jätevesihuollon suunnitteluavustukset. Ei määrärahavarausta.

Tavoitteen kohde	Mittari
Teknisen hallinnon talousarvion pitävyden seuranta	Talousarviossa pysyminen/talousarvion seuranta 4x vuodessa.
Asemakaava-alueen pohjakartan ajan tasalla pito	Tiedot tarkistetaan kerran vuoteen syksyllä, myönnettyjen rakennuslupien sekä maastotarkastelun perusteella.
Huolehditaan, että kaavoitus käynnistyy	Kama-toimikunta hyväksyy kaavoitettavan alueen ja kaavoitusaikataulun
Tuotetaan isännöintisopimuksen mukaista palvelua	Konserni-iltojen palaute isännöintisopimusten mukaisten palveluiden tuottamistasosta

Kysyntä- ja laajuustiedot:	TP	TA	Taloussuunnitelma		
	2021	2022	2023	2024	2025
Yleiskaava-aluetta, ha	13 615	13 615	13 615	13 615	13 615
Asemakaava-aluetta, ha	n. 300	n. 300	n. 300	n. 300	n. 300
Ranta-asemakaava-aluetta, ha	102	102	102	102	102

Tuotannontekijät/suoritteet:	TP	TA	Taloussuunnitelma		
	2021	2022	2023	2024	2025
Vakanssit	4	4	4	4	4

500 TEKNISEN HALLINTOPALVELUT	TP 2021	TA 2022	LTK 2023	TS 2024	TS 2025
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	39 726	45 000	29 000	29 000	29 000
Toimintamenot	-710 492	-721 710	-369 552	-377 133	-383 804
Toimintakate (Netto)	-670 766	-676 710	-340 552	-348 133	-354 804
Sisäiset menot	-61 341	-65 180	-15 859	-15 859	-15 859
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-11 630	-8 495	-20 000	-21 300	-20 682
Muut laskennalliset kustannukset	-67 076	-71 707	0	0	0
Laskennalliset tuotot	324 253	282 475	375 411	375 411	375 411
Tehtävän kokonaiskustannukset	-526 286	-584 617	-30 000	-38 881	-44 934

Toimielin: Tekninen lautakunta
Tulosalue: Yhdyskuntasuunnittelu
Tilivelvollinen: Tekninen johtaja
Tilitunnus: 510

Palveluajatus/Toiminta-ajatus:

Kaavoitus:

Asemakaavoitus:

Ei vireillä olevia kohteita

Yleiskaavoitus:

Ei vireillä olevia kohteita

Kysyntä- ja laajuustiedot:	TP	TA	Taloussuunnitelma		
	2021	2022	2023	2024	2025
Yleiskaava-aluetta, ha	12 715	12 715	12 715	12 715	12 715
Asemakaava-aluetta, ha	n. 300	n. 300	n. 300	n. 300	n. 300
Ranta-asemakaava-aluetta, ha	102	102	102	102	102

Tuotannon tekijät/suoritteet:	TP	TA	Taloussuunnitelma		
	2021	2022	2023	2024	2025
Vakanssit	4	4	4	4	4

510		TP 2021	TA 2022	LTK 2023	TS 2024	TS 2025
YHDYSKUNTASUUNNITTELU						
Tuloarviot ja määrärahat						
	Toimintamenot	-909	-6 100	-20 400	-20 818	-21 030
	Toimintakate (Netto)	-909	-6 100	-20 400	-20 818	-21 030
Laskennalliset kustannukset						
	Poistot ja arvonalentumiset	-12 417	-5 700	-750	-799	-776
	Muut laskennalliset kustannukset	-145	-167	-3 185	-3 185	-3 185
	Tehtävän kokonaiskustannukset	-13 472	-11 967	-24 335	-24 802	-24 991

Toimielin: Tekninen lautakunta
Tulosalue: Kiinteistötoimi / Maa- ja metsätilat
Tilivelvollinen: Tekninen johtaja
Tilitunnus: 520

Palveluajatus/Toiminta-ajatus:

Maa-omaisuuden myynti ja hoito

Kunnan metsätiloja hoidetaan metsätaloussuunnitelman mukaan.

Metsänmyyntitulot 20.000 euroa

Metsänhoitotyöt yht. 20.000 euroa

Metsän lannoitus 5.000 euroa

Varaudutaan lisäämään hankintaan.

Tonttien vuokraus

Vuokratulot 64.000 euroa

Peltojen vuokraus

Vuokratulot 5.300 euroa

Kysyntä- ja laajuustiedot:	TP	TA	Taloussuunnitelma		
	2021	2022	2023	2024	2025
Kunnan metsätilojen laajuus, ha	597	611	611	611	611

520 KIINTEISTÖTOIMI	TP 2021	TA 2022	LTK 2023	TS 2024	TS 2025
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	132 041	85 000	85 000	85 000	85 000
Toimintamenot	-21 545	-27 300	-76 300	-77 863	-78 657
Toimintakate (Netto)	110 496	57 700	8 700	7 137	6 343
Laskennalliset kustannukset					
Muut laskennalliset kustannukset	-3 445	-2 126	-11 489	-11 489	-11 489
Tehtävän kokonaiskustannukset	-24 990	-29 426	-87 789	-89 352	-90 146

Toimielin:	Tekninen lautakunta
Tulosalue:	Puistot ja yleiset alueet
Tilivelvollinen:	Kiinteistöpäällikkö
Tilitunnus:	530

Palveluajatus/Toiminta-ajatus:

Asemakaava-alueen viher- ja muiden yleisten alueiden ylläpito hoitotasoluokituksen mukaisesti. Kesäaikana työllistetään koululaisia/opiskelijoita.

Hyötyjätepiste

Ylijäämämaan ja hyötyjätepisteen ylläpito ja kehittäminen.

Vastaanotetaan vaaralliset jätteet, sähkölaitteet

Paperi, kartonkipakkaukset, lasipakkaukset (purkit / pullot), pienmetalli (metallipurkit yms.)
käyttökelpoiset vaatteet

Suuret metalliromut

Painekyllästetty puujäte

Puujäte, risu- ja haravointijäte

Muut kuin pakkauslasit eli ikkunalasit, juomalasit, lasiset kahvipannut, lasiset uunivuoat, tuulilasit, peilit, tasolasit, jne.

Hyötyjätepisteellä olevan puutavaran haketus ja muiden hyötyjakeiden jatkokäsittely.

Ruohonleikkurit**Muu toiminta**

Torin ylläpito

Viheralueiden hoitosopimus Kt Oy Vieremän Hakatalot, tulot 20.000 euroa

Tavoitteen kohde	Mittari	TP	TA	Taloussuunnitelma		
		2021	2022	2023	2024	2025
Puistojen ja yleisten alueiden hoitotasoluokituksen toteuttaminen	Tekninen lautakunta seuraa puistojen hoitotasoluokituksen toteutumista					
Hyötyjätapisteen ylläpito	Alueelle kuulumattoman jätemäärän seuranta					
Toteutetaan sovitut hoitotyöt kustannustehokkaasti	KT Oy Vieremän Hakataloilta tullut palaute					

Kysyntä- ja laajuustiedot:	TP	TA	Taloussuunnitelma		
	2020	2021	2022	2023	2024
Puistoalueiden laajuus, ha	4,7	4,7	4,7	4,7	4,7

530 PUISTOT JA YLEISET ALUEET	TP 2021	TA 2022	LTK 2023	TS 2024	TS 2025
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	22 632	20 000	20 000	20 000	20 000
Toimintamenot	-127 721	-92 920	-146 642	-149 651	-151 665
Toimintakate (Netto)	-105 089	-72 920	-126 642	-129 651	-131 665
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-30 307	-28 677	-24 900	-26 519	-25 750
Muut laskennalliset kustannukset	-20 423	-15 696	-25 829	-25 829	-25 829
Tehtävän kokonaiskustannukset	-178 451	-137 293	-197 371	-201 999	-203 244

Toimielin: Tekninen lautakunta
Tulosalue: Kunnallistekninen kunnossapito
Tilivelvollinen: Kiinteistöpäällikkö
Tilitunnus: 540

Palveluajatus/Toiminta-ajatus:

Liikenneväylien ylläpito:

Painopistealueet:

Asemakaava-alueen liikenneväylien ylläpidosta ja valaistuksesta huolehditaan niin, että väylien liikenneturvallisuus ja liikenneitävyyksyys pysyy niillä pääosin hyvänä.

Yksityistiet:

Yksityisteiden tienpitoa tuetaan raha-avustuksena niin, etteivät tienpitokustannukset nouse kohtuuttomaksi yksityiselle taloudelle. Tieavustuksiin on varattu 90 000 euroa.

Haja-asutusalueen tiestön osalta ylläpidetään osoitejärjestelmää.

Tieyksikkömaksut yksityisteillä, joissa kunta on tieosakkaana.

Tielanan ylläpito.

Tiejaosto:

Vastaa kunnan yksityistieverkon suunnitelmallisesta kehittämisestä sekä avustaa yksityistiekuntia tienpidossa. Yksityistielaki uudistunut ja yksityistielain mukaiset tehtävät (yksityistietoimitukset) tiejaostolta lakkasivat 31.12.2018.

Tavoitteen kohde	Mittari	TP	TA	Taloussuunnitelma		
		2021	2022	2023	2024	2025
Yksityisteiden tienpidon kustannusten kohtuullinen taso	avustusta, €/km/vuosi	265	350	350	350	350
Tiejaosto seuraa kunnan avustuksen käyttöä	Tiejaosto tekee tarvittaessa 1–2 suunnattua tarkastusta yksityisteille, joilla seurataan kunnan avustuksen vaikutusta yksityistieverkkoon.					

Kysyntä- ja laajuustiedot:	TP	TA	Taloussuunnitelma		
	2021	2022	2023	2024	2025
Kaava-alueen tiestön pituus, km	15	15	15	15	15
Kevyenliikenteen väyliä	6	6	6,5	6,5	6,5
Avustettavien yksityisteiden yhteispituus, km (avustuspituus)	207	227	227	227	227
Avustettavia yksityistiekuntia, kpl	89	120	120	120	120

540 KUNNALLISTEKNIikka	TP 2021	TA 2022	LTK 2023	TS 2024	TS 2025
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	19	0	0	0	0
Toimintamenot	-203 495	-224 770	-238 544	-243 431	-246 432
Toimintakate (Netto)	-203 475	-224 770	-238 544	-243 431	-246 432
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-61 032	-62 000	-97 500	-103 838	-100 827
Muut laskennalliset kustannukset	-32 539	-30 298	-50 599	-50 599	-50 599
Tehtävän kokonaiskustannukset	-297 066	-317 068	-386 643	-397 868	-397 858

Toimielin:	Tekninen lautakunta
Tulosityksikkö:	Tilapalvelu / kiinteistöjen ylläpito
Tilivelvollinen:	Kiinteistöpäällikkö
Tilitunnus:	550

Palveluajatus/Toiminta-ajatus:**Kiinteistöjen ylläpito:**

Toimitilapalvelujen tehtävänä on pitää kunnan omistamat rakennukset käyttötarkoituksen edellyttämässä toimintakunnossa. Riittäväällä kunnossapitotasolla voidaan varmistaa yhteisen omaisuuden säilyminen. Rakennusten huolellinen hoito ja kunnossapito lisäävät rakennuksen käyttöikä ja vähentävät ennen aikaista peruskorjaustarvetta. Samalla se parantaa työskentelyolosuhteita.

Ilmanvaihtokanavien nuohous, mittaus ja säätö seuraaville kohteille:

Keskuskoulu, vaihe 4

Paloasemalla sijaitsevan teknisen osaston varikon ylläpito, henkilökunnan kokoontumis- sosiaali- ja varaston tilojen sekä varaston kirjoilla olevan kaluston kunnossapito.

Huoltoautojen (5 kpl) käyttö ja ylläpito.

Liikuntapaikkojen ylläpito:

Kaikkien kunnan kesä- ja talviliikuntapaikkojen ylläpito.

Tavoitteen kohde	Mittari
<p>Talviliikuntapaikat, valaistu hiihtolatu, tekojää sekä urheilukentän luistelualue on pääosin aina kuntalaisten käytettävissä.</p> <p>Koulujen liikuntapaikat pidetään tasapuolisesti käyttökunnossa.</p>	

Kysyntä- ja laajuustiedot:	TP	TA	Taloussuunnitelma		
	2021	2022	2023	2024	2025
Hallintokuntien käytössä olevat toimitilat:					
Toimistorakennukset / Kunnanvirasto	1	1	1	1	1
Päivähoitorakennukset / Nuppula	1	1	1	1	1
Koulurakennukset / Koulukeskus, Eteläinen, Itäinen, Pohjoinen koulu	4	4	4	4	4
Liikuntarakennukset / Liikuntahalli	1	1	1	1	1
Vapaa-ajan rakennukset /Kirjasto Lyhty, Vanha kirjasto	3	3	2	2	2
Palo-asema- varikkorakennus	1	1	1	1	1
Muut rakennukset / urheilukentän huoltorakennus	1	1	2	2	2
Rakennusten kerrosala, m ²	14246	14246	14857	14857	14857
Rakennusten siivousala, m ²	10681,85	10681,85	10681,85	10681,85	10681,85

Asuntojen vuokraus:

Honkalinna, 2kpl, As. Oy Harjupolku, 2kpl, Mäntytie 12, 13kpl.

Yrjölä B -talon palveluasuntojen (6 asuntoa) vuokraus siirtynyt kunnalle v. 2015.

Tilojen vuokraus:

Linja-autoasema, Yrittäjätalo, Ponselle vuokrattu teollisuushalli (Tova), Huitulanharju talo A ja B, Yrjölä A, Terveyskeskus ja Nuorisotalo. Op:n talosta eläinlääkäriin tilat.

Tavoitteen kohde	Mittari
Pyritään vuokraamaan kaikki kunnan omistamat vuokratilat	Tekninen lautakunta seuraa käyttöastetta

Kysyntä- ja laajuustiedot:	TP	TA	Taloussuunnitelma		
	2021	2022	2023	2024	2025
Vuokrattavia asuntoja, kpl (Honkalinna, Harjupolku, Mäntytie 12)	4	16	17	17	17
Vuokrattavia asuntoja, m ²	316	845	881	881	881
Vuokrattavat asunnot Yrjölä B, kpl	6	6	6	6	6
Vuokrattavat asunnot Yrjölä B, m ²	231	231	231	231	231
- kunnan määräämisvallassa olevien asunto- ja kiint. yhtiöiden (Hakatalot) omistamien asuntojen lkm 31.12./ kpl	238	238	238	243	243
- kunnan määräämisvallassa olevien asunto- ja kiint. yhtiöiden (Hakatalot) omistamien asuntojen pinta-ala, m ²	13034	13034	13644	14034	14034
Muita vuokrattavia tiloja, kpl	26	26	26	26	26
Muita vuokrattavia tiloja, m ²	4 810	4810	4810	4 810	4 810
Vuokrattavat laitosrakennukset m ² , Y-S Sote Ky:lle	5 293	2140	2140	2 140	2 140
Asuntojen vuokrausaste %	90 %	90 %	95 %	95 %	95 %
Muiden tilojen vuokrausaste %	90 %	90 %	95 %	95 %	95 %

Tuotannotekijät/suoritteet tilapalvelu:	TP	TA	Taloussuunnitelma		
	2021	2022	2023	2024	2025
Henkilöstö, kiinteistönhoitajat	2,82	2,82	2,82	2,82	2,82

550 TILAPALVELU	TP 2021	TA 2022	LTK 2023	TS 2024	TS 2025
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	668 542	658 650	789 100	789 100	789 100
Toimintamenot	-1 146 685	-1 271 640	-1 429 050	-1 458 337	-1 485 019
Toimintakate (Netto)	-478 143	-612 990	-639 950	-669 237	-695 919
Sisäiset tulot	1 407 233	1 448 300	1 409 604	1 409 604	1 409 604
Sisäiset menot	-44 436	-48 500	-10 100	-10 100	-10 100
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-766 936	-822 403	-863 761	-919 909	-893 231
Muut laskennalliset kustannukset	-181 489	-180 552	-346 753	-346 753	-346 753
Laskennalliset tuotot	190	0	0	0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset	-2 139 356	-2 323 095	-2 649 664	-2 735 099	-2 735 103

Toimielin: Tekninen lautakunta
Tulosityksikkö: Ruoka- ja siivouspalvelut
Tilivelvollinen: Ruokapalvelupäällikkö
Tilitunnus: 560

Palveluajatus/Toiminta-ajatus:

Siivouspalvelut

Laadukkaan ja kilpailukykyisen siivouspalvelun tuottaminen.

Toimintastrategia:

Asiakaslähtöinen ajattelutapa. Ammattitaidon ylläpitäminen ja tiedon lisääminen koulutuksen avulla. Toiminnan mukauttaminen siivottavien tilojen mukaan.

Tavoitteen kohde	Mittari	TP	TA	Taloussuunnitelma		
		2021	2022	2023	2024	2025
Siivouspalvelut tuotetaan edullisesti	Ulk. ja sis. menot / €/m ²	18,74	19,00	19,50	20,00	20,50
Siivouspalvelut tuotetaan tehokkaasti	Siivoustoimen siivottavat neliöt / työtunnit	485	411	485	485	485

Siivouskohteet ja siivottavat neliöt:		2021	2022	2023	2024	2025
Siivouskerrat / viikko:						
		m ²	m ²	m ²	m ²	m ²
Koulukeskus	5	5193,00	5198,00	5198,00	5198,00	5198,00
Liikuntahalli	5	1525,00	1525,00	1525,00	1525,00	1525,00
Päiväkoti Nuppula	5	673,00	673,00	673,00	673,00	673,00
Päiväkoti Muksula	2	141,00	141,00	141,00	141,00	141,00
Päiväkoti Vekkula	2	96,5	96,5	96,5	96,5	96,5
Itäinen koulu	5	969,00	969,00	969,00	969,00	969,00
Pohjoinen koulu	5	1261,5	1261,5	1261,5	1261,5	1261,5
Eteläinen koulu	5	646,0	646,00	646,00	646,00	646,00
Kunnanvirasto	2	768,00	768,00	768,00	768,00	768,00
Kirjasto Lyhty	5	680,00	680,00	680,00	680,00	680,00
Kansalaisopisto	1	386,00	386,00	386,00	386,00	386,00
Paloaseman varikko	1	377,90	377,90	377,90	377,90	377,90
Urheilukentän huoltorakennus	3	122,40	122,40	122,40	122,40	122,40
Yrittäjätalo, nuorisotila, luokat	5	236,0	236,0	236,0	236,0	236,0
Yrjölä B- talo	1	104,40	104,40	104,40	104,40	104,40
Maurin Halli, YSAO	1	63,2	63,2	63,2	63,2	63,2
YHTEENSÄ		13247,9	13247,9	13247,9	13247,9	13247,9

Tuotannon tekijät/suoritteet:	TP	TA	Taloussuunnitelma		
	2021	2022	2023	2024	2025
Henkilöstön lukumäärä 7,75 h / päivä laskettuna	5,96	5,96	5,96	5,96	5,96

5611 SIIVOUSPALVELUT	TP 2021	TA 2022	LTK 2023	TS 2024	TS 2025
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	1 977	0	0	0	0
Toimintamenot	-250 780	-246 720	-271 775	-277 360	-280 592
Toimintakate (Netto)	-248 803	-246 720	-271 775	-277 360	-280 592
Sisäiset tulot	246 810	246 720	271 400	271 400	271 400
Laskennalliset kustannukset					
Muut laskennalliset kustannukset	-43 879	-41 289	-40 922	-40 922	-40 922
Laskennalliset tuotot	601	0	0	0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset	-294 058	-288 009	-312 696	-318 282	-321 514

Palveluajatus/Toiminta-ajatus:

Ruokapalvelut

Laadukkaan ruokapalvelun tuottaminen edullisesti asiakkaiden tarpeiden mukaisesti.

Ravitsemussuositusten noudattaminen palvelua suunniteltaessa ja toteutettaessa.

Asiakasryhmät:

Asiakaskunta koostuu päivähoito-, esikoulu- ja peruskouluikäisistä lapsista, lukiolaisista, työpaikkaruokailijoista sekä edustustoiminnasta.

Toimintastrategia:

Asiakaslähtöinen ajattelutapa. Ammattitaidon ylläpitäminen koulutuksen avulla.

Sansia-yhteistyön hyödyntäminen ja lähi-/luomutuotteiden hankkiminen mahdollisuuksien mukaan.

Jamix -ruokatuotanto-ohjelman ylläpito Sonkajärven kanssa.

Ylä-Savon alueen ruokapalvelujen yhteistyö.

Tuotannon tekijät/suoritteet:	TP 2021	TA 2022	Taloussuunnitelma		
			2023	2024	2025
Henkilöstön lukumäärä 7,75 h / päivä	5,72	5,22	5,22	5,22	5,22
Valmistuskeittiötä	1	1	1	1	1
Kuumennuskeittiötä (Kyläkoulut ja Nuppula)	4	4	4	4	4
Suoritteita (kaikki yhteensä) / vuosi	123 028	110 000	120000	118 000	116 000

5621 RUOKAPALVELUT	TP 2021	TA 2022	LTK 2023	TS 2024	TS 2025
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	32 865	18 400	25 000	25 000	25 000
Toimintamenot	-443 555	-441 540	-480 102	-489 980	-501 341
Toimintakate (Netto)	-410 690	-423 140	-455 102	-464 980	-476 341
Sisäiset tulot	481 527	479 900	516 900	516 900	516 900
Sisäiset menot	-28 587	-36 848	-28 470	-28 470	-28 470
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-3 906	-11 406	-10 408	-11 085	-10 764
Muut laskennalliset kustannukset	-85 666	-75 724	-78 144	-78 144	-78 144
Laskennalliset tuotot	4 187	0	0	0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset	-557 527	-565 518	-597 124	-607 679	-618 719

Tavoitteen kohde	Mittari	TP 2021	TA 2022	Taloussuunnitelma		
				2023	2024	2025
Ruokapalvelut tuotetaan edullisesti	Keskihinta: € / suorite	4,14	4,15	5,15	5,25	5,35
Ruokapalvelut tuotetaan tehokkaasti	Keskuskeittiön teho: tehdyt työtunnit / keskuskeittiön suoritteet:	21,30	21,00	21,50	21,50	21,50

Kysyntä- ja laajuustiedot: Asiakasryhmät:	Kysynnän laatu:	TP	TA	Taloussuunnitelma		
		2021	2022	2023	2024	2025
Päiväkotilapset, Nuppula	Aamupala, lounas, välipala	57	55	55	55	55
Päiväkoti Vekkula	Aamupala, lounas, välipala	15	15	15	15	15
Päiväkoti Muksula	Aamupala, lounas, välipala, päivällinen, iltapala	15	15	15	15	15
Vipeltäjät	Aamupala		10	10	10	10
Pienluokan lapset	Lounas	5	5	5	5	5
Esikoululapset	Lounas ja maksull. välipala	28	26	26	36	13
Peruskoululapset	Lounas ja maksull. välipala	378	339	335	339	315
Lukiolaiset	Lounas ja maksull. välipala	50	45	45	45	45
Sivistystoimen aamupäivätoiminta	Välipala	15	15	15	15	15
Sivistystoimen iltapäivätoiminta	Välipala	35	35	35	35	35
Työpaikkaruokailijat	Lounas	55	35	35	35	35

560 RUOKA- JA SIIVOUSPALVELUT	TP 2021	TA 2022	LTK 2023	TS 2024	TS 2025
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	34 842	18 400	25 000	25 000	25 000
Toimintamenot	-694 335	-688 260	-751 877	-767 340	-781 933
Toimintakate (Netto)	-659 493	-669 860	-726 877	-742 340	-756 933
Sisäiset tulot	728 337	726 620	788 300	788 300	788 300
Sisäiset menot	-28 587	-36 848	-28 470	-28 470	-28 470
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-3 906	-11 406	-10 408	-11 085	-10 764
Muut laskennalliset kustannukset	-129 546	-117 013	-119 065	-119 066	-119 066
Laskennalliset tuotot	4 788	0	0	0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset	-851 585	-853 527	-909 820	-925 961	-940 233

Toimielin: Tekninen lautakunta
Tulosalue: Rakennusvalvonta
Tilivelvollinen: Rakennustarkastaja
Tilitunnus: 600

Palveluajatus/Toiminta-ajatus:

Rakennusvalvonnan tehtävät perustuvat maankäyttö- ja rakennuslakiin sekä -asetukseen, vahvistettujen kaavojen sekä rakennusjärjestyksen mukaisen rakentamisen valvontaan kuten:

- rakennuslupa-asian käsittely
- valmistelut MRL:n mukaisiin asemakaava-asioihin ja poikkeamislupa-asioihin
- Ara:n ja Ely-keskuksen kautta rahoitettujen kohteiden rakentamiseen liittyvä rakentamisen neuvonta ja valvonta

Tavoitteen kohde	Mittari	TP 2021	TA 2022	Taloussuunnitelma		
				2023	2024	2025
Rakennusluvut käsitellään sujuvasti ja tehokkaasti	Käsittelyaika < 2 vko	Toteutunut	< 2 vko	< 2 vko	< 2 vko	< 2 vko

Kysyntä- ja laajuustiedot:	TP 2021	TA 2022	Taloussuunnitelma		
			2023	2024	2025
Rakennusluvut/ilmoitusluvut/toimenpideluvat kpl/v	80	105	100	100	100
Poikkeamislupahakemuksia	0	5	3	3	3
Maankäyttö- ja rakennuslain mukaisia katselmuksia/v	136	100	100	100	100
Maksujen kattavuus menoista %	22,9	38,1	30	30	30

Tuotannon tekijät/suoritteet:	TP 2021	TA 2022	Taloussuunnitelma		
			2023	2024	2025
Henkilöstö	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0

600 RAKENNUSVALVONTA	TP 2021	TA 2022	LTK 2023	TS 2024	TS 2025
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	17 622	20 000	5 000	5 000	5 000
Toimintamenot	-78 781	-87 350	-81 597	-83 285	-85 645
Toimintakate (Netto)	-61 159	-67 350	-76 597	-78 285	-80 645
Sisäiset menot	-4 800	-4 374	-4 647	-4 647	-4 647
Laskennalliset kustannukset					
Muut laskennalliset kustannukset	-13 365	-14 057	-12 986	-12 986	-12 986
Tehtävän kokonaiskustannukset	-96 946	-105 781	-99 230	-100 918	-103 278

Toimielin: Tekninen lautakunta
Tulosalue: Energiahuolto
Tilivelvollinen: Tekninen johtaja
Tilitunnus: 620

620 ENERGIAHUOLTO	TP 2021	TA 2022	LTK 2023	TS 2024	TS 2025
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintamenot	-34 000	0	-10 000	-10 205	-10 309
Toimintakate (Netto)	-34 000	0	-10 000	-10 205	-10 309
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	-8 750	-9 319	-9 049
Muut laskennalliset kustannukset	0	0	-2 823	-2 821	-2 821
Tehtävän kokonaiskustannukset	-34 000	0	-21 573	-22 345	-22 179

7. INVESTOINTIOSA**Investointiohjelma vuosille 2023 – 2025**

Projekti	Hanke 1000 €	TA 2023	TS 2024	TS 2025
13	Kunnanhallitus			
2001	ICT- hankinnat	20	20	20
2011	Kotisivut	30		
2012	Talousraportointi	20		
2013	Auton hankinta	30		
2005	Maa-alueiden hankinta/myynti	250	50	50
13	Kunnanhallitus menot yhteensä	350	70	70
	Kunnanhallitus tulot yhteensä			
13	Kunnanhallitus netto	350	70	70

Projekti	Hanke 1000 €	TA 2023	TS 2024	TS 2025
30	Sivistyslautakunta			
3111	Perusopetuksen, kirjaston, vapaa-ajan ja varhais- kasvatuksen tietokone- ja verkkokustannukset, AV-välineet	50	50	50
3121	Kyläkoulujen kalusteiden uusiminen	10	10	10
3119	Kirkonkylän koulun oppilaskalusteiden uusiminen	10	10	10
3211	Lukion tietokone- ja verkkokustannukset	15	15	15
3122	Kirjaston irtokalusteet	10		
3122	Kirjasto-/monipalveluauto		60	
3123	Kuntosalilaitteiden uusiminen	20	20	20
	Sivistyslautakunta yhteensä	115	165	105
	Sivistyslautakunnan tulot			
	Sivistyslautakunta netto	115	165	105

Projekti	Hanke 1 000 €	TA 2023	TS 2024	TS 2025
50	Tekninen lautakunta			
	Maa- ja vesialueet			
5015	Vieremä- lisalmi kevyen liikenteen väylän suunnittelu	150		
	Rakennukset			
5547	Kiinteistöjen ja katujen ulkovalaistuksen saneeraus	20	30	30
5550	Päiväkotien leikkiympäristön kehittäminen	10		
5546	Huitulanharjun sprinkleri ja pienet muutostyöt 1)*	150		
5553	Paloasema-varikon katto	60		
5554	Itäisen koulun katto		60	
5557	Nuppulan katon pinnoitus		60	
5558	Kiinteistöjen viilennyslaitteet	30		
5560	Ruokapalvelun kalusteet	15		
5561	Pohjoisen koulun keittiö		30	
5559	Sotkanhelmen rivitalon D suunnittelu	30		
	Sotkanhelmen rivitalo D toteutus		1500	
	Kiinteät rakenteet ja laitteet			
5411	Hulevesijärjestelyt	10	10	10
5404	Katujen peruskorjausta, kevyenliikenteen liikenneturvallisuuden parantamishankkeita	40	40	40
5419	Biokaasuputkiston runkoinfra haja-alueelle 3)*	250		
5420-	Kumppanuuskylän esirakentaminen 2)*	150	150	
5424	Kirkkotien saneeraus ja kevyen liikenteen väylän pinnoitus välillä Petterintie-Malilantie	520		
5425	Nikulanlahden klv	50		
5426	Jokikuja-Hakatie saneeraus		350	
5427	Katusaneeraus			200
5428	Koulujen korjaukset (tason ylläpito)	10	10	10
5429	Uimapaikkojen kunnostukset	20		
5430	Uusiutuvan energian tuotanto	50	70	
5431	Kunnantalon P-paikan routaheitot	20		
5421	Kiinteistöjen polkupyöräparkit	20	10	
5422	Einarin puiston kehittäminen	30		
5432	Hyötyjätöpisteiden kunnostus		50	

5423

5433	Koulukeskuksen varavoiman suunnittelu ja toteuttaminen	150		
	Irtain käyttöomaisuus			
5701	Kalustohankinnat	60	30	50
	Aineeton käyttöomaisuus			
5016	Kiinteistöjen automaation päivitys	15		
	Teknisen menot yhteensä	1860	930	340
	Teknisen tulot yhteensä			
	Tekninen lautakunta netto	1860	930	340
	1)* Vaatii vielä HVA:n hyväksynnän			
	2)* Haettu investointiavustusta.			
	3)* Haetaan mahdollisia investointiavustuksia			

	Kaikki menot yhteensä	2 325	2 635	515
	Kaikki tulot yhteensä			
	Kaikki netto	2 325	2 635	515

8. TULOSLASKELMAOSA

Tuloslaskelman välituloksina esitetään seuraavat tiedot:

Toimintakate kertoo, paljonko toimintamenoista jää katettavaksi verotuloilla, valtionosuuksilla ja rahoitustuloilla.

Vuosikate ilmoittaa paljonko tulorahoituksesta jää investointien, lainanlyhennysten ja muiden pitkävaikutteisten menojen kattamiseen.

Tilikauden tulos kertoo tilikauden tulojen ja menojen erotuksen. Tämän jälkeen esitetään tuloslaskelmassa poistoeron, varausten ja rahastojen muutos. Näiden jälkeen tuloslaskelma päättyy **tilikauden yli- tai alijäämään**, joka lisää tai vähentää kunnan omaa pääomaa.

Tuloslaskelman taloussuunnitelma

	TP 2021	TA 2022 alkup.	TP 2022 Ennuste	LTK 2023	TS 2024	TS 2025
2023-2025						
1 000 €						
Toimintatuotot						
Myyntituotot	317	163	240	168	168	168
Maksutuotot	196	195	186	177	177	177
Tuet ja avustukset	255	135	235	179	179	179
Muut toimintatuotot	810	769	900	884	884	884
Toimintatuotot	1 579	1 263	1 561	1 407	1 407	1 407
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-6 765	-7 127	-7 122	-7 301	-7 451	-7 527
Palkat ja palkkiot	-5 154	-5 438	-5 433	-5 635	-5 751	-5 809
Henkilösivukulut	-1 611	-1 689	-1 689	-1 666	-1 700	-1 717
Eläkekulut	-1 419	-1 458	-1 458	-1 405	-1 434	-1 449
Muut henkilösivukulut	-192	-231	-231	-261	-266	-269
Palvelujen ostot	-15 796	-17 167	-16 869	-3 112	-3 156	-3 255
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 175	-1 273	-1 273	-1 386	-1 414	-1 452
Avustukset	-538	-649	-736	-678	-683	-699
Muut toimintakulut	-157	-228	-263	-319	-325	-329
Toimintakulut	-24 431	-26 444	-26 263	-12 796	-13 029	-13 262
Toimintakate	-22 853	-25 181	-24 702	-11 389	-11 622	-11 854
Verotulot	16 358	14 700	16 020	9 000	8 667	8 783
Valtionosuudet	11 484	11 230	11 390	3 900	4 000	4 100
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	9	9	9	9	9	9
Muut rahoitustuotot	505	343	453	313	313	313
Korkokulut	-71	-80	-80	-80	-80	-80
Muut rahoituskulut	-14	-11	-11	-11	-11	-11
Rahoitustuotot ja -kulut	429	260	370	230	230	230
Vuosikate	5 418	1 009	3 077	1 741	1 275	1 259
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 061	-1 041	-1 041	-1 197	-1 275	-1 238
Arvonalentumiset	-1	0	0	0	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	-1 063	-1 041	-1 041	-1 197	-1 275	-1 238
Tilikauden tulos	4 356	-33	2 036	544	0	21
Poistoeron muutos	-526	-1 377	-1 377	179	182	182
Varausten muutos	-690	0	0	0	0	0
Rahastojen muutos	-1 433	1 550	1 550	0	0	0
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	1 707	140	2 209	723	182	203

9. RAHOITUSOSA

Rahoituslaskelmalla osoitetaan kuinka paljon kunnan varsinaisen toiminnan ja sen investointien nettokassavirta on ylijäämäinen tai alijäämäinen. Rahoitustoiminnan kassavirralla osoitetaan, miten alijäämäinen nettokassavirta on rahoituksellisesti katettu tai miten ylijäämä on käytetty rahoitusaseman muuttamiseen.

Tulorahoituksen osatekijät eritellään yksityiskohtaisesti tuloslaskelmassa. Tästä syystä rahoituslaskelmaan otetaan vain varsinaisen toiminnan tulorahoitusjäämän osoittava vuosikate sekä satunnaiset erät.

Käyttöomaisuusinvestoinneilla tarkoitetaan rahoituslaskelmassa pysyviin vastaaviin käytettyjä varoja tilivuoden aikana. Investointimenot ja niihin saadut rahoitusosuudet (sis. myös käyttöomaisuuden myyntihintaiset myyntitulot) esitetään rahoituslaskelmassa bruttomääräisinä.

Antolainauksen muutoksissa käsitellään kunnan myöntämät lainat. Lainojen lisäykset vähentävät kassavirtaa ja lainojen takaisinmaksut lisäävät kassavirtaa.

Lainakannan muutoksissa käsitellään kunnan pitkäaikaisten lainojen lisäys ja vähennys (pitkäaikaisten lainojen lyhennykset tilivuoden aikana) sekä lyhytaikaisten lainojen lisäykset ja vähennykset nettona.

Oman pääoman lisäyksessä on kysymys jäsenkunnan maksamasta pääomasijoituksesta kuntayhtymään ja vähennyksestä pääoman palautuksesta jäsenkunnalle.

Rahoituslaskelma

	TP 2021	TA.ALKUP. 2022	LTK 2023	TS 2024	TS 2025
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	5 418	1 009	1 741	1 275	1 259
Tulorahoituksen korjaukset	-107	0	0	0	0
	5 311	1 008	1 741	1 275	1 259
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-2 409	-2 030	-2 325	-2 635	-515
Rahoitusosuudet investointimenoihin	191	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	24	0	0	0	0
	-2 194	-2 030	-2 325	-2 635	-515
Toiminnan ja investointien rahavirta	3 117	-1 021	-584	-1 360	744
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäys	-7	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennys	54	45	45	45	45
	48	45	45	45	45
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys			2000	2000	2000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-583	-500	-500	-500	-500
	-583	-500	1 500	1 500	1 500
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-4	0	0	0	0
Vaihto-omaisuuden muutos	2	0	0	0	0
Saamisten muutos	-461	0	0	0	0
Korottomien velkojen muutos	221	0	0	0	0
	-242	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	-778	1 545	1 545	1 545	1 545
Rahavarojen muutos	2 339	524	961	185	2 289
	RAHAVARAT 31.12.	11 998			
	1.1.	9 659			
		2 339			
TUNNUSLUVUT					
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä		11 882	8 556	3 561	896
Investointien tulo-rahoitus %	244,3	-49,70	-74,88	-48,39	244,47
Lainanhoitokate		2,0	3,5	2,5	2,5
Lainakanta 31.12. 1000 €	6 363	5 863	7 363	8 863	10 363
Lainat/asukas €	1 823	2 874	2 173	2 649	3 132
Asukasmäärä	3490	3432	3388	3346	3309

10. LIITTEET

Henkilösuunnitelma

Poistosuunnitelma

Oppilasmääräennuste

Organisaatiokaavio

Konsernirakenne

Henkilöstösuunnitelma

VIEREMÄN KUNTA

Ta-tili	Virka- tai toiminimike	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
130	Kunnanjohtaja					
	Kunnanjohtaja	1	1	1	1	1
130	Yleishallinto					
	Hallintojohtaja	1	1	1	1	1
	Hallintosihteeri	1	1	1	1	1
	Palvelusihteeri	1	1	1	1	1
140	Talous- ja henkilöstöhallinto					
	Kirjanpitäjä	1	1	1	1	1
	Palkkasihteeri	2	2	2	2	2
	Taloussihteeri	1	1	1	1	1
150	Elinkeinojen kehittäminen					
	Konsernisihteeri	1	1	1	1	1
170	Työllisyystukipalvelut					
	Työllisyys sihteeri/ Työllisyyskoordinaattori	1	1	1	1	1
	Työpajaohjaaja	1	1	1	1	1

Ta-tili	Virka- tai toiminimike	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	1.12.202
						2 TS 2025
30	SIVISTYSPALVELUT					
3 000	Sivistystoimen hallinto					
	Toimistonhoitaja	1	1	1	1	1
	Sivistystoimen johtaja/rehtori	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
	Sivistystoimen hallinto yht.	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
3 300	Perusopetus					
	Rehtori	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5
	Lehtori	4,92	4,82	5,61	5,61	5,61
	Luokanopettaja	8,87	9,36	8,96	8,96	8,96
	Erityisopettaja	5	3,84	3,94	3,94	3,94
	Erityisopettaja/pt tuntiohjaaja	0	0	0	0	0
	Päätöinen tuntiohjaaja	6,94	6,51	5,59	5,59	5,59
	Sivutoiminen tuntiohjaaja	0	0	0	0	0
	Koulusihteeri	1	1	1	1	1
	Koulunkäynnin ohjaaja	15,48	11,41	10,41	10,41	10,41
	Perusopetus yhteensä	45,71	40,44	39,01	39,01	39,01
3 500	Lukiokoulutus					
	Rehtori	1	1	1	1	1
	Lehtori	5,06	5,18	4,81	4,81	4,81
	Päätöinen tuntiohjaaja	0,56	0,49	0,41	0,41	0,41
	Luokanopettaja/st.tuntiohjaaja	0	0,15	0,08	0,08	0,08
	Erityisopettaja	0,00	0,06	0,06	0,06	0,06
	Lukiokoulutus yhteensä	6,62	6,88	6,36	6,36	6,36
3 200	Esiopetus					
	Luokanopettaja	4,13	2,38	2,63	2,63	2,63
	Päätöinen tuntiohjaaja	0	0	0	0	0
	Koulunkäynnin ohjaaja	0,75	1,5	1,29	1,29	1,29
	Esiopetus yhteensä	4,88	3,88	3,92	3,92	3,92
	Opetuspalvelut yhteensä	58,71	52,70	50,79	50,79	50,79
360	VAPAA-AIKAPALVELUT					
3 630	Kulttuuri					
	Toimistosihiteeri	0,2	0	0	0	0
	Kansalaisopiston rehtori	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
3 620	Kirjasto					
	Kirjastonjohtaja	0,5	1	1	1	1
	Kirjastovirkailija	2	1,21	1	1	1
	Kirjastoautonkuljettaja-virkailija	1	1	1	1	1
	Koulunkäynnin ohjaaja	0	0	0	0	0
	Kirjastoapulainen	0,49	0,49	0,49	0,49	0,49
3 640	Liikuntapalvelut					

	Liikuntasihtööri	1	1	1	1	1
	Toimistosihtööri	0,3	0	0	0	0
3 650	Nuorisopalvelut					
	Vapaa-ajanohjaaja	1	1	1	1	1
	Kerho-ohjaaja	0	0	0	0	0
	Toimistosihtööri *)					
	*) toimistosihtööri hoitaa kirjastovirkailijan avointa virkaa					
3 610	Kansalaisopisto					
	Rehtori	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75
	Toimistosihtööri	0,5	0	0	0	0
3610	Hyvinvointipalvelut			0,4	1	1
	Vapaa-ajanpalvelut yhteensä	7,94	6,65	6,84	7,44	7,44
310	VARHAISKASVATUS					
	Päiväkotihoido					
	Varhaiskasvatuksen johtaja	0,75	1	1	1	1
	Varhaiskasvatuksen erityisopettaja	0,6	0,8	0,8	0,8	0,8
	Varhaiskasvatuksen vast. opettaja	0,4	0,2	0,2	0,2	0,2
	Varhaiskasvatuksen opettaja	5	5,4	6	5,4	5
	Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja	11	12,4	13	12,4	12
	Ryhmäavustaja	3	3	4	4	4
	Päiväkotiapulainen	3	2	2	2,6	3
	Päiväkoti ja esiopetus yhteensä	23,75	24,8	27	26,4	26
	Muu päivähoito					
	Varhaiskasvatuksen johtaja	0,25	0	0	0	0
	Perhepäivähoitaja	3	1	0	0	0
	Perhepäivähoito yhteensä	3,25	1	0	0	0
	Varhaiskasvatus yhteensä	27	25,8	27	26,4	26
	SIVISTYSPALVELUT YHT.	93,65	85,15	84,63	84,63	84,23

Ta-tili	Virka- tai toiminimike	Ts 2020	TA2021	TP2021	TA2022	Ts2023	Ts 2024
50	TEKNISET PALVELUT						
500	Hallintopalvelut						
	Tekninen johtaja	1	1	1	1	1	1
	Toimistosihteer	1	1	1	1	1	1
	Kiinteistöpäällikkö	1	1	1	1	1	1
550	Tilapalvelu						
	Kiinteistönhoitaja	2	2	2	2	2	2
	Kunnossapitotyöntekijä	2	2	2	2	2	2
	Liikuntapaikkojen hoitaja	2	2	2	2	2	2
	Ruokapalvelupäällikkö	1	1	1	1	1	1
	Ruokapalveluesimies	1	1	1	1	1	1
	Ruokapalvelutyöntekijä	3	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5
	Siivouspalveluesimies	1	1	1	1	1	1
	Siivouspalvelutyöntekijä	3	3	3	3	3	3
	Ruoka- ja siivouspalvelutyöntekijä, päiväkoti	1	1	1	1	1	1
	Koulunhoitaja, Pohjoinen koulu	1	1	1	1	1	1
	Koulunhoitaja, Eteläinen koulu	1	1	1	1	1	1
	Koulunhoitaja, Itäinen koulu	1	1	1	1	1	1
610	Rakennusvalvonta						
	Rakennustarkastaja	1	1	1	1	1	1
50	TEKNISET PALVELUT YHTEENSÄ	23	22,5	22,5	22,5	22,5	22,5

Poistosuunnitelma

	Poisto- menetelmä	Poistoaika
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	Tasapoisto	5 vuotta
Liikearvo	Tasapoisto	5 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot		
Tutkimus- ja kehittämismenot	Tasapoisto	5 vuotta
Atk-ohjelmistot	Tasapoisto	3 vuotta
Osakehuoneistojen ja vuokrahuoneistojen perusparannusmenot	Tasapoisto	max 10 vuotta
Pitkäaikaisiin investointihankkeisiin osallistuminen	Tasapoisto	max 40 vuotta
Muut	Tasapoisto	3 vuotta
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet		Ei poistoaikaa
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset	Tasapoisto	30 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset	Tasapoisto	30 vuotta
Talousrakennukset	Tasapoisto	10 vuotta
Vapaa-ajanrakennukset	Tasapoisto	20 vuotta
Asuinrakennukset	Tasapoisto	30 vuotta
Kallioluolat ja –tunnelit, väestösuojat	Tasapoisto	50 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kadut, tiet, torit ja puistot	Tasapoisto	20 vuotta
Sillat, laiturit ja uimalat	Tasapoisto	20 vuotta
Muut maa- ja vesirakenteet	Tasapoisto	20 vuotta
Viemäriverkko	Tasapoisto	30 vuotta
Kaukolämpöverkko	Tasapoisto	20 vuotta
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	Tasapoisto	20 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	Tasapoisto	10 vuotta
Koneet ja kalusto		
Kuljetusvälineet	Tasapoisto	5 vuotta
Liikkuvat työkoneet	Tasapoisto	5 vuotta
Atk-laitteet	Tasapoisto	3 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	Tasapoisto	5 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet		
Luonnonvarat		Käytön mukainen poisto
Arvo- ja taide-esineet		Ei poistoaikaa
Pysyvien vastaavien sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet		Ei poistoaikaa

Sovellettaessa menojäännöspoistoa hyödykkeen poistamaton arvo (menojäännös) poistetaan kertapoistona kun jäännös alittaa 1000 euroa. Muutettua poistosuunnitelmaa sovelletaan kunnan pysyvien vastaavien kirjanpidossa 1.1.2019 alkaen, uusien aktivoitaviin hyödykkeisiin. Vanhat aktivoidut hyödykkeet jatkavat vanhalla poistosuunnitelmalla (valtuusto hyväksynyt muutoksen 12.11.2018 § 41).

Oppilasennusteet

Koulun nimi	Lv.	Oppilasmäärä	Opettajat
Eteläinen koulu	2022-23	35	2
	2023-24	33	2
	2024-25	31	2
	2025-26	31	2
	2026-27	34	2
	2027-28	32	2
	2028-29 (26.8.2022)	31	2

Koulun nimi	Lv.	Oppilasmäärä	Opettajat
Itäinen	2022-23	28	2
	2023-24	25	2
	2024-25	25	2
	2025-26	26	2
	2026-27	19	2
	2027-28	19	2
	2028-29 (26.8.2022)	20	2

Koulun nimi	Lv.	Oppilasmäärä	Opettajat
Kirkonkylä 0-6 lk	2022-23	162	9
	2023-24	147	9
	2024-25	141	9
	2025-26	120	8
	2026-27	114	8
	2027-28	105	7
	2028-29 (26.8.2022)	94	7

Koulun nimi	Lv.	Oppilasmäärä	Opettajat
Pohjoinen 0-6 lk	2022-23	66	4
	2023-24	56	4
	2024-25	55	4
	2025-26	42	3
	2026-27	37	3
	2027-28	33	2
	2028-29 (26.8.2022)	31	2

Yhteensä alakoulut	Lv.	Oppilasmäärä	Opettajat
	2022-23	291	17
	2023-24	261	17
	2024-25	252	17
	2025-26	219	15
	2026-27	204	15
	2027-28	189	13
	2028-29 (26.8.2022)	176	13

Kirkonkylä 7-9	Lv	Yht.	7. lkt	Ryhmäkoko	8. lkt	Ryhmäkoko	9. lkt	Ryhmäkoko	Yht. ryhmiä
	2022-23	101	36	2	31	2	34	2	6
	2023-24	122	55	3	36	2	31	2	7
	2024-25	135	44	3	55	3	36	2	8
	2025-26	144	45	3	44	3	55	3	9
	2026-27	135	46	3	45	3	44	3	9
	2027-28	118	27	2	46	3	45	3	8
	2028-29	97	24	2	27	2	46	3	7

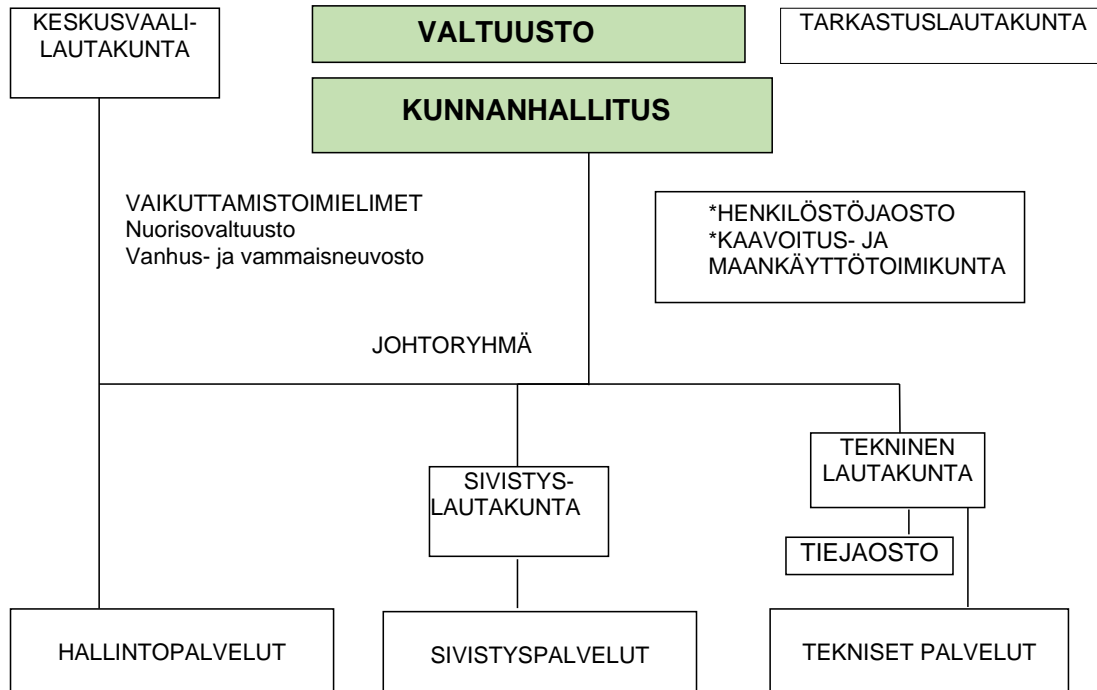
Yhteensä 0-9	lk	Oppilasmäärä
	2022-23	392
	2023-24	383
	2024-25	387
	2025-26	363
	2026-27	339
	2027-28	307
	2028-29	273

Lukion opiskelijaennuste:

9. lk (edell. kevät)	Lv	1.	2.	3.	4.	Yht.	1.lk:lle
38	2022-23	13	23	7		43	45,0 %
34	2023-24	15	13	23		51	45,0 %
31	2024-25	14	15	13		42	45,0 %
36	2025-26	16	14	15		45	45,0 %
55	2026-27	25	16	14		55	45,0 %
44	2027-28	20	25	16		61	45,0 %
44	2028-29	20	20	25		65	45,0 %

Organisaatiokaavio

LAUTAKUNNAT, PÄÄVASTUUALUEET JA TALOUSARVIOASETELMAN MUKAISET TULOSALUEET

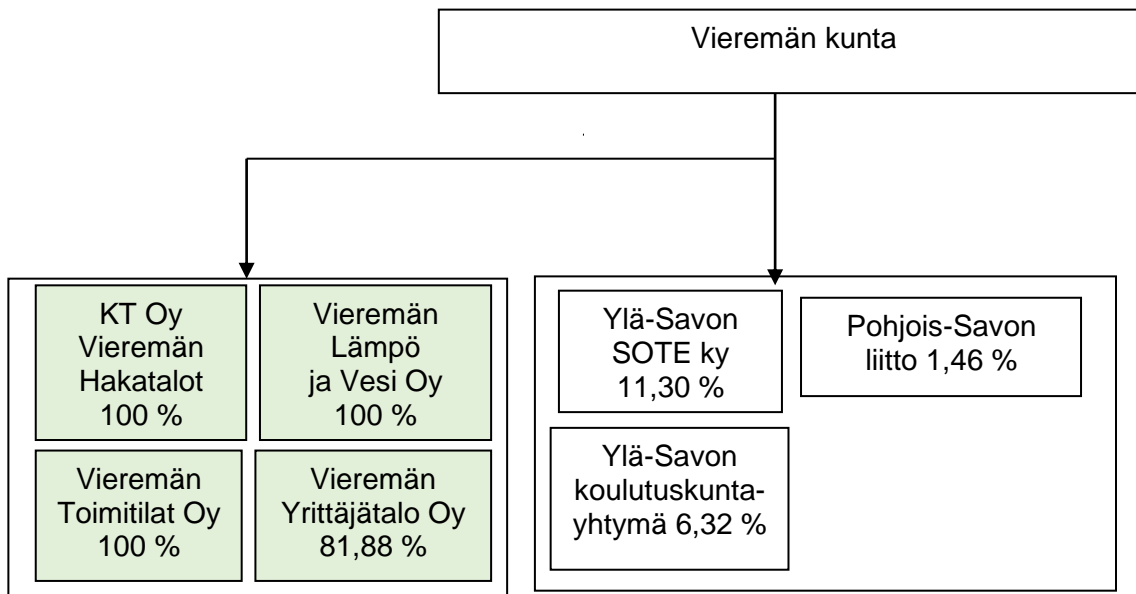

- * rahoitus
- * vaalit
- * tilintarkastus
- * yleishallinto
- * talous- ja henkilöstöhallinto
- * elinkeinojen kehittäminen
- * työllisyyspalvelut
- * terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen
- * maaseutupalvelut

- * sivistystoimen hallinto
- * varhaiskasvatus
- * esiopetus
- * perusopetus
- * ap/ip -toiminta
- * lukiokoulutus
- * vapaa-aikapalvelut
 - kansalaisopisto
 - kirjasto
 - kulttuuripalvelut
 - liikuntapalvelut
 - nuorisopalvelut

- * teknisen hallinto
- * yhdyskuntasuunnittelu
- * kiinteistötoimi
- * puistot ja yleiset alueet
- * kunnallistekniikka
- * tilapalvelut
- * ruoka- ja siivouspalvelut
- * muu toiminta
- * rakennusvalvonta

Konsernirakenne

TYTÄRYHTEISÖT

KUNTAYHTYMÄT